



Αριθμ. Πρωτ.: 665
Ημερομ. 06/02/2018

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ,
ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Αθήνα, 06.02.2018
Αριθ. Πρωτ.: οικ. 9986
(να αναφέρεται στις απαντήσεις)

ΠΡΟΣ:

✓ κ. Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων

ΚΟΙΝ:

- κ. Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου
(ΣΧΕΤ.: αριθ. πρωτ.:1344/05.02.2018)

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝ.:

- Γραφείο κ. Υπουργού Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας και Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων
(επί του αριθ. πρωτ. 555/05.02.2018
εισερχομένου εγγράφου)

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 96
11527 Αθήνα

Πληροφορίες Αικ. Παπανικολάου
Τηλέφωνο: 210 7767312
FAX: 210 7767499
E-mail: minjustice.penalaffairs@justice.gr

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση δικογραφίας

Κύριε Πρόεδρε,

Έχω την τιμή να σας διαβιάσω, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 του Συντάγματος και των άρθρων 1 και 4 του Ν. 3126/2003 περί «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών», το αρ. πρωτ. 1344/05.02.2018 έγγραφο της Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, με το οποίο υποβλήθηκε (α) κατάσταση με τα αναφερόμενα σε αυτή κεκρωμένα αντίγραφα μέρους της σχηματισθείσας ποινικής δικογραφίας με αριθμό ΕΔ 2016/373, που υπεβλήθησαν στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου με το αρ. πρωτ. 268/05.02.2018 έγγραφο της Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς Αθηνών και β) τις από 21/02/2017, 08/03/2017 και 13/04/2017 Αναφορές Βουλευτών.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΚΟΝΤΟΝΗΣ

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη Τμήματος

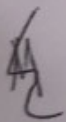
Αικ. Παπανικολάου

ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ

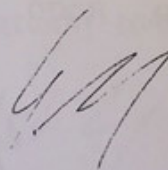
Στην ...Αθήνα., σήμερα, την ...12 του μήνα Ιανουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Παρασκευή και ώρα 12.00.... ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και των Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών και Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρων Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε ο κατωτέρω σημειούμενος μάρτυρας, ο οποίος δυνάμει της υπ' αριθ. 1/2018 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών , σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία **ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ** εγγράμματος, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

Έπειτα ο εξεταζόμενος αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

Τι γνωρίζετε για παράνομες πρακτικές της νοβάρτις Ελλάς και λοιπών φαρμακευτικών εταιρειών στην Ελλάδα;

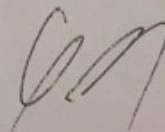
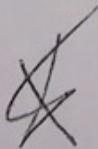
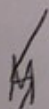






4

Η Novartis AG είναι μία διεθνής εταιρία παραγωγής εμπορίας και διάθεσης φαρμακευτικών προϊόντων καθώς και άλλων προϊόντων υγείας. Μέσω θυγατρικών δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 185 χώρες. Η Novartis έχει συσταθεί και διαρθρωθεί με βάση το Δίκαιο της Ελβετίας, με έδρα τη Βασιλεία της Ελβετίας. Ο Όμιλος Novartis δραστηριοποιείται στην Ελλάδα αποκλειστικά μέσω των θυγατρικών του, συμπεριλαμβανομένων της Novartis ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ (που έχει έδρα στη Μεταμόρφωση στην Αθήνα), SANDOZ, ALCON. Η NOVARTIS HELLAS είναι μία εξολοκλήρου υπαγόμενη στη Novartis AG εταιρεία και αποτελούσε κατά την κρίσιμη περίοδο (2004 -2014) την μεγαλύτερη βιοφαρμακευτική εταιρεία στην Ελλάδα με ετήσιο κύκλο εργασιών ετησίως περίπου 500 εκατ. δολάρια ΗΠΑ. Κατά το έτος 2008 επι υπουργίας Αβραμόπουλου ετρεχε το πρόγραμμα Παγκόσμιες ημερες υγείας το οποίο εκπονούσε η εταιρία επικοινωνίας Communication in practices (CIP) συμφερόντων Κυριάκου Γριβέα επειτα απο σχετική ανάθεση του Υπουργείου Υγείας. Στο εν λόγω πρόγραμμα ο γενικός διευθυντής της εταιρίας Αναστάσιος Γκοτσόπουλος με την εγκριση του Διευθυντή Στρατηγικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Αλέξη Ζορμπά, ζητούσε υπέρογκες χορηγίες επικοινωνίας απο τις φαρμακευτικές εταιριες που δεν αντιστοιχούσαν στις πραγματικές υπηρεσίες που τους παρείχαν. Για παράδειγμα η χορηγία μιας παγκόσμιας ημέρας υγείας εφτανε τις 50.000 ευρώ ανα εταιρια. Η Νοβάρτις Ελλάς χορήγησε την παγκόσμια ημέρα κατα του καρκίνου, υπο την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας, με το ποσό των 50.000 ευρώ, για τις κάτωθι



...της κατά του Δημοσίου, εκ-
...τερη των εκατ-
...η οποσδήποτε απειλήθηκε στο Δημ-
...οποία υπερβαίνει το ποσ-
(άρθρα 256 -

4 - 13

υπηρεσίες:α.Συνέντευξη τυπου στο ξενοδοχείο King Geoege παρουσία του κ. Ζορμπά β.Εκθεσιακό περίπτερο ενημέρωσης στην πλατεία Κολωνακίου, το οποίο ουδέποτε στήθηκε γ. ολοσέλιδη διαφημιστική καταχώρηση στην εφημερίδα Μετρόπολις, η οποία ουδέποτε δημοσιεύτηκε και δ. εκτύπωση και διανομή διαφημιστικών φυλλαδιων, τα οποία ουδέποτε παρήχθησαν. Δηλαδή για μια συνέντευξη τύπου αξίας 5.000 ευρώ η εταιρία χορήγησε στην CIP για λογαρισμό του Υπουργείου Υγείας το ποσό των 50.000 ευρώ. Ο Φρουζής , τότε αντιπρόεδρος της Νοβάρτις Ελλάς, επικοινωνήσε σε ανωτατα στελέχη της εταιρίας οτι ο λόγος που υπερτιμολογήθηκε το ποσό της χορηγίας ηταν η εξασφάλιση ευνοϊκής μεταχείρησης της Νοβάρτις απο τον κ. Αβραμόπουλο, τοτε Υπουργό Υγείας. Η εξυπηρέτηση αυτη πραγματοποιηθηκε για την ταχύτερη έγκριση και υψηλότερη τιμολόγηση ογκολογικών φαρμάκων της εταιρίας οπως πχ το φάρμακο AFFINITOR. Επίσης επι υπουργίας του υπήρξε στενή συνεργασία της Νοβάρτις και του Υπουργείου μέσω του ΚΕΕΛΠΝΟ και του γενικού διευθυντή Παπαδημητρίου Θεόδωρου, που σε συνεργασία με τον Φρουζή διαχειρίστηκαν το ζήτημα της πανδημίας Η1Ν1. Η Νοβάρτις την περίοδο 2008 - 2009 είχε εμβόλια για το Η1Ν1, τα οποία παραγγεληκαν απο το Υπουργείο Υγείας μετα με την αναβάθμιση απο το ΚΕΕΛΠΝΟ του κινδύνου της πανδημίας στην μεγαιστη βαθμίδα πέντε. Με τον ανωτέρω τρόπο ο τότε υπουργός υγείας Αβραμόπουλος παρέσυρε τον τοτε πρωθυπουργο (Κ. Καραμανλή), ο οποίος τελούσε εν αγνοία, να εξαγγείλει οτι η Ελλάδα έπρεπε να παραγγείλει πανδημικά εμβόλια για το σύνολο του πληθυσμού της. Το ποσοστό κάλυψης του πληθυσμού ηταν στη συγκεκριμένη περίπτωση αναντίστοιχα υψηλό

157

✶

6.21

Α - 14

(υπερπολλαπλάσιο) σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες με αντίστοιχο πληθυσμό. Η ζημία του κράτους στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν διττή:

- 1] αφενός δια της παραγγελίας υπερβολικά υψηλού αριθμού εμβολίων,
- 2] αφετέρου δια της καταβολής υψηλών ποσών που διοχετεύτηκαν από το ΚΕΕΛΠΝΟ σε ΜΜΕ για την εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού.

Χαρακτηριστικά εκείνη την εποχή ο Φρουζής έλεγε ότι ο ίδιος, ο οποίος είχε αναλάβει τη διαπραγμάτευση και έκλεισε τη συμφωνία εκ μέρους της NOVARTIS VACCINES SRL, δωροδότησε τους 1] Θ. Παπαδημητρίου, 2] τον τότε γενικό γραμματέα του υπουργείου Υγείας Αριστείδη Καλογερόπουλο και 3] τον τότε Υπουργό Υγείας Δημήτρη Αβραμόπουλο.

Για το ξέπλυμα των χρημάτων που δόθηκαν στους ανωτέρω χρησιμοποιήθηκε -μεταξύ άλλων- ο μηχανισμός της υπερτιμολόγησης εκδηλώσεων και φαρμακοοικονομικών μελετών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, εκπροσωπούμενης από τον τότε Κοσμήτορα Ιωάννη Κυριόπουλο, ο οποίος ήταν γνώστης και της όλης υπόθεσης και χρησιμοποιήθηκε και ο ίδιος για την προσέγγιση του υπουργού Υγείας, του οποίου ήταν σύμβουλος. Ομοίως το ξέπλυμα των χρημάτων έγινε και μέσω του ομίλου Γριβέα, ο οποίος αναλάμβανε συνέδρια για λογαριασμό της ΕΣΔΥ και υπερτιμολογημένες δραστηριότητες επικοινωνίας της Νοβάρτις και του ΚΕΕΛΠΝΟ. Θεωρώ αντίθετο στη λογική των πραγμάτων και στα μεγέθη τόσο της εταιρείας όσο και της συγκεκριμένης παραγγελίας, ο Υπουργός Υγείας Αβραμόπουλος να έλαβε ως δώρο ποσό κάτω των 200.000 ευρώ. Το μεγαλύτερο σκάνδαλο κατά τη γνώμη μου στο χώρο της υγείας αφορούσε το διαγωνισμό του υπουργείου υγείας για το μοριακό έλεγχο αίματος για τον ιο HIV, επί

1-15
Υπουργίας Αβραμόπουλου. Πιο συγκεκριμένα από ότι θυμάμαι κατόπιν δημοσιεύματος της εφημερίδας το ΒΗΜΑ, το Δεκέμβριο του 2006, που αφορούσε ατυχές περιστατικό θανάτου από μόλυνση ασθενούς κατόπιν μετάγγισης, ο τότε Υπουργός Αβραμόπουλος εξήγγειλε το μεγαλύτερο διαγωνισμό που έγινε ποτέ στο χώρο της υγείας ύψους περίπου 200 εκατ. ευρώ περίπου, αναφορικά με την προμήθεια διαγνωστικών τεστ μοριακού ελέγχου. Τα συγκεκριμένα διαγνωστικά τεστ τα διέθεταν μόνο οι εταιρείες α) ROCHE και β) CHIRON που ανήκει στον όμιλο NOVARTIS. Σημειώνεται ότι η NOVARTIS κατέχει το 30% των μετοχών της ROCHE. Και για τη συγκεκριμένη περίπτωση δωροδοκήθηκε ο τότε Υπουργός Υγείας Αβραμόπουλος. Συγκεκριμένα η προμήθεια ανατέθηκε Α) για μεν την εταιρεία ROCHE σε εταιρεία συμφερόντων του μπροστινού της ROCHE Ασημάκη ΚΑΤΟΠΗ, στο ύψος των 40 ευρώ ανά τεστ, Β) για δε την εταιρεία CHIRON, στην εταιρεία safeblood bioanalytica συμφερόντων Λόντου Διαμαντίδη, στο ύψος των 50 ευρώ ανά τεστ. Υπογραμμίζω ότι τα διαγνωστικά τεστ είχαν στις διάφορες χώρες της Ευρώπης ένα εύρος τιμής 5 - 15 ευρώ ανα τεστ. Σήμερα και στη χώρα μας τα ίδια τεστ κοστολογούνται στο ύψος περίπου των 5 ευρώ. Σημειώνω για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της μεθόδευσης, ότι κάποια στιγμή ο συγκεκριμένος διαγωνισμός έγινε διεθνής αλλά παραταύτα προτιμήθηκαν οι ανωτέρω αντιπρόσωποι. Με βάση τη λογική των πραγμάτων και τα μεγέθη της προμήθειας θεωρώ αδύνατο στη συγκεκριμένη περίπτωση να δόθηκε μίζα κάτω του ποσού των 40 εκατ. ευρώ. Τη μίζα μοιράστηκαν οι 1) τότε Υπουργός Υγείας Αβραμόπουλος, 2) ο τότε Γενικός Γραμματέας του ίδιου υπουργείου Αριστείδης Καλογερόπουλος, 3) ο τότε Γενικός Δ/ντης του

24 N.3943
σχετικά με την υπ
ου Δημοσίου, ε
ίθηκε στο Δημ
σό των εκ
π. ββ', 2
αι

ΚΕΕΛΠΝΟ Θ. Παπαδημητρίου. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση τα χρήματα που δόθηκαν ως μίζα ξεπλύθηκαν και από δραστηριότητες της ΕΣΔΥ δια του Κυριόπουλου. Περαιτέρω άλλο πολιτικό πρόσωπο που δωροδοκήθηκε κατεπανάληψη από τη Νοβάρτις ήταν ο πρώην υπουργός Υγείας αλλά και Εργασίας Ανδρέας Λοβέρδος. ειδικότερα τα τρία αρμόδια υπουργία για την πολιτική του φαρμάκου ήταν τα κάτωθι: 1] Το υπουργείο Υγείας αρμόδιο για την έγκριση φαρμάκων μέσω του ΕΟΦ και για την προμήθεια φαρμάκων στα κρατικά νοσοκομεία, 2] Το Υπουργείο Ανάπτυξης αρμόδιο για θέματα τιμολόγησης φαρμάκων και 3] το υπουργείο Εργασίας αρμόδιο για την αποζημίωση των φαρμάκων από τα ασφαλιστικά ταμεία. Ο συγκεκριμένος υπουργός αρχικά ήταν στο υπουργείο Εργασίας. Εκεί φρόντιζε ώστε να δίνεται πλήρης αποζημίωση σε φάρμακα της Νοβάρτις, σίγουρα ογκολογικά, αιματολογικά και φάρμακα σπανίων παθήσεων. **Επιφυλάσσομαι να συνεχίσω την κατάθεσή μου Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ...12.00 ώρα και περατώθηκε την 16.00 της 12.01.2018. Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:**

Ο εξετασθείς

Οι Εισαγγελείς



υπηρεσιακό αντίγραφο
5.2.2018
Ο/Η Γραμματέας
Μέντη Δάσκουνα

(Handwritten signatures)

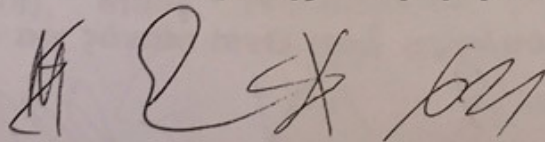
28 4-22
ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ

Στην ...Αθήνα., σήμερα, την ...17 του μήνα Ιανουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Τετάρτη και ώρα 10.00.... **ΕΝΩΠΙΟΝ** εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και των Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών και Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρων Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε ο κατωτέρω σημειούμενος μάρτυρας, ο οποίος δυνάμει της υπ' αριθ. 1/2018 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία **ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ** εγγράμματος, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

Έπειτα ο εξεταζόμενος αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

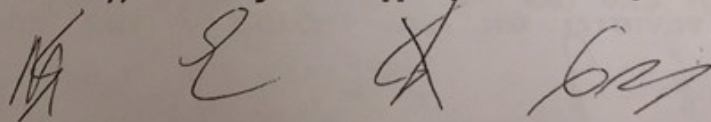
ΕΡΩΤΗΣΗ; Τι γνωρίζετε για το πρόγραμμα της μητρικής Νοβάρτις με την ονομασία "HARVARD PROJECT";

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι ένα πρόγραμμα που εκπονήθηκε από τη μητρική Νοβάρτις (περιφέρεια Ευρώπης) το Μάρτιο του έτους 2013, ειδικά για την Ελλάδα με σκοπό η εταιρεία να επηρεάσει κρατικούς αξιωματούχους έτσι ώστε να διαμορφωθεί ένα νέο σύστημα υγείας στην Ελλάδα ευνοικό για τη Νοβάρτις. Υπεύθυνοι του προγράμματος, το οποίο έτρεξε τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 2013, ήταν ο Αντώνης Σαρλικιώτης, υπάλληλος της μητρικής Νοβάρτις (επικεφαλής περιφέρειας της Δυτικής



Ευρώπης του τμήματος γενικής ιατρικής της Νοβάρτις) και ο William Hinshaw (επικεφαλής της περιφέρειας Βορείου και Κεντρικής Ευρώπης για το ογκολογικό τμήμα της Νοβάρτις). Για τους λόγους του ύψους του προϋπολογισμού που είχε προβλεφθεί για το συγκεκριμένο πρόγραμμα, όπως θα εξηγήσω παρακάτω, είναι βέβαιο ότι το περιεχόμενο και το σκοπό του συγκεκριμένου προγράμματος γνώριζαν και ενέκριναν ανώτερα στελέχη της μητρικής Νοβάρτις και συγκεκριμένα τουλάχιστον οι Α) προϊστάμενος του Σαρλικιώτη, ο Ιταλός GUIDO GUIDI επικεφαλής περιφέρειας Νοβάρτις Ευρώπης, Β) DAVID EPSTEIN, πιθανώς υπήκοος ΗΠΑ, επικεφαλής του παγκόσμιου φαρμακευτικού τομέα της Νοβάρτις. Θεωρώ βέβαιο ότι γνώστης των όσων θα αναφέρω παρακάτω σε σχέση με το "HARVARD PROJECT" αλλά και όλων των αξιοποιήσιμων πράξεων που αναφέρω ήταν και ο κατά τον κρίσιμο χρόνο παγκόσμιος διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Νοβάρτις Joe HIMENEZ και αυτό το λέω διότι η μητρική Νοβάρτις ήδη κατηγορείται ή ερευνάται για αντίστοιχες παράνομες πράξεις στις εξής χώρες; Ιαπωνία, Κίνα, Ινδία, Κορέα, Ιταλία, Τουρκία και ΗΠΑ. Την κρίσιμη περίοδο πρόεδρος της Νοβάρτις ΗΠΑ ήταν ο ANDRE WYSS, ο οποίος διετέλεσε πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Νοβάρτις Ελλάς από το 2004 έως το 2007. Ο τελευταίος ήταν αυτός που προσέλαβε το Κων/νο Φρουζή στη θέση του αντιπροέδρου της Νοβάρτις Ελλάς αναθέτοντάς του την αρμοδιότητα της επαφής και του επηρεασμού πολιτικών προσώπων. Πριν έρθει στη Νοβάρτις ο Φρουζής ήταν αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος στον ΟΤΕ αναφερόμενος στο τότε πρόεδρο και διευθύνοντα Σύμβουλο Παναγή Βουρλούμη. Όταν ξέσπασε το σκάνδαλο με τις προμήθειες του ΟΤΕ...

τυχαίο ότι την περίοδο 2007 - 2015 ο Φρουζής παρέμενε σταθερά στη θέση του αντιπροέδρου και γενικού διευθυντή της Νοβάρτις Ελλάς ενώ την ίδια περίοδο άλλαξαν πέντε πρόεδροι Δ.Σ. Συνεχίζοντας σχετικά με το "HARVARD PROJECT" θέλω να τονίσω ότι ο Σαρλικιώτης ήταν γνώστης της ελληνικής πραγματικότητας και τέως πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Νοβάρτις Ελλάς (2008 -2010) διαδεχόμενος το WYSS. Σκοπός της δημιουργίας του "HARVARD PROJECT", όπως προκύπτει και από το περιεχόμενο της σχετικής έντυπης παρουσίασης, ήταν να εξυπηρετηθούν οι επιχειρησιακοί στόχοι της Νοβάρτις. Πιο συγκεκριμένα όπως αναφέρεται στη σελίδα 2 της παρουσίασης, η Νοβάρτις επεδίωκε να της καταβληθούν από το ελληνικό κράτος ληξιπρόθεσμα χρέη ύψους 140 εκατ. ευρώ και παράλληλα να κυκλοφορήσει στην ελληνική αγορά νέα φαρμακευτικά προϊόντα (EXELON TTS, SEEBRI, BEXSERO, JAKAVI, VOTUBIA, SIGNIFOR, TOBI PODHALER, OMNITROPE, ORTAFLU, FLUAD). Επιπλέον στη συγκεκριμένη παρουσίαση αναφέρεται ότι η Νοβάρτις αναγνωρίζεται ως "αξιосέβαστος συνεταιίρος" από όλους τους "παίκτες" της ελληνικής αγοράς, μεταξύ των οποίων είναι η Κυβέρνηση, χονδρέμποροι, ιατροί, ασθενείς. Επίσης αναφέρεται ότι μέσω αυτού του προγράμματος η Νοβάρτις επιδιώκει να ενισχύσει και να επεκτείνει την ήδη κατέχουσα ηγετική της θέση. Η εταιρεία ήθελε ξεκάθαρα να δεσμεύσει ("engage") φορείς και παράγοντες της ελληνικής πολιτείας όπως οι υπουργοί υγείας, οικονομικών και κρατικοί αξιωματούχοι όπως οι διοικητές των νοσοκομείων. Ο Αντώνης Σαρλικιώτης και ο William Hinshaw είχαν προσωπική ανάμειξη στο πρόγραμμα και όπως αναφέρεται θα είχαν προσωπικές επαφές με τις τοπικές αρχές. Η τοπική ηγετική ομάδα του προγράμματος ήταν επίσης οι Φρουζής, Ρούμπου, Σακοράφας, Σουλιώτης και ο τότε πρόεδρος της Νοβάρτις Ελλάς (Georg Schroeckenfucks), όπως αναγράφεται στη σελ. 3 της



4-25

παρουσίασης, οι οποίοι ομοίως είχαν προσωπικές επαφές με τους ανωτέρω κρατικούς αξιωματούχους. Η Ακαδημαϊκή αιγίδα του προγράμματος ήταν από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαντ, το οποίο επιλέχτηκε με την λογική ότι είχε σχέσεις με αρχηγούς πολιτικών κομμάτων, όπως επίσης και με ανώτατους κρατικούς αξιωματούχους. Στην σελ 6 επίσης αναφέρεται ότι η νοβάρτις είναι βασικός παίχτης (Key player) στο ελληνικό περιβάλλον υγείας καθώς επίσης ότι, έχοντας την ηγετική θέση στην φαρμακευτική αγορά βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της διαμόρφωσης του νέου περιβάλλοντος, εκμεταλευόμενη την Προεδρία του ΣΦΕΕ από τον Φρουζή και την ενεργό εμπλοκή της σε αρμόδια επιτροπή υπο τον Πρωθυπουργό, η οποία προσδιορίζεται ως "Prime Minister Think Tank". Σημειωτέον ότι ο τότε πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς είναι απόφοιτος του Χάρβαντ και είχε προηγούμενες (Δεκέμβριος του 2012 για παράδειγμα) συναντήσεις με τους Φρουζή και Schroeckenfuchs. Η προαναφερόμενη "δέσμευση (engagement)" θα επιτυγχάνετο μέσω δωροδοκιών των αρμοδίων κρατικών αξιωματούχων, υπουργών και τότε πρωθυπουργού. Αυτό συνάγεται και από το ύψος του προϋπολογισμού του συγκεκριμένου προγράμματος, το οποίο υπολογίζω τουλάχιστον στο ύψος του 1.000.000 ευρώ.

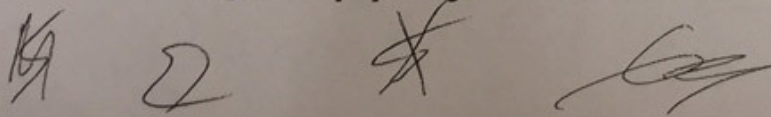
ΕΡΩΤΗΣΗ: Με βάση τα προαναφερόμενα δεδομένα θεωρείτε πιθανό ο προϋπολογισμός του συγκεκριμένου προγράμματος να ανέρχεται σε ποσό πλησίον ή άνω των 2.000.000 ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι με βάση τα προαναφερόμενα δεδομένα το θεωρώ πολύ πιθανό και αυτό γιατί η Νοβάρτις Ελλάς χρησιμοποιούσε κατ' εξακολούθηση τη μέθοδο του ξεπλύματος ποσών για δωροδοκίες σε Έλληνες κρατικούς αξιωματούχους. Λαμβανομένου δε υπόψη ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση το πρόγραμμα εκπονήθηκε από τη μητρική εταιρεία είναι αναμενόμενο τα ποσά που δόθηκαν να είναι ιδιαίτερα υψηλά. Πρέπει να τονιστεί ότι στη σελίδα 7 του προγράμματος

19 2 3 4

4-26

αναφέρεται ότι πιέζονται (μείωση έως και 50% το έτος 2012) συνεχώς οι τιμές των φαρμακευτικών προϊόντων της εταιρείας στην Ελλάδα και τα περιθώρια κέρδους, γεγονός που επέφερε τεράστιες απώλειες κερδών της εταιρείας σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς η Ελλάδα αποτελεί χώρα αναφοράς στην τιμολόγηση φαρμάκων τουλάχιστον για 29 χώρες παγκοσμίως. Τονίζεται ότι το Μάιο του έτους 2013 κυκλοφόρησε δελτίο τιμών χωρίς νέα προϊόντα και με σημαντική μείωση των τιμών των φαρμάκων συμπεριλαμβανομένων και αυτών της Νοβάρτις. Όμως αμέσως μετά τον ανασχηματισμό τον Ιούνιο του έτους 2013 (οπότε ορίστηκε ως υπουργός Υγείας ο Άδωνις Γεωργιάδης) εκδόθηκε τον Άγουστο του ίδιου έτους διορθωτικό δελτίο τιμών, στο οποίο σημειώθηκαν σημαντικές αυξήσεις τιμών φαρμάκων, συμπεριλαμβανομένων και τέτοιων της Νοβάρτις. Όμως παράλληλα κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά (μετά την υπουργική απόφαση Λοβέρδου τον Άγουστο του 2011) τρία νέα φαρμακευτικά προϊόντα της Νοβάρτις, τα οποία αναφέρονται στο "HARVARD PROJECT" ως στόχος κυκλοφορίας και τιμολόγησης και συγκεκριμένα τα πιο ακριβά (ογκολογικά) JAKAVI, VOTUBIA, SIGNIFOR, τα οποία έλαβαν τιμή υψηλότερη από το μέσω όρο των τριών χαμηλοτέρων τιμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία. Συγκεκριμένα λήφθηκαν ως τιμές αναφοράς αυτές της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, ιδιαίτερα ακριβές αγορές, καθώς μόνο εκεί είχαν κυκλοφορήσει τα συγκεκριμένα φάρμακα. Με τον τρόπο αυτό εκτός από τη ζημία που επήλθε στον προϋπολογισμό του ΕΟΠΥΥ και των δημόσιων νοσοκομείων, επιτυγχάνετο τεράστιο κέρδος για τη Νοβάρτις παγκοσμίως καθώς η Ελλάδα γινόταν χώρα αναφοράς για τουλάχιστον 29 χώρες, έχοντας όμως λάβει η ίδια την τιμή κυκλοφορίας λαμβάνοντας υπόψη τις τιμές αναφοράς δύο ιδιαίτερα ακριβών αγορών στο χώρο του φαρμάκου. Είμαι σχεδόν βέβαιος ότι και όλα τα υπόλοιπα



4-27

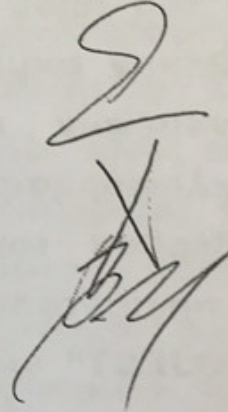
φάρμακα της Νοβάρτις που αναφέρονται στο "HARVARD PROJECT" κυκλοφόρησαν και τιμολογήθηκαν την περίοδο υπουργίας Γεωργιάδη.

Επιφυλάσσομαι να συνεχίσω την κατάθεσή μου Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ...10.00 ώρα και περατώθηκε την 12.40 της 17.01.2018. Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:

Ο εξετασθείς



Οι Εισαγγελείς



Πρωτόκολλο υπηρεσιακό αντίγραφο

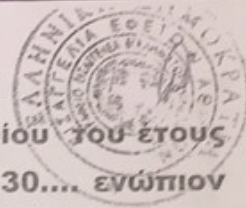
5.2.2018

Ο Η Γραμματέας



Μένι Λάσκαρι

(10) A-28
ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ



Στην ...Αθήνα., σήμερα την 18 του μήνα Ιανουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Πέμπτη και ώρα 12.30... ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και του Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε ο κατωτέρω σημειούμενος μάρτυρας, ο οποίος δυνάμει της υπ' αριθ. 1/2018 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ εγγράμματος, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

Έπειτα ο εξεταζόμενος αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

Σε συνέχεια των όσων έχω καταθέσει σας αναφέρω ότι μετά το δελτίο τιμών φαρμάκων που εκδόθηκε αρχές Αυγούστου 2013 ακολούθησαν και άλλα δελτία τιμών. Συγκεκριμένα στις 3 Οκτωβρίου 2013 εισήχθησαν στη θετική λίστα φαρμάκων τα προϊόντα της Νοβάρτις VOTUBIA, SIGNIFOR, TOBI PODHALER. Τέλος του ίδιου έτους προστατεύτηκαν οι τιμές των ογκολογικών φαρμάκων της εταιρείας, τα οποία είναι και τα πιο ακριβά προϊόντα της διότι αυτά χαρακτηρίστηκαν από υπηρεσίες του υπουργείου ως «ορφανά φάρμακα» (Τα φάρμακα αυτά χρησιμοποιούνται στη θεραπευτική αγωγή σπάνιων νόσων και ονομάζονται «ορφανά» διότι η ανάπτυξη και η εμπορία τους

παρουσιάζει ελάχιστο οικονομικό ενδιαφέρον για τις
φαρμακοβιομηχανίες, δεδομένου ότι προορίζονται για μικρό
αριθμό ασθενών που πάσχουν από πολύ σπάνιες παθήσεις),
αποφεύγοντας έτσι τις μειώσεις τιμών που επιβλήθηκαν στα
υπόλοιπα φάρμακα. Το Μάρτιο με Απρίλιο του έτους 2014, ενώ
κυκλοφόρησαν νέα φάρμακα για τη Νοβάρτις (χοτερνα,
breezhaler, tovanor breezhaler, seebri breezhaler, ultibro
breezhaler, onbrez breezhaler, tassigna 200), δεν έγινε κάτι
αντίστοιχο για άλλες εταιρείες που κατείχαν ανταγωνιστικά προς
τη Νοβάρτις προϊόντα, όπως πχ νέο φάρμακο (Tecfidera) για τη
σκλήρυνση κατά πλάκας της εταιρείας Genesis Pharma και
ευθέως ανταγωνιστικό προς το GILENYA (NOVARTIS). Εξάλλου
έλαβαν πρόωρη κυκλοφορία τα προϊόντα της Νοβάρτις seebri
breezhaler, ultibro breezhaler, και μάλιστα συγκεκριμένη
εταιρεία (Boehringer Ingelheim) κατέθεσε ένσταση για το
γεγονός αυτό στον ΕΟΦ. Το Μάιο του ίδιου έτους απειράπη η
κυκλοφορία γενοσήμων των DIOVAN και EXCELON
προσφέροντας έτσι ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στη Νοβάρτις.
Τον Ιούνιο του έτους 2014 ο τότε πρόεδρος του ΕΟΦ
ΛΙΝΤΖΕΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ανακάλεσε απόφαση επιβολής
προστίμου (της τάξης περίπου των 25.000 ευρώ). Εξάλλου
πρέπει να αναφερθεί ότι το πρώτο εξάμηνο του έτους 2014 με
πρωτοβουλία του ίδιου προέδρου του ΕΟΦ όλες οι υπό έγκριση
κλινικές μελέτες της εταιρείας Νοβάρτις Ελλάς εγκρίθηκαν σε
αντίθεση με αυτές άλλων εταιρειών, οι οποίες παρέμειναν υπό
έγκριση από την αρμόδια επιτροπή του ΕΟΦ. Ο Φρουζής ανά
διαστήματα ζητούσε και εκταμίευε χρήματα από τα μαύρα ταμεία
της Νοβάρτις Ελλάς προκειμένου, όπως έλεγε, να δωροδοκήσει
το Λιντζέρη υπό την ιδιότητά του ως προέδρου του ΕΟΦ.
Πιθανολογώ ότι το ξέπλυμα των χρημάτων για τις δωροδοκίες
προς το Λιντζέρη γινόταν από εταιρείες του Μαυρικού (ο οποίος
αντικατέστησε στις δραστηριότητες του ξεπλύματος το

4-30

Βουλκίδη), στις οποίες η Νοβάρτις ανέθετε διαφημίσεις με εν μέρει εικονικό τμήμα, το οποίο εν πολλοίς κάλυπτε τα ποσά των δωροδοκιών. Σχετικά με το Λιντζέρη ο Φρουζής ανέφερε ότι ο Ευ. Βενιζέλος τον τοποθέτησε ως έμπιστό του στη θέση του προέδρου του ΕΟΦ διότι έχουν πολύ κοντινή σχέση και ότι στην αγορά κυκλοφορούσε ότι ο Λιντζέρης λειτουργεί ως ταμίας του Βενιζέλου στα θέματα του υπουργείου Υγείας. Για όλες τις εξυπηρετήσεις που προσέφερε στη Νοβάρτις, στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων του, ο Λιντζέρης αποκλείεται να έλαβε ως δώρο ποσό κάτω των 200.000 ευρώ.

Επιφυλάσσομαι να συνεχίσω την κατάθεσή μου Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ...12.30 ώρα και περατώθηκε την 15:40 της 18.01.2018. Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:

Ο εξετασθείς

Οι Εισαγγελείς

Αθήνα 5.2.2018
Ο/Γ Γραμματέας
Δέσποινα





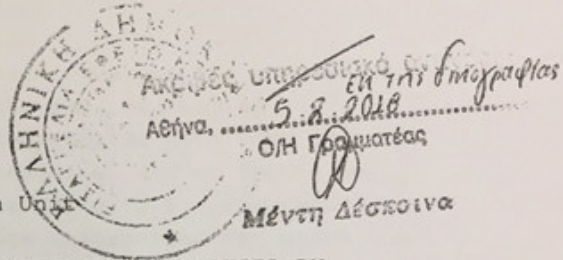
United States Department of Justice

Federal Bureau of Investigation

Tracking #: 181678043
Case File #: NK-2057320 Serial 142
Precedence: Priority
Date: 13-Dec-2017

Legal Attache Office
U.S.Embassy
Athens, Greece

Chief Prosecutor Eleni Touloupaki
Prosecutors Office
Hellenic Ministry of Justice - Corruption Unit



(U) UNLESS OTHERWISE PROVIDED HEREIN OR EXPRESSLY AUTHORIZED BY FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION (FBI) HEADQUARTERS IN A SEPARATE COMMUNICATION, THE INFORMATION IN THIS DOCUMENT IS FOR INTELLIGENCE AND LEAD PURPOSES ONLY, AND YOUR GOVERNMENT MAY NOT USE THE INFORMATION IN ANY LEGAL PROCEEDINGS, DISSEMINATE THE INFORMATION TO ANY OTHER GOVERNMENT, PERSON OR ENTITY, OR TAKE ANY OVERT INVESTIGATIVE STEPS (INCLUDING BUT NOT LIMITED TO FORMAL LEGAL PROCESS OR DIRECT CONTACT WITH REFERENCED PERSONS/ENTITIES OR THEIR ASSOCIATES) BASED ON THE INFORMATION IN THIS DOCUMENT.

(U//FOUO) Requested Information LEGAT (Greece)

UNLESS OTHERWISE PROVIDED HEREIN OR EXPRESSLY AUTHORIZED BY FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION (FBI) HEADQUARTERS IN A WRITTEN SEPARATE COMMUNICATION, THE INFORMATION IN THIS DOCUMENT IS FOR INTELLIGENCE AND LEAD PURPOSES ONLY, AND YOUR GOVERNMENT MAY NOT USE THE INFORMATION IN ANY LEGAL PROCEEDINGS, DISSEMINATE THE INFORMATION TO ANY OTHER GOVERNMENT, PERSON OR ENTITY, OR TAKE ANY OVERT INVESTIGATIVE STEPS (INCLUDING BUT NOT LIMITED TO FORMAL LEGAL PROCESS OR DIRECT CONTACT WITH PERSONS/ENTITIES OR THEIR ASSOCIATES) BASED ON THE INFORMATION IN THIS DOCUMENT WITHOUT THE EXPRESS APPROVAL OF THE FBI.

9-3+

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

THE HELLENIC MINISTRY OF JUSTICE MAY USE THE INFORMATION IN THIS DOCUMENT FOR LAW ENFORCEMENT AND EVIDENTIARY PURPOSES CONCERNING THE FOLLOWING INDIVIDUALS ONLY:

- Konstantinos ("Costas") Frouzis
- Emmanouil Voulkidis
- Theodoros Voulkidis
- Nikos Maniadakakis
- Nikos Manias
- Stavroula (Lina) Nikolopoulou
- Yannis (or Giannis) Stournaras

The information in this document is based upon witness interviews and documents and materials obtained by the FBI, as well as information obtained from NVG, which is cooperating with the investigation. The investigation remains ongoing, and no factual or legal conclusions have been reached by the FBI or U.S. prosecutors. Thus, the content set forth herein reflects information for which the FBI has developed at least some evidence in support, and should not be relied upon as final factual conclusions.

Based upon information developed through the investigation thus far, it appears that SANDOZ participated in four bribery schemes that provided bribes to doctors. The bribe schemes are as follows:

1. National Congress and luxury trips
2. E-Panels
3. Creation of fraudulent invoices under the direction of the SANDOZ President
4. Paying the doctor's directly

Bribe Scheme #1 National Congresses and luxury trips

SANDOZ provided doctors with registration fees to National Congresses and luxury trips as a tool to negotiate more NOVARTIS prescriptions from the doctors. SANDOZ organized focus groups that presented doctors with information about the company, as well as a weekend of entertainment. The purpose of the trip was to have doctors

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

prescribe more NOVARTIS products. If the doctor did not agree to prescribe more NOVARTIS drugs then the doctor was not permitted to attend the trip.

In 2010 or 2011, there was a conference in New York where a group of 50-60 doctors who specifically prescribed Onbrez had attended. The attending doctors were based in Greece. The agenda was distributed only to the staff that participated in order to get them "oiled up" in Manhattan. The names of the doctors were listed in the territorial plans. SANDOZ employees had an American Express credit card that was used for all the meals and entertainment for the doctors. There was a possibility that the doctors put money upfront for the conference and were reimbursed by SANDOZ via fraudulent invoices. SANDOZ exercised caution with conferences and focus groups in the United States as the United States had a reputation of being strict.

In 2012, Dr. ALEXANDROS KALKANIS attended World Asthma and COPD Congress located in New York City. KALKANIS prescribed Onbrez for NOVARTIS. SANDOZ did not pay for the doctor's travel (airfare or hotel) because the doctor was already in the United States for a temporary training assignment. NOVARTIS sent KALKANIS to the Congress because the registration fee was expensive and NOVARTIS wanted to maintain the number of prescriptions from KALKANIS. It was a common practice for NOVARTIS to pay for the registration fees for doctors to attend Congresses because of the scientific nature of the information that was presented. KALKANIS was an attendee at the Congress and was not a speaker. KALKANIS had a close relationship with STAVROS NTOGIAKOS (STAVROS), current NOVARTIS US Executive Marketing Director in Ophthalmology.

STAVROS was the direct report to JAN SCHLUECHTER, NOVARTIS General Manager for Marketing. GEORGE ZARKALIS, Sales Manager, directly reported to STAVROS. STAVROS created all of the projects in which money was given to doctors. In 2009, STAVROS was the project manager for Diovan and then became the brand manager of Onbrez for one year.

STAVROS created the NOVARTIS program EXACTLY. EXACTLY was one of the means to pay the doctors. The program started as a Phase IV fake study, which paid doctors 3,000-4,000 Euros for each project. The project was for each individual NOVARTIS drug. For example, in the

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

EXACTLY program, three sales representatives went to the same doctor for three different drugs.

Doctors had to prescribe NOVARTIS drugs in order to get paid. The money that was provided to doctors for the EXACTLY program came directly from NOVARTIS Headquarters in Basel Switzerland, also known as "B-Money." Similarly, with respect to the e-panels, sales representatives filled out market research surveys for the doctors in order for the doctors to be paid. ELENI BARDI, an employee in the marketing department, reviewed and authorized the completed surveys, and processed the payments to the doctors.

The EXACTLY program came to an abrupt end and STAVROS directed the relocation of all EXACTLY documents. ANTONIS WERNER SARLIKIOTIS planned to destroy research documents to avoid issues with disclosure. An inventory was conducted by SANDOZ's Information Technology department. The IT department analyzed the documents that were stored on sales representatives and sales managers' computers. ALEXANDROS BOULLIAS and FNU KONTANIKOS were responsible for the inventory of the electronic information.

The documents were destroyed because EXACTLY was the largest "black money" project to pay doctors that was created by NOVARTIS. The project was too big and grew too fast. The results and the increase in growth had no valid explanation and were less defensible which was why the evidence of the project was destroyed. The EXACTLY program allowed sales representatives and sales managers to push up to three NOVARTIS products on each individual doctor. NOVARTIS Headquarters provided the money that was used as payments to the doctors for EXACTLY. The destruction of documents was to hide the project from the Greek regulators, not NOVARTIS Headquarters.

MARIANTHI PSAHA went to Kyoto, Japan with 120 doctors for seven days. The doctors' families did not attend the Congress. There was no training or learning that took place during the Congress. The doctors attended the Congress on the first day to get the Congress brochure and on the last day to get their certificate. SANDOZ paid approximately 5,000 euro for each doctor that included 3,000 euro for transportation and hotel and 2,000 euro for activities. The cost was split between various cost centers in SANDOZ's financial records.

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

B-65

Sub 111117 Jan 16, 1995

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

Payments. Sales representatives advised doctors that the doctors would receive 500-1,000 euros for a specific number of prescriptions for NOVARTIS drugs. The average that was paid to each doctor at a time was 500 euros. The reason for 500 euros was that 1,000 euros would have looked too large and suspicious for market research. The prescription from each doctor was an average of 1.5 boxes.

SANDOZ discussed the purpose of e-panels in a tactical plan that claimed e-panels were conducted to obtain research from Greek medical markets about generic drugs. Generic drugs threatened the market for NOVARTIS drugs. There was no value in the information that was collected through the surveys.

SANDOZ initially wanted to bribe 400 doctors utilizing the e-panel program. This was done in multiple waves. The first wave was 100 doctors and the second wave was a little more than 100 doctors. Doctors had the potential to receive multiple payments in each of the waves. Sales representatives received a total budget for the amount that was to be given to doctors.

SANDOZ distinguished attractive doctors by utilizing a ranking system. The doctors were labeled A, B, or C by the amount of patients that each doctor treated with Novartis drugs. The doctors were then broken up by a subcategory of 1, 2, and 3. The subcategory was based on the relationship the doctor had with Novartis. Category 1 doctors were "Novartis friendly", Category 2 doctors were in the middle ground, and Category 3 doctors were not friendly with Novartis. Category 1 doctors had the potential for growth with Novartis products; however, those doctors generally prescribed more of Pfizer or Bayer products. The e-panel program focused on A1, A2, and A3 doctors.

SANDOZ utilized a vendor, ZEINCRO, for the e-panel program. The regular marketing research process was that ZEINCRO chose doctors without the company knowing the identities of the doctors and sent the chosen doctors a random survey. However, SANDOZ picked the doctors along with the amount to be paid and supplied the list to ZEINCRO. SANDOZ communicated the list of selected doctors and amount to be paid via e-mail. Sales representatives assisted doctors in filling out the surveys or 80% of the surveys were completed by sales representatives

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

B-63

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

SANDOZ received more than 100 prescriptions from each of the doctors that attended the Kyoto Congress.

SANDOZ paid for a weekend focus group for a selected group of doctors and made all the arrangements. A psychologist presented a two hour presentation to the doctors. The psychologist was there to evaluate behaviors and was used as an excuse to bring the doctors to a resort. The scientific results and reports of the two hour session were communicated in order for SANDOZ to avoid detection from EOF. The remaining activities during the weekend were different forms of entertainment for the doctors that was paid for by SANDOZ. SANDOZ provided all meals for the participants of the focus group. The weekends were interactive groups and doctors were encouraged to bring their families. The bills and invoices that relate to the focus group prove that there were no scientific events.

The doctors that attended the out of town focus groups agreed to a set prescription number that had to be obtained beforehand. The conversations about the expected prescription numbers were held in person in the doctor's offices. Some of the prescriptions had to be written prior to the focus groups and the rest of the prescriptions were written after the focus group.

Bribe Scheme #2 E-Panels

E-panels were a program that was created by NOVARTIS. The purpose of the e-panel program was to collect data for medical purposes and conduct marketing research. Selected doctors that participated in the market research survey obtained compensation. E-panels were created in order to give money to doctors as bribes in order to obtain more prescriptions from the doctors. This program was used to increase sales for Novartis drugs. The doctors were advised that they would receive a survey for market research and once the survey was completed the payment would be processed.

The doctors were generally paid within a month of completion of the surveys. The handwritten surveys were sometimes filled out by the sales representatives. The sales representatives assisted doctors in filling out the electronic surveys. Sales representatives of SANDOZ went to doctors' offices and discussed the parameters of the bribe

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

themselves. ZEINCRO notified the sales representative of SANDOZ that the specified doctor was paid. The sales representative would pressure the doctors for prescriptions after the payment was processed. The negotiation served as a contract between ZEINCRO and the doctor instead of SANDOZ and the doctor.

ZEINCRO was used as a vehicle for the bribe money. The money that ZEINCRO paid to the vendors was not black money because money was provided to doctors for market research. The research was not worth 500-1,000 euros and the survey only took the doctors ten minutes to complete.

Claims data from the doctors was utilized to verify the number of prescriptions that each doctor prescribed. The doctors did not have the ability to manipulate the prescription number that they prescribed. It was illegal under Greek law for doctors to provide the prescription details to the sales representatives since there was patient information listed. Since the negotiation was a contract, the doctor was obligated to show the sales representative the number of prescriptions. In 2009, when NOVARTIS was under extreme pressure, sales representatives forced doctors to make patient telephone numbers available to the representatives. Sales representatives called patients to ensure that the patients received NOVARTIS medications. The sales representatives spoke to the patients without the approval from the doctors.

The e-panel program was under the direction of GEORGLOS SIMEOLORDIS, SANDOZ manager. All communications with ZEINCRO was done with SIMEOLORDIS. There were no scientific officers or medical advisers that were involved with the e-panel program.

The results of the e-panel surveys were sent to the Marketing Manager at SANDOZ in the form of a report. The report was generated to cover the tracks of the bribery scheme. There was no evidence that the market research results were reviewed. As a general practice, the Marketing Manager put the report to the side since there was no benefit of the report. The results were never communicated to other employees of SANDOZ or within the department. An example of a proper company policy was to communicate the results.

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

B-69

Sub IIIIIT 0916..

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

NOVARTIS had a legitimate research study for COPD Hypertension. The results of that market research study was discussed in sales meetings. SANDOZ did not have valid marketing studies. The only studies that were performed for SANDOZ were through e-panels and were "dirty surveys". All research studies that were performed through field force were fraudulent.

ZEINCRO should have invoiced the doctors for payment from the market research surveys but SANDOZ generated invoices to the doctors

There are over 57,000 doctors that practice in Greece. A visual of all the money that was entered into the market and the potential control of the market were in a report. The report was dynamic and every sales representative had access to the system. The sales representatives did not have access to edit the numbers within the document during the quarter. At quarter end, the SRM system opened the document for editing for a week. Sales representatives and sales managers updated the document within the one-week period to ensure that money went to the appropriate doctors.

Within the Microsoft excel spreadsheets; there were hidden sheets, columns, and rows. The hidden sheets, columns, and rows contained formulas and calculations to determine if the total amount of the distribution was correct. The hidden formulas also transmitted those numbers to other working excel spreadsheets within SANDOZ. This document ensured that the A1, A2, and A3 doctors had a sufficient number of sales manager and sales representative visits per quarter. In every territorial plan, there was a hidden tab in the excel document labeled "doctors" that was a link between different excel. This was to ensure that there was a common language within the different excels spreadsheets.

The Pharaoh system included sales data about sales performance and was analyzed to ensure that each sales representative reached their target. The annual target for SANDOZ was 12% market share. If sales representative did not reach their target, they received a poor performance review.

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

B-71

Sub 11/11/17 w/16.

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

EFTHYMIOS NIKOLOPOULOS (known to writer as EFTHYMIOS NIKOLOPOULOS), NOVARTIS Marketing and Sales Operations (MSO) Director, could verify the company's policies and procedures for the above mentioned process.

SUSANNE GRUBER was the Head of MSO until 2010. MSO encompassed data, marketing, tactical plans, and territorial plans for SANDOZ. GRUBER promoted CHARALAMPOS GIANNOULIS to replace GRUBER.

In addition to e-panel market research surveys, sales representatives provided hospitals with free equipment in return for increased prescription numbers.

Bribe Scheme #3 Fraudulent Invoices

During the second quarter of 2016, SANDOZ spent 15,000 euros in fraudulent invoices for the production of leaflets. The vendor held 10% and used the remaining balance to pay doctors that SANDOZ identified. The leadership team wanted "ATHANASIADIS" in the reason on the check to differentiate the bribe payments with legitimate expenses.

Bribe Scheme #4 Pay Doctors Directly

First Name Unknown (FNU) PITSILLIDIS held all of the records and approved all of the payments. PITSILLIDIS requested from the sales managers a list of all the doctors to be paid. In September 2013, SANDOZ stopped the e-panel promotion. The leadership team had an open space meeting that requested all of the area sales managers to provide a list of all the A-type doctors. The leadership team advised the area managers that the e-panels were an illegal method and that the doctors will be paid directly from PITSILLIDIS.

Sale of Sandoz

NOVARTIS intended to sell SANDOZ. The company bribed doctors in order for potential buyers to have the assumption that SANDOZ was more profitable. The company wanted to increase the market share growth in Greece to appear more attractive in the market.

Budget

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

Basel approved the budget for NOVARTIS under a top down budget approach. Greece had larger media expenses than France or Germany. The communications department budget increased significantly, especially for promotional expenses. The original amount for the budget was 40,000 Euros. The budget increased to 500,000 euros, in addition to 500,000 euros for market access with an additional fund for market access for oncology. The budget was reviewed every six months per company policy. The company held business review meetings in which every business head discussed with ERIC CORNUT, Head Pharma Region Europe and Chief Commercial Officer, the big picture of the activities that were performed and planned for each department. There were discussions on methods that worked and items that needed to be fixed per department.

PUBLICIS HELLAS

A global procurement agreement was implemented that centralized the communications with media vendors. The global procurement created a centralized vendor, PUBLICIS HELLAS, which all pharmaceutical companies for every country used for advertisements. The CEO of PUBLICIS was ANDOAS PASSAS (known to writer as ANDONIS PASSAS). PUBLICIS HELLAS was the parent company to ZENITH MEDIA. ANTIGONI GALANI was the Deputy CEO of ZENITH MEDIA. Following the corporate structure, under ZENITH MEDIA, was INKAN. INKAN's focus was digital ads and later went bankrupt. The owner of PUBLICIS HELLAS was THOMAS ANTONIADIS. The ideal outcome was for the pharmaceutical companies to obtain better prices for advertising.

In 2014, the purchasing department of NOVARTIS pushed to have all media processed through PUBLICIS HELLAS. There was a rumor that PUBLICIS HELLAS used ZENITH MEDIA as a vehicle to manipulate the market by using smaller companies to do business. The smaller companies received year-end rebates. ZENITH MEDIA charged NOVARTIS a handling fee of 6%. ZENITH MEDIA turned around to the other media companies and requested 20%. This was a common practice in the media industry in Greece. PUBLICIS HELLAS also asked for very significant retainer fees of 12,000-15,000 euros a month.

Based on policy, ZENITH was to issue invoices with a copy of the advertisements or a screenshot of the website directly to the

B-75

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

accounting department in NOVARTIS. The accounting department matched the invoices to the ZENITH package. ZENITH provided screenshots of non-existent sites to NOVARTIS.

There was an exception to the global procurement change. NOVARTIS was able to select small vendors if there was a collaboration with specialized healthcare media. The small vendors requested to be paid directly from NOVARTIS since the average payment cycle to vendors was nine months when the payment was processed through PUBLICIS HELLAS instead of four months when the payment was processed directly through NOVARTIS.

PUBLICIS HELLAS' responsibility was to question phony websites and fraudulent advertisements, which did not happen. Specific vendors were invoiced through PUBLICIS HELLAS without proper due diligence. PUBLICIS was responsible to verify vendors; however, they received a 6% rebate on all transactions. PUBLICIS uploaded screenshots of the specific advertisements and did not do further research on the media traffic or additional analysis. PASSAS was aware of the culture at PUBLICIS and was promoted to the Group CEO. It was possible that the CFOs for PUBLICIS HELLAS and NOVARTIS had a confidential agreement that if certain vendors were red flagged to allow the payments to be processed.

The NOVARTIS approval process to pay invoices was as follows:

1. Purchasing Staff inputted information into the NOVARTIS system.
2. First level of approval from the purchasing department manager. The purchasing manager was responsible for supervising activity, validate vendor relations, and input parameters into the system.
3. Second level of approval from the cost center manager or head of corresponding department. Managers were not permitted to approve their own inputs.
4. Cost center manager's direct supervisor.
5. Approval from the Chief Financial Officer (CFO) if the amount exceeded 25,000 Euros.

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

REAL MEDIA

The owner of REAL MEDIA was NIKOS CHATZINIKOLAOU, who was a popular journalist and had an influential political interest. CHATZINIKOLAOU was raised in a conservative political family. CHATZINIKOLAOU met with KONSTANTINOS FROUZIS, Vice President of NOVARTIS, 3-4 times in FROUZIS' office between the time periods of 2012-2014. CHATZINIKOLAOU had easy access to the Ministry of Finance, Ministry of Defense, Ministry of Education, Ministry of Health, and the Ministry of Development. NIKOS arranged meetings with the above listed Ministries and FROUZIS. In return, NOVARTIS inflated invoices with REAL MEDIA. For example, without the favor, an ad that was provided from REAL MEDIA would have cost approximately 2,000 Euros. NOVARTIS paid 3,000 Euros for the advertisement. The advertisement was legitimate; however, the invoice was inflated. NOVARTIS invoiced REAL MEDIA directly so that REAL MEDIA was paid within a four-month time-frame instead of nine months, and REAL MEDIA did not have to pay the 20% rebate to ZENITH.

Media companies were utilized by NOVARTIS to pay bribes and to launder money. The smaller media companies and PUBLICIS HELLAS were involved in the bribe schemes. FROUZIS approved the justifications for the bribes.

ETHOS MEDIA

The owner of ETHOS MEDIA was KONSTANTINOS OUZOUNIS. ETHOS MEDIA was one of the companies that was used in the bribery scheme. NIKOS MANADIKES (known to writer as NIKOS MANIADAKIS), Healthcare Consultant, suggested that NOVARTIS did business with ETHOS MEDIA.

MINDWORK

The owner of MINDWORK was STAVROULA NIKOLOVOULOU (LINA) (known to writer as STAVROULA NIKOLOPOULOU). LINA was the wife of the former Minister of Finance and central banker of Greece, GIANNIS STOURNARAS (known to writer as YANNIS STOURNARAS). STOURNARAS was the central banker of Greece in June 2012 through late 2013. STOURNARAS created IOVE, which was an institute that analyzed financial trends and provided expensive studies to SVYEE of pharmaceutical trends. MINDWORK

B-79

4111/10/20

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

accelerated payments to pharmaceutical companies for NOVARTIS. MINDWORK was utilized for consultant fees, market research, and other services. For example, an excursion was planned to the Greek islands for journalists. There were photos of the trip taken and the main speaker was FNU KYRIOBOULOS, Dean of National School of Public Health (known to writer as JOHN KYRIOPOULOS). The trip included inflated invoice amounts through MINDWORK. The true amount of the hotel and dinners was half of the price of the invoice value. MINDWORK was the organizer and was compensated for participation of the Congress. The amount of 4,000 Euros was low compared to the amounts in previous years.

NEW MEDICAL DEVELOPMENT

The owner of NEW MEDICAL DEVELOPMENT was MANOLIS VOULKIDIS (known to writer as EMMANOUIL VOULKIDIS) (VOULKIDIS). VOULKIDIS was the main point of contact of laundering money for market functions. VOULKIDIS' previous company was MEDICAL DEVELOPMENT, which went bankrupt. Following the bankruptcy of MEDICAL DEVELOPMENT, NEW MEDICAL DEVELOPMENT was established in VOULKIDIS' son, THEODOROS VOULKIDIS' (TV) name.

NOVARTIS invited a renowned journalist to participate in a panel during a pre-election period with government officials. LIAROPOULOS was a member of the political party Drasi. LIAROPOULOS was introduced as a political person that campaigned during the panel. There were three other panelists involved in the panel: MANOLIS AGGELAKAS (known to writer as MANOLIS AGGELAKIS), Deputy Ministry of the New Democracy, VASILIS KONTOZAMANIS, candidate for the New Democracy, and ATHINA DRETTA, Secretary General of Ministry of Social Welfare. KONTOZAMANIS was not compensated for the panel. DRETTA was responsible for reimbursing pharmaceutical drugs.

PITSILIDIS

PITSILIDIS' vendors were medical journalists. PITSILIDIS had a connection to pay doctors for BAYER and there was a specific budget allocated to PITSILIDIS. FROUZIS directed PITSILIDIS. The vendor went to the German prosecutors to discuss allegations of money laundering and BAYER's practices. PITSILIDIS was excluded from the internal audit

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

NOVARTIS wholesalers even though the drugs were for different prices. There was a separate department within NOVARTIS that was responsible for exporting drugs to increase sales to local subsidiaries. Under Greek law, wholesalers were permitted to export drugs; however, there had to be sufficient product for the pharmacists in the market. Wholesalers were not permitted to create a shortage in the country. Wholesalers earned 5-6% profit to pharmacies; however, the wholesaler exports profit margin was in the triple digits.

It was possible that FROUZIS permitted wholesalers to export drugs and give a kickback to FROUZIS. NIKOLAOS SKANDREAS, Trade Operations Manager, had potential knowledge if bribery schemes existed with wholesalers. FROUZIS supervised the Trade Operations department. In 2014, RICCARDO CANEVARI adjusted the organizational structure of NOVARTIS. CANEVARI removed the trade operations department from FROUZIS and was given to MARIANTTLI PSAHA, Country Head of ophthalmology. This created a conflict of interest because PSAHA favored ophthalmology over other departments.

TSENEKIDIS

TSENEKIDIS joined NOVARTIS Greece in 2010 as the brand manager for Galvus, drug for diabetes and was the most successful product in Greece. In 2011, TSENEKIDIS was promoted with various positions in Basel and ended as the European Head of Rare Disease. TSENEKIDIS was involved with bribing doctors, which was displayed in tactical plans and specific PowerPoint presentations. For each doctor, there was a return on investment that utilized fake market studies. The doctors were paid with black money.

TSENEKIDIS reported to JAN SCHLUECHTER, Market Head of Primary Care in Basel. The management team discussed the investment to the doctors, bribes, and fake studies to increase sales. Minutes were recorded during some of the meetings. There were two types of programs, "A" and "B". "A" programs were paid from Greece funds and "B" programs were paid from Basel. For example, in 2008 and 2009 doctors received black money from filling out fake studies. In most instances, it was a common practice for the sales representatives to fill out the surveys.

CLEAN DAYS



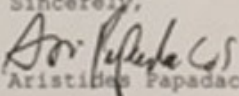
(u) B-92

B-91

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC

...ELIKIOTIS asked all employees where all the papers and laptops
 related to the fake studies were in order to destroy them. The
 documents recovered were taken to Basel because the source of the
 payment was "B" funds and Basel was responsible for all the approvals.
 The goal was to avoid internal audit and BPO reports. The panic lasted
 two or three days, and people shredded documents. All NOVARTIS
 employees had access to an electronic folder in the Share Drive (G
 drive). IT had the potential to remotely make the Share Drive vanish.
 The IT Department destroyed the G Drive folder. A hard copy memo was
 not circulated to destroy documents.

NOVARTIS conducted "clean days." Clean days consisted of
 instructions to employees to destroy certain documents from the IT
 department. Clean days started as once a year and gradually moved to
 two to three times a year. IT managers went from desk to desk and
 directed people to destroy certain files. No one challenged the IT
 department's requests. Employees received an e-mail with the subject
 line saying "clean day" from the IT department in Greece. Clean days
 were still enforced in Greece as of July 2017. The theme of the
 destruction was around documents related to doctor payments.

Sincerely,

 Aristides Papadacos
 Legal Attache Office
 U.S.Embassy Athens, Greece

UNCLASSIFIED//FOUO/REL TO USA, GRC



54

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΜΙΚΤΟΥ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΠΑΝΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ ΣΕΥΥΠ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΞΟΡΕΩΝ ΣΤΟ 15ο ΕΤΗΣΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΗΣ I.S.P.O.R. ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ ΑΠΟ 3 ΕΩΣ 7-11-2012

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
Αριθμ. Πρωτοκόλλου: 1494
Ημερομηνία: 23-1-2013
Κ. Ντινάκη

Μ.Κ.Ε.
Φωτούλα Ντινάκη, Ειδικός Επιθεωρητής Γ.Ε.Δ.Δ.
Ελένη Ρίζου, Επιθεωρήτρια ΣΕΥΥΠ



υπηρεσιακό αντίγραφο
5.2.2018
Ο/Η Γραμματέας
Μέντη Δέσποινα

Αθήνα, Ιανουάριος 2013

ΕΠΙΣΗΜΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Υπουργείο Δικαιοσύνης Ηνωμένων Πολιτειών

Ομοσπονδιακό Γραφείο Ερευνών

Παρακολούθηση: 181999324

Φάκελος: NK-2057320 s.142

Προτεραιότητα :

Ημερομηνία: 23-Ιαν-2018

Νομική Υπηρεσία

Πρεσβεία Ηνωμένων Πολιτειών

Αθήνα, Ελλάδα

Γενική Εισαγγελέας Ελένη Τουλουπάκη

Γραφείο Εισαγγελέως-Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδας-Μονάδα κατά της Διαφθοράς

Κ.Λουκάρεως 14

Αθήνα, Ελλάδα, ΤΚ 11522

Με την επιφύλαξη τυχόν (ειδικής) πρόβλεψης ή κατόπιν χορήγησης αδείας από το Αρχηγείο του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών, οι πληροφορίες του παρόντος εγγράφου προορίζονται μόνο για πληροφοριακούς και καθοδηγητικούς σκοπούς και δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνησή σας σε οιοσδήποτε ποινικές διαδικασίες ούτε να προωθηθούν σε άλλη Κυβέρνηση, πρόσωπο ή οντότητα ή να χρησιμοποιηθούν σε ανοιγείς ποινικές διαδικασίες (περιλαμβανομένης αλλά όχι μόνο σε σχέση με επίσημη ποινική διαδικασία ή απευθείας επαφή με τα προαναφερόμενα πρόσωπα ή οντότητες ή τους συνεργάτες τους) έχοντας ως βάση τις πληροφορίες του παρόντος εγγράφου.

Αιτηθείσα πληροφορία LEGAT (Ελλάδα).

Με την επιφύλαξη τυχόν (ειδικής) πρόβλεψης ή κατόπιν χορήγησης αδείας από το Αρχηγείο του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών, οι πληροφορίες του παρόντος εγγράφου προορίζονται μόνο για πληροφοριακούς και καθοδηγητικούς σκοπούς και δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνησή σας σε οιοσδήποτε ποινικές διαδικασίες ούτε να προωθηθούν σε άλλη Κυβέρνηση, πρόσωπο ή οντότητα ή να χρησιμοποιηθούν σε ανοιγείς ποινικές διαδικασίες (περιλαμβανομένης αλλά όχι μόνο σε σχέση με επίσημη ποινική διαδικασία ή απευθείας επαφή με τα προαναφερόμενα πρόσωπα ή οντότητες ή

τους συνεργάτες τους) έχοντας ως βάση τις πληροφορίες του παρόντος εγγράφου χωρίς την ρητή έγκριση του FBI (Ομοσποδιακού Γραφείου Ερευνών).

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδας μπορεί να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αυτού του εγγράφου για την εφαρμογή του νόμου και αποδεικτικούς λόγους που αφορούν μόνο τα ακόλουθα φυσικά πρόσωπα:

- Ανδρέας Λοβέρδος
- Μάριος Σαλιάς
- Αδωνης Γεωργιάδης
- Ανδρέας Λυκουρέντζος
- Αντώνιος Σαμαράς
- Ιωάννης Στουρνάρας
- Δημήτρης Αβραμόπουλος

Με βάση τις πληροφορίες που έχουν αντληθεί κατά την έρευνα μέχρι τώρα, εμφανίζεται η Sandoz να έχει συμμετάσχει σε τέσσερα σχέδια δωροδοκίας με τα οποία χρηματίστηκαν ιατροί. Τα σχέδια δωροδοκίας είναι τα ακόλουθα:

- 1.Εθνικό συνέδριο και πολυτελή ταξίδια.
- 2.Ηλεκτρονικά πάνελ.
- 3.Δημιουργία απατηλών τιμολογίων υπό την καθοδήγηση του Προέδρου της Sandoz.
- 4.Απευθείας πληρωμή στους ιατρούς.

Σχέδιο Δωροδοκίας 1: Εθνικό Συνέδριο και Πολυτελή Ταξίδια.

Η Sandoz παρείχε στους γιατρούς τα έξοδα εγγραφής για Εθνικά Συνέδρια και πολυτελή ταξίδια ως εργαλείο διαπραγμάτευσης περισσότερων συνταγογραφήσεων της Novartis. Η Sandoz διοργάνωνε ομάδες συζήτησης που παρείχαν στους γιατρούς πληροφορίες για την εταιρία, μαζί με ένα σαββατοκύριακο ψυχαγωγίας. Ο σκοπός του ταξιδιού ήταν να εξασφαλίσουν περισσότερη συνταγογράφηση προϊόντων της Novartis από τους γιατρούς.

Αν ο γιατρός δεν συμφωνούσε να συνταγογραφήσει περισσότερα σκευάσματα της Novartis, τότε δεν του επιτρεπόταν να λάβει μέρος στο ταξίδι.

Το έτος 2010 ή το 2011, έλαβε χώρα ένα συνέδριο στη Νέα Υόρκη, όπου μία ομάδα 50-60 γιατρών, που ειδικότερα συνταγογραφούσαν το Onbrez, συμμετείχαν. Οι γιατροί που συμμετείχαν προέρχονταν από την Ελλάδα. Η ημερήσια διάταξη προωθούνταν μόνο στο προσωπικό που συμμετείχε με σκοπό να 'τους λαδώσουν' στο Μανχάταν. Τα ονόματα των ιατρών είχαν καταχωρηθεί στα περιφερειακά σχέδια. Οι εργαζόμενοι στην Sandoz είχαν μία πιστωτική κάρτα American Express, η οποία χρησιμοποιούνταν για όλα τα γεύματα και την ψυχαγωγία των ιατρών. Υπήρχε περίπτωση οι γιατροί να προκαταβάλουν τα χρήματα για το συνέδριο και να αποζημιωθούν από την Sandoz μέσω απατηλών τιμολογίων. Η Sandoz ήταν προσεκτική με τα συνέδρια και τις ομάδες συζήτησης στις ΗΠΑ καθώς οι ΗΠΑ είχαν την φήμη του αυστηρού.

Το 2012, ο Δρ Αλέξανδρος Καλκάνης παρακολούθησε το Παγκόσμιο Συνέδριο για το Άσθμα και COPD στη Νέα Υόρκη. Ο Καλκάνης συνταγογραφούσε το Onbrez για τη Novartis. Η Sandoz δεν πλήρωσε για το ταξίδι του ιατρού (εισιτήρια ή ξενοδοχείο) γιατί ο γιατρός ήταν ήδη στις ΗΠΑ για μία προσωρινή αποστολή εκπαίδευσης. Η Novartis έστειλε τον Καλκάνη στο συνέδριο γιατί τα έξοδα εγγραφής ήταν υψηλά και η Novartis ήθελε να διατηρήσει τον αριθμό συνταγογραφήσεων του Καλκάνη. Ήταν κοινή πρακτική για τη Novartis να πληρώνει τα έξοδα εγγραφής για τους γιατρούς προκειμένου να συμμετάσχουν στο συνέδριο εξαιτίας της επιστημονικής φύσης της πληροφορίας που παρουσιαζόταν. Ο Καλκάνης παρακολούθησε το συνέδριο και δεν ήταν ομιλητής. Ο Καλκάνης είχε στενή σχέση με τον Σταύρο Ντογιάκο (Σταύρο), πλέον εκτελεστικό διευθυντή του οφθαλμολογικού τμήματος της Novartis στις ΗΠΑ.

Ο Σταύρος ήταν ο απευθείας αναφέρων στον Jan Schluochter, τον γενικό διευθυντή εμπορικής προώθησης της Novartis. Ο Γεώργιος Ζαρκαλής, Διευθυντής Πωλήσεων, απευθείας αναφερόταν στον Σταύρο. Ο Σταύρος κατήρτιζε όλα τα σχέδια με τα οποία χρήματα δίδονταν στους γιατρούς. Το 2009 ο Σταύρος ήταν ο διευθυντής σχεδίου για το Dionea και μετά ανέλαβε για το Onbrez για ένα έτος.

... το προϊόν της Novartis 'ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ' (EXACTLY). Το EXACTLY

B-1442

παράδειγμα, στο πρόγραμμα EXACTLY, τρεις αντυπρόσωποι πωλήσεων πήγαν στον ίδιο γιατρό για τρία διαφορετικά φάρμακα.

Οι γιατροί έπρεπε να συνταγογραφήσουν φάρμακα της Novartis για να πληρωθούν. Τα χρήματα που δίδονταν στους γιατρούς από το πρόγραμμα EXACTLY ερχόντουσαν απευθείας από το επιτελείο της Novartis στη Βασιλεία της Ελβετίας, γνωστά ως B-Money. Ομοίως, σε σχέση με τα ηλεκτρονικά πάνελ, οι αντυπρόσωποι πωλήσεων συμπλήρωναν ερωτηματολόγια έρευνας αγοράς για τους γιατρούς, ώστε να πληρωθούν. Η Ελένη Βάρδη, μία εργαζόμενη στο τμήμα προώθησης (marketing), επιθεωρούσε και ενέκρινε τις συμπληρωθείσες έρευνες και προωθούσε τις πληρωμές στους γιατρούς.

Το πρόγραμμα EXACTLY σταμάτησε αιφνιδίως και ο Σταύρος διήυθνε τον επαναπροσδιορισμό όλων των εγγράφων του EXACTLY. Ο Αντώνης Werner Σαρλικιώτης σχεδίαζε να καταστρέψει έγγραφα ερευνών ώστε να αποκλείσει τυχόν αποκαλύψεις. Ένας κατάλογος καταρτίστηκε από το Τμήμα Πληροφορίας της Τεχνολογίας της Sandoz. Το Τμήμα αυτό ανέλυσε τα έγγραφα που είχαν αποθηκευθεί σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές αντυπρωσώπων πωλήσεων και διευθυντών πωλήσεων. Ο Αλέξανδρος Μπούλλιας και ο FNU Κοντανίκος ήταν υπεύθυνοι για τον κατάλογο της ηλεκτρονικής πληροφορίας.

Τα έγγραφα καταστράφηκαν καθώς το EXACTLY ήταν το μεγαλύτερο σχέδιο πληρωμής μαύρων χρημάτων στους γιατρούς που εκπονήθηκε από την Novartis. Το σχέδιο ήταν τόσο μεγάλο και γιγαντώθηκε πολύ γρήγορα. Τα αποτελέσματα και η αύξηση του μεγέθους δεν είχαν βάσιμη εξήγηση και ήταν λιγότερο υπερασπίσιμα, γεγονός που οδήγησε στην καταστροφή του αποδεικτικού υλικού. Το πρόγραμμα EXACTLY επέτρεπε στους αντυπρωσώπους και στους διευθυντές πωλήσεων να 'σπρώχνουν' τρία σκευάσματα της Novartis σε κάθε γιατρό. Το κεντρικό επιτελείο της Novartis προέβλεπε τα χρήματα που θα καταβάλλονταν στους γιατρούς στο πλαίσιο του σχεδίου EXACTLY. Η καταστροφή των εγγράφων στόχευε στην απόκρυψη του προγράμματος από τους Έλληνες ρυθμιστές, όχι από το επιτελείο της Novartis.

Η Μαριάνθη Ψάχα πήγε στο Κιότο της Ιαπωνίας μαζί με 120 γιατρούς για επτά ημέρες. Οι οικογένειες των γιατρών δεν παρακολούθησαν το συνέδριο. Δεν υπήρχε καμία εκπαίδευση ή γνώση κατά την διάρκεια του συνεδρίου. Οι γιατροί επισκέφθηκαν το συνέδριο την πρώτη ημέρα για να λάβουν το πρόγραμμα του συνεδρίου και την τελευταία ημέρα για να παραλάβουν το πιστοποιητικό παρακολούθησης. Η Sandoz πλήρωσε περίπου 5.000 Ευρώ για κάθε γιατρό που αναλυόταν σε 3.000 Ευρώ για μετάβαση και ξενοδοχείο

B-443

και 2.000 Ευρώ για δραστηριότητες. Το κόστος επιμεριζόταν μεταξύ διαφόρων κέντρων
πρώτων στα οικονομικά αρχεία της Sandoz. Η Sandoz έλαβε περισσότερες από 100
συνταγογραφήσεις από καθένα εκ των γιατρών που συμμετείχαν στο συνέδριο του Κιότο.

Η Sandoz πλήρωσε για μία εβδομαδιαία διάρκεια ομάδα συζήτησης για ένα
επιλεγέν γκρουπ ιατρών και έκανε όλες τις συμφωνίες. Ένας ψυχολόγος παρουσίαζε μία
δίωρη παρουσίαση στους γιατρούς. Ο ψυχολόγος ήταν εκεί για να εκτιμήσει συμπεριφορές
και χρησιμοποιήθηκε ως δικαιολογία για να έρθουν οι γιατροί σε ένα θέρετρο. Τα
επιστημονικά αποτελέσματα και αναφορές της δίωρης παρουσίας επικοινωνούνταν
ώστε η Sandoz να αποφύγει εντοπισμό από τον ΕΟΦ. Οι εναπομείνουσες δραστηριότητες
του σαββατοκύριακου ήταν διαφορετικοί τύποι ψυχαγωγίας για τους γιατρούς που
πληρώνονταν από την Sandoz. Η Sandoz παρείχε όλα τα γεύματα για τα μέλη της ομάδας
συζήτησης. Τα σαββατοκύριακα οργανώνονταν σε διαδραστικά γκρουπ και οι γιατροί
ενθαρρύνονταν να φέρουν και τις οικογένειές τους. Οι λογαριασμοί και τα τιμολόγια που
σχετίζονται με τις ομάδες συζήτησης αποδεικνύουν ότι δεν υπήρχαν επιστημονικά
γεγονότα.

Οι γιατροί που μετείχαν στις ομάδες συζήτησης εκτός πόλης συμφωνούσαν στον
ορισμό αριθμού συνταγογραφήσεων που έπρεπε να εξασφαλισθεί εκ των προτέρων. Οι
διάλογοι για τις αναμενόμενες συνταγογραφήσεις γίνονταν προσωπικά στα γραφεία του
κάθε γιατρού. Κάποιες εκ των συνταγών έπρεπε να γραφούν πριν τις ομάδες συζήτησης και
οι υπόλοιπες γράφονταν μετά.

Σχέδιο 2-Ηλεκτρονικά πάνελ

Τα ηλεκτρονικά πάνελ ήταν ένα πρόγραμμα που εκπόνησε η Novartis. Ο στόχος του
προγράμματος ήταν η συγκέντρωση πληροφοριών για ιατρικούς σκοπούς και την
διεύθυνση έρευνας marketing. Οι επιλεγέντες ιατροί που συμμετείχαν στην έρευνα
προώθησης αποζημιώνονταν. Τα ηλεκτρονικά πάνελ δημιουργήθηκαν ώστε να δίνονται
χρήματα σε γιατρούς ως δωροδοκία επί σκοπώ αύξησης των συνταγογραφήσεων. Αυτό το
πρόγραμμα χρησιμοποιήθηκε για την αύξηση πωλήσεων των σκευασμάτων της
Novartis. Στους γιατρούς γνωστοποιούνταν ότι θα λάμβαναν μία έρευνα για διερεύνηση
αγοράς και όταν ολοκληρωνόταν η έρευνα, θα γινόταν και η πληρωμή.

γιατρούς στην συμπλήρωση των ηλεκτρονικών ερευνών. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων της Sandoz πήγαιναν στους γιατρούς (στα ιατρεία) και συζητούσαν για τις παραμέτρους των δωροδοκιών. Οι αντιπρόσωποι ενημέρωναν τους γιατρούς ότι θα έπαιρναν 500-1000 Ευρώ για συγκεκριμένο αριθμό συνταγογραφήσεων φαρμάκων της Novartis. Ο μέσος όρος που πληρωνόταν σε κάθε γιατρό την φορά ήταν 500 Ευρώ. Ο λόγος ήταν ότι τα 1000 Ευρώ θα φάνταζαν ιδιαίτερος μεγάλο και ύποπτο ποσό για έρευνα αγοράς. Η συνταγογράφηση για κάθε γιατρό ήταν ένας μέσος όρος 1.5 κουτιά.

Η Sandoz επικοινωνήσε τον λόγο των ηλεκτρονικών πάνελ σε ένα τακτικό σχέδιο που έδειξε ότι τα ηλεκτρονικά πάνελ προορίζονταν να παράσχουν έρευνα από την ελληνική αγορά φαρμάκων για τα γενόσημα. Τα γενόσημα απειλούσαν την αγορά των φαρμάκων της Novartis. Δεν υπήρχε καμία αξία στις πληροφορίες που ελήφθησαν μέσω των ερευνών.

Η Sandoz αρχικά ήθελε να δωροδοκήσει 400 γιατρούς κατά την πραγμάτωση του προγράμματος ηλεκτρονικού πάνελ. Αυτό έγινε με διάφορους τρόπους. Το πρώτο κύμα περιελάμβανε 100 γιατρούς και το δεύτερο κάτι περισσότερο από 100 γιατρούς. Οι γιατροί είχαν την δυνατότητα να λαμβάνουν πολλαπλές πληρωμές σε κάθε κύμα. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων λάμβαναν ένα ποσό για το σύνολο που θα δίδονταν στους γιατρούς.

Η Sandoz διέκρινε ελκυστικούς (πρόθυμους) γιατρούς εφαρμόζοντας ένα σύστημα κατάταξης. Οι γιατροί χωρίζονταν σε κατηγορία Α, Β ή Γ με βάση τον αριθμό των ασθενών που κάθε γιατρός Θεράπευε με φάρμακα της Novartis. Οι γιατροί μετά χωριζόντουσαν σε υποκατηγορία 1, 2 ή 3. Η υποκατηγορία βασιζόταν στη σχέση που είχε ο γιατρός με την Novartis. Στην πρώτη κατηγορία ανήκαν οι γιατροί 'φίλοι' της Novartis, στη δεύτερη αυτοί που ήταν στη μέση και στην τρίτη, ανήκαν αυτοί που δεν ήταν φίλοι με την Novartis. Οι γιατροί της κατηγορίας 1 είχαν την δυναμική της αύξησης των προϊόντων της Novartis. Όπως και να χει, οι γιατροί αυτοί γενικά συνταγογραφούσαν περισσότερα προϊόντα της Pfizer ή της Bayer. Το πρόγραμμα ηλεκτρονικού πάνελ επικεντρωνόταν κυρίως στους γιατρούς της κατηγορίας Α1, Α2 και Α3.

Η Sandoz χρησιμοποιούσε έναν πωλητή, τον Zeincro, για το πρόγραμμα ηλεκτρονικού πάνελ. Η συνήθης διαδικασία έρευνας προώθησης περιελάμβανε την επιλογή από τον Zeincro ιατρών χωρίς η εταιρία να γνωρίζει τις ταυτότητές τους και αποστολή σε αυτούς μίας τυχαίας έρευνας. Πάντως η Sandoz όριζε τα ποσά που θα καταβάλλονταν και προωθούσε τη λίστα στον Zeincro. Η Sandoz κοινοποιούσε την λίστα των επιλεγέντων ιατρών και τα ποσά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων

Αποδίδονταν τους γιατρούς στην συμπλήρωση της έρευνας ή το 80% περίπου συμπληρώνονταν από τους ίδιους τους αντιπροσώπους. Ο Zeincro γνωστοποιούσε στους αντιπροσώπους πωλήσεων της Sandoz ότι ο συγκεκριμένος γιατρός είχε πληρωθεί. Ο αντιπρόσωπος πωλήσεων θα πίεζε τον γιατρό για τις συνταγογραφήσεις μετά την προώθηση της πληρωμής. Η διαπραγμάτευση επέιχε θέση συμφωνίας μεταξύ του Zeincro και του γιατρού αντί της Sandoz και του γιατρού.

Ο Zeincro χρησιμοποιούνταν ως όχημα δωροδοκίας. Τα ποσά που ο Zeincro πλήρωνε στους πωλητές (εμπόρους) δεν ήταν μαύρα χρήματα γιατί τα χρήματα δίδονταν στους γιατρούς για έρευνα προώθησης. Η έρευνα δεν άξιζε 500-1000 Ευρώ και χρειαζόνταν μόνο δέκα λεπτά για να συμπληρωθεί από τους γιατρούς.

Τα συμπληρωθέντα στοιχεία από τους γιατρούς χρησιμοποιούνταν προς επιβεβαίωση του αριθμού των συνταγογραφήσεων του κάθε γιατρού. Οι γιατροί δεν είχαν την δυνατότητα να καθορίσουν τον αριθμό συνταγογραφήσεων που περιέγραψαν. Ήταν παράνομο υπό το Ελληνικό Δίκαιο για τους γιατρούς να παρέχουν πληροφορίες συνταγών στους αντιπροσώπους πωλήσεων αφ'ής στιγμής περιλαμβανόντουσαν και πληροφορίες των ασθενών. Από την στιγμή που η διαπραγμάτευση συνιστούσε συμφωνία, ο γιατρός υποχρεούνταν να επιδείξει στον αντιπρόσωπο πωλήσεων τον αριθμό συνταγογραφήσεων. Το 2009, όταν η Novartis ήταν κάτω από τεράστια πίεση, οι αντιπρόσωποι πωλήσεων υποχρέωσαν τους γιατρούς να δώσουν τηλεφωνικούς αριθμούς ασθενών στους αντιπροσώπους. Οι αντιπρόσωποι επικοινωνούσαν με τους ασθενείς για να επιβεβαιώσουν ότι οι τελευταίοι λάμβαναν φάρμακα της Novartis. Οι αντιπρόσωποι μιλούσαν με τους ασθενείς χωρίς την έγκριση των ιατρών.

Το πρόγραμμα ηλεκτρονικού πάνελ διευθύνονταν από τον Γεώργιο Σιμεολόρδη, διευθυντή της Sandoz. Όλες οι επαφές με τον Zeincro γίνονταν μέσω Σιμεολόρδη. Δεν υπήρχαν επιστημονικοί διευθυντές ή ιατρικοί σύμβουλοι που να ασχολούνται με αυτό το πρόγραμμα.

Τα αποτελέσματα ερευνών ηλεκτρονικού πάνελ αποστέλλοντο στο Διευθυντή Marketing στην Sandoz με την μορφή αναφοράς. Η αναφορά γινόταν για κάλυψη των ιχνών του σχεδίου δωροδοκίας. Δεν υπήρχε απόδειξη ότι τα αποτελέσματα της έρευνας ελέγχονταν. Σαν γενική πρακτική, ο Διευθυντής Marketing έβαζε την αναφορά στην άκρη, καθώς δεν υπήρχε κέρδος από αυτή. Τα αποτελέσματα δεν γνωστοποιούνταν ποτέ σε

άλλους εργαζόμενους της Sandoz ή εντός του τμήματος. Ένα παράδειγμα μίας αρμόζουσας εταιρικής πρακτικής θα ήταν η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η Novartis διεξήγαγε μία νόμιμη έρευνα για υπέρταση COPD. Τα αποτελέσματα αυτής συζητήθηκαν σε συναντήσεις πωλήσεων. Η Sandoz δεν είχε σε ισχύ σπουδές marketing. Οι μόνες σπουδές που έγιναν για την Sandoz ήταν μέσω ηλεκτρονικών πάνελ και ήταν 'βρώμικες έρευνες'. Όλες οι σπουδές έρευνας που πραγματοποιήθηκαν μέσω πωλήσεων ήταν ψευδείς.

Ο Zeincro θα έπρεπε να εκδώσει τιμολόγια πληρωμής στους γιατρούς για τις έρευνες προώθησης αλλά η Sandoz εξέδιδε τιμολόγια προς τους γιατρούς.

Υπάρχουν περισσότεροι από 57,000 εν ενεργεία γιατροί στην Ελλάδα. Μία οπτική όλου του χρήματος που εισήλθε στην αγορά και ο πιθανός έλεγχος της αγοράς ήταν σε μία αναφορά. Η αναφορά ήταν δυναμική και όλοι οι αντιπρόσωποι πωλήσεων είχαν πρόσβαση στο σύστημα. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων δεν είχαν πρόσβαση στο να επεξεργασθούν τα νούμερα του εγγράφου κατά τη διάρκεια του τριμήνου. Στο τέλος του τριμήνου το σύστημα SRM άνοιξε το έγγραφο προς επεξεργασία για μία εβδομάδα. Οι αντιπρόσωποι και διευθυντές πωλήσεων ενημέρωναν το έγγραφο εντός της εβδομάδας για να επιβεβαιώσουν ότι τα χρήματα πήγαν στους κατάλληλους γιατρούς.

Εντός των εγγράφων Excel της Microsoft, υπήρχαν κρυμμένα, φύλλα, στήλες και σειρές (ταξινομήσεις). Τα κρυμμένα φύλλα, στήλες, σειρές περιείχαν φόρμες και υπολογισμούς καθορισμού κατά πόσο το συνολικό ποσό κατανομής (διασποράς) ήταν το ορθό. Οι κρυμμένες φόρμες επίσης μετέδιδαν τους αριθμούς σε άλλα φύλλα Excel της Sandoz. Αυτό το έγγραφο επιβεβαίωνε ότι οι γιατροί κατηγορίας A1, A2 και A3 είχαν έναν ικανό αριθμό επισκέψεων από διευθυντές και αντιπροσώπους πωλήσεων εντός του τριμήνου. Σε κάθε περιφερειακό σχέδιο, υπήρχε μία κρυφή ετικέτα στο έγγραφο του Excel με την ονομασία 'γιατροί' που αποτελούσε σύνδεσμο ανάμεσα σε διαφορετικά Excel. Αυτό υπήρχε προς διασφάλιση ότι υπήρχε μία κοινή γλώσσα ανάμεσα στα διαφορετικά φύλλα Excel.

Το σύστημα Φαραώ περιελάμβανε πληροφορίες πωλήσεων για εμφάνιση αγορών και αναλυόταν ώστε να καταστεί βέβαιο ότι κάθε αντιπρόσωπος πωλήσεων άγγιζε τον στόχο. Ο ετήσιος στόχος της Sandoz ήταν 12% ως μερίδιο αγοράς. Αν ο αντιπρόσωπος πωλήσεων δεν πετύχαινε τον στόχο, λάμβανε μία φτωχή αναφορά δράσης.

B - 447

Ο Ευθύμιος Νικολόπουλος, (γνωστός στον συντάκτη ως Ευθύμιος Νικολόπουλος) Διευθυντής Πωλήσεων και Λειτουργικού Marketing της Novartis, μπορεί να επιβεβαιώσει τις πολιτικές της εταιρίας και τις διαδικασίες για το προαναφερθέν σχέδιο.

Η Susanne Gruber ήταν η επικεφαλής του Τμήματος Πωλήσεων και Λειτουργικού Marketing της Novartis, μέχρι το 2010. Το τμήμα αυτό συμπεριέλαβε δεδομένα, marketing και σχέδια τακτικής και περιφερειακά σχέδια για την Sandoz. Η Gruber προώθησε τον Χαράλαμπο Γιαννούλη να την αντικαταστήσει.

Επιπλέον των ερευνών marketing με ηλεκτρονικά πάνελ, οι αντιπρόσωποι πωλήσεων προμήθευαν τα νοσοκομεία με εξοπλισμό δωρεάν ως αντάλλαγμα για τις αυξημένες συνταγογραφήσεις.

Σχέδιο Δωροδοκίας 3. Ψευδή Τιμολόγια.

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2016, η Sandoz ξόδεψε 15.000 Ευρώ σε ψευδή τιμολόγια για την παραγωγή διαφημιστικών εντύπων. Ο πωλητής κρατούσε το 10% και χρησιμοποιούσε το υπόλοιπο για να πληρώσει τους γιατρούς που η Sandoz αναγνώριζε. Η ηγετική ομάδα ήθελε τον Αθανασιάδη να καλύπτει τις δωροδοκίες ως νόμιμα έξοδα (ελεύθερη μετάφραση).

Σχέδιο 4. Απευθείας πληρωμή των γιατρών

Το πρώτο άγνωστο όνομα, ο Πιτσιλλίδης, κρατούσε όλα τα αρχεία και ενέκρινε όλες τις πληρωμές. Ο Πιτσιλλίδης ζητούσε από τους διευθυντές πωλήσεων την λίστα όλων των γιατρών που έπρεπε να πληρωθούν. Τον Σεπτέμβριο του 2013 η Sandoz σταμάτησε την προώθηση με ηλεκτρονικά πάνελ. Η ηγετική ομάδα της Sandoz, είχε μία επαφή κατά την οποία ζήτησε από όλους τους περιφερειακούς διευθυντές πωλήσεων να παρέχουν λίστα των γιατρών της κατηγορίας Α. Τους ενημέρωσε ότι τα ηλεκτρονικά πάνελ ήταν μία παράνομη μέθοδος και ότι οι γιατροί θα πληρώνονται απευθείας από τον Πιτσιλλίδη.

Πώληση της Sandoz.

Η Novartis σκόπευε να πωλήσει την Sandoz. Η εταιρία δωροδόκηση γιατρούς ώστε μελλοντικοί αγοραστές να έχουν την εντύπωση ότι η Sandoz ήταν πιο επικερδής. Η εταιρία ήθελε να αυξήσει το μερίδιο αγοράς στην Ελλάδα (και) να φανεί πιο ελκυστικό.

Προϋπολογισμός

B-448

Η Βασιλεία ενέκρινε τον προϋπολογισμό της Novartis σε μία προσέγγιση προς τα κάτω. Η Ελλάδα είχε μεγαλύτερα διαφημιστικά έξοδα από την Γαλλία ή την Γερμανία. Ο προϋπολογισμός του τμήματος επικοινωνίας ενισχύθηκε σημαντικά, ιδίως για έξοδα προώθησης. Το αρχικό ποσό για τον προϋπολογισμό ήταν περίπου 40,000 Ευρώ. Το ποσό αυξήθηκε στα 500,000 Ευρώ, επιπλέον στα 500,000 Ευρώ για την πρόσβαση στην αγορά με ένα επιπρόσθετο κονδύλιο για πρόσβαση αγοράς στον τομέα της ογκολογίας. Ο προϋπολογισμός αναθεωρούνταν κάθε έξι μήνες σύμφωνα με την πολιτική της εταιρίας. Η εταιρία είχε συναντήσεις επιθεώρησης επιχειρηματικότητας κατά τις οποίες κάθε επικεφαλής τομέα συνομιλούσε με τον Eric Cornu, Επικεφαλή του Περιφερειακού Τμήματος Φαρμάκων της Ευρώπης και Γενικό Εμπορικό Διευθυντή, για τη γενική εικόνα των δράσεων που λάμβαναν χώρα και οργανώνονταν για κάθε τομέα. Γίνονταν συζητήσεις για τις μεθόδους που απέδιδαν και για ζητήματα που έπρεπε να επιλυθούν για κάθε τμήμα.

PUBLICIS HELLAS

Μία παγκόσμια συμφωνία προμήθειας πραγματοποιήθηκε η οποία επικεντρώθηκε στις επαφές με πωλητές μέσων (media). Η παγκόσμια συμφωνία δημιούργησε έναν κεντρικό πωλητή, την Publicis Hellas, την οποία όλες οι φαρμακευτικές εταιρίες κάθε χώρας χρησιμοποιούσαν για διαφημίσεις. Ο Πρόεδρος της Publicis ήταν ο Αντόας Πασσάς (γνωστός στον συντάκτη ως Αντώνης Πασσάς). Η Publicis Hellas ήταν η πατρική εταιρία της Zenith Media. Η Αντιγόνη Γαλάνη ήταν η Αντιπρόεδρος της Zenith Media. Σύμφωνα με τη διάρθρωση της εταιρίας, κάτω από την Zenith Media, ήταν η INKAN. Η INKAN στόχευε στις ψηφιακές διαφημίσεις και αργότερα, πτώχευσε. Ο ιδιοκτήτης της Publicis Hellas ήταν ο Θωμάς Αντωνιάδης. Το ιδανικό αποτέλεσμα ήταν οι φαρμακευτικές εταιρίες να αποκτήσουν καλύτερες τιμές για διαφήμιση.

Το 2014, το Τμήμα Αγοράς της Novartis πίεζε ώστε να κατέχει όλα τα μέσα μέσω της Publicis Hellas. Υπήρχε μία φήμη ότι η Publicis Hellas χρησιμοποιούσε την Zenith Media σαν όχημα ώστε να χειραγωγεί την αγορά χρησιμοποιώντας μικρότερες εταιρίες για επιχειρήσεις. Οι μικρότερες εταιρίες λάμβαναν στο τέλος του έτους επιστροφές χρημάτων. Η Zenith Media χρέωσε την Novartis με τέλος διεκπεραίωσης 6%. Η Zenith Media απευθύνθηκε στις άλλες εταιρίες media και ζήτησε ποσοστό 20%. Αυτή ήταν κοινή πρακτική στη βιομηχανία μέσων στην Ελλάδα. Η Publicis Hellas επίσης ζήτησε σημαντική παρακράτηση αμοιβών (προμηθειών) ύψους 12.000-15.000 Ευρώ τον μήνα.

73 - 449

Σύμφωνα με την πολιτική, η Zenith προβλεπόταν να εκδίδει τιμολόγια με ένα αντίγραφο της διαφήμισης ή μία λήψη από την ιστοσελίδα απευθείας προς το λογιστήριο της Novartis. Το λογιστήριο αντιστοιχούσε τα τιμολόγια στο πακέτο της Zenith. Η Zenith παρέχει στιγμιότυπα οθόνης ιστοσελίδων που δεν υπήρχαν στη Novartis.

Υπήρχε μία εξαίρεση στην τροποποίηση της παγκόσμιας συμφωνίας. Η Novartis μπορούσε να επιλέγει μικρότερους πωλητές εάν υπήρχε συνεργασία με μέσα ειδικευόμενα στην υγειονομική περίθαλψη. Οι μικροί πωλητές ζητούσαν να πληρώνονται απευθείας από την Novartis από την στιγμή που ο μέσος κύκλος πληρωμής προς τους πωλητές διαρκούσε εννέα μήνες όταν η πληρωμή προωθούνταν μέσω της Publicis Hellas αντί τεσσάρων μηνών, οσάκις η πληρωμή προωθούνταν απευθείας μέσω της Novartis.

Η ευθύνη (αρμοδιότητα) της Publicis Hellas συνίστατο στο αναζητά ψεύτικες ιστοσελίδες και απατηλές διαφημίσεις, που δεν υπήρχαν. Ειδικοί πωλητές λάμβαναν τιμολόγια μέσω της Publicis Hellas χωρίς τον πρόβλεπτο διαγνωστικό έλεγχο. Η Publicis ήταν υπεύθυνη να επαληθεύει τους πωλητές. Σε κάθε περίπτωση λάμβαναν 6% επιστροφή από όλες τις συναλλαγές. Η Publicis ανέβαζε στιγμιότυπα οθόνης των συγκεκριμένων διαφημίσεων και δεν έκανε περαιτέρω έρευνα στα μέσα ενημέρωσης ή περαιτέρω ανάλυση. Ο Πασσάς ήταν γνώστης της κουλτούρας της Publicis και αναβαθμίστηκε σε Πρόεδρο του γκρουπ. Ήταν πιθανό οι οικονομικοί διευθυντές της Publicis Hellas και της Novartis να είχαν μία εμπιστευτική συμφωνία πως αν ορισμένοι πωλητές είχαν κοκκινήσει, να επιτρέπουν την προώθηση των πληρωμών.

Η διαδικασία έγκρισης της Novartis για την πληρωμή των τιμολογίων είχε ως εξής:

1. Οι υπεύθυνοι αγοράς εισήγαγαν την πληροφορία στο σύστημα της Novartis.
2. Πρώτο στάδιο έγκρισης από τον διευθυντή του τμήματος αγοράς. Ο διευθυντής αυτός ήταν υπεύθυνος για άσκηση επίβλεψης, επικύρωση σχέσης πωλητών και είσοδο παραμέτρων στο σύστημα.
3. Δεύτερο στάδιο έγκρισης από τον διευθυντή του τμήματος εξόδων ή τον υπεύθυνο του τμήματος επικοινωνίας. Οι διευθυντές δεν δύναντο να εγκρίνουν τις δικές τους εισαγωγές.
4. Επόπτης διευθυντή κέντρου εξόδων.
5. Έγκριση από γενικό οικονομικό διευθυντή αν το ποσό υπερέβαινε τα 25.000 Ευρώ.

... και άλλες υπηρεσίες. Για παράδειγμα, μία εκδρομή οργανώθηκε σε ελληνικά νησιά για δημοσιογράφους. Υπήρχαν φωτογραφίες που λήφθηκαν κατά το ταξίδι και κύριος πωλητής ήταν ο FNU ΚΥΡΙΟΒΟΥΛΟΣ, διευθυντής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας (γνωστός στον συντάκτη ως Γιάννης Κυριόπουλος). Το ταξίδι περιελάμβανε αυξημένη τιμολόγηση ποσών μέσω της MINDWORK. Το αληθές ποσό του ξενοδοχείου και των γευμάτων ήταν το μισό από την αξία τιμολόγησης. Η MINDWORK ήταν ο οργανωτής και αποζημιώθηκε για την συμμετοχή στο συνέδριο. Το ποσό των 4.000 Ευρώ ήταν χαμηλό σε σχέση με τα ποσά προηγούμενων ετών.

NEW MEDICAL DEVELOPMENT

Ιδιοκτήτης της NEW MEDICAL DEVELOPMENT ήταν ο Μανώλης Βουλκίδης (γνωστός στον συντάκτη ως Εμμανουήλ Βουλκίδης). Ο Βουλκίδης ήταν το κεντρικό σημείο επαφής για το ξέπλυμα χρήματος για λειτουργίες της αγοράς. Η προηγούμενη εταιρία του Βουλκίδη ήταν η MEDICAL DEVELOPMENT, η οποία χρεοκόπησε. Μετά την πτώχευση της MEDICAL DEVELOPMENT, η NEW MEDICAL DEVELOPMENT ιδρύθηκε από τον γιο του Βουλκίδη, Θεόδωρο Βουλκίδη.

Η Novartis προσκάλεσε έναν αναγνωρισμένο δημοσιογράφο να συμμετάσχει σε ένα πάνελ κατά την προεκλογική περίοδο με κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ο Λιαρόπουλος ήταν μέλος του πολιτικού κόμματος ΔΡΑΣΗ. Ο Λιαρόπουλος συστήθηκε σαν πολιτική οντότητα που έκανε εκστρατεία κατά την διάρκεια του πάνελ. Ήταν άλλα τρία άτομα που συμμετείχαν στο πάνελ: Μανώλης Αγγελάκας (γνωστός στον συντάκτη ως Μανώλης Αγγελάκης), Υφυπουργός της Νέας Δημοκρατίας, Βασίλης Κοντοζαμάνης, υποψήφιος με τη Νέα Δημοκρατία, Αθηνά Δρέττα, Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Υγείας. Ο Κοντοζαμάνης δεν έλαβε κάποιο ποσό για την συμμετοχή του. Η Δρέττα ήταν υπεύθυνη για την αποζημίωση φαρμακευτικών προϊόντων.

ΠΙΤΣΙΛΙΔΗΣ

Οι πωλητές του Πιτσιλίδη ήταν ιατρικοί αρθρογράφοι. Ο Πιτσιλίδης είχε ένα σύνδεσμο να πληρώνει τους γιατρούς για την BAYER και υπήρχε ένας συγκεκριμένος προϋπολογισμός για τον Πιτσιλίδη. Ο Φρουζής κατηύθυνε τον Πιτσιλίδη. Ο πωλητής πήγε στους Γερμανούς εισαγγελείς για να συζητήσει ισχυρισμούς για ξέπλυμα χρήματος και πρακτικές της BAYER. Ο Πιτσιλίδης αποκλείστηκε από την εσωτερική ομάδα ελέγχου. Στον Πιτσιλίδη επιβλήθηκε πρόστιμο 1 εκατομμυρίου Ευρώ και η εταιρία του πτώχευσε. Λίγο μετά απεβίωσε ο ίδιος.

B-448

Η Βασιλεία ενέκρινε τον προϋπολογισμό της Novartis σε μία προσέγγιση προς τα κάτω. Η Ελλάδα είχε μεγαλύτερα διαφημιστικά έξοδα από την Γαλλία ή την Γερμανία. Ο προϋπολογισμός του τμήματος επικοινωνίας ενισχύθηκε σημαντικά, ιδίως για έξοδα προώθησης. Το αρχικό ποσό για τον προϋπολογισμό ήταν περίπου 40,000 Ευρώ. Το ποσό αυξήθηκε στα 500,000 Ευρώ, επιπλέον στα 500,000 Ευρώ για την πρόσβαση στην αγορά με ένα επιπρόσθετο κονδύλιο για πρόσβαση αγοράς στον τομέα της ογκολογίας. Ο προϋπολογισμός αναθεωρούνταν κάθε έξι μήνες σύμφωνα με την πολιτική της εταιρίας. Η εταιρία είχε συναντήσεις επιθεώρησης επιχειρηματικότητας κατά τις οποίες κάθε επικεφαλής τομέα συνομιλούσε με τον Eric Cornu, Επικεφαλή του Περιφερειακού Τμήματος Φαρμάκων της Ευρώπης και Γενικό Εμπορικό Διευθυντή, για τη γενική εικόνα των δράσεων που λάμβαναν χώρα και οργανώνονταν για κάθε τομέα. Γίνονταν συζητήσεις για τις μεθόδους που απέδιδαν και για ζητήματα που έπρεπε να επιλυθούν για κάθε τμήμα.

PUBLICIS HELLAS

Μία παγκόσμια συμφωνία προμήθειας πραγματοποιήθηκε η οποία επικεντρώθηκε στις επαφές με πωλητές μέσων (media). Η παγκόσμια συμφωνία δημιούργησε έναν κεντρικό πωλητή, την Publicis Hellas, την οποία όλες οι φαρμακευτικές εταιρίες κάθε χώρας χρησιμοποιούσαν για διαφημίσεις. Ο Πρόεδρος της Publicis ήταν ο Αντώας Πασσάς (γνωστός στον συντάκτη ως Αντώνης Πασσάς). Η Publicis Hellas ήταν η πατρική εταιρία της Zenith Media. Η Αντιγόνη Γαλάνη ήταν η Αντιπρόεδρος της Zenith Media. Σύμφωνα με τη διάρθρωση της εταιρίας, κάτω από την Zenith Media, ήταν η INKAN. Η INKAN στόχευε στις ψηφιακές διαφημίσεις και αργότερα, πτώχευσε. Ο ιδιοκτήτης της Publicis Hellas ήταν ο Θωμάς Αντωνιάδης. Το ιδανικό αποτέλεσμα ήταν οι φαρμακευτικές εταιρίες να αποκτήσουν καλύτερες τιμές για διαφήμιση.

Το 2014, το Τμήμα Αγοράς της Novartis πίεζε ώστε να κατέχει όλα τα μέσα μέσω της Publicis Hellas. Υπήρχε μία φήμη ότι η Publicis Hellas χρησιμοποιούσε την Zenith Media σαν όχημα ώστε να χειραγωγεί την αγορά χρησιμοποιώντας μικρότερες εταιρίες για επιχειρήσεις. Οι μικρότερες εταιρίες λάμβαναν στο τέλος του έτους επιστροφές χρημάτων. Η Zenith Media χρέωσε την Novartis με τέλος διεκπεραίωσης 6%. Η Zenith Media απευθύνθηκε στις άλλες εταιρίες media και ζήτησε ποσοστό 20%. Αυτή ήταν κοινή πρακτική στη βιομηχανία μέσων στην Ελλάδα. Η Publicis Hellas επίσης ζήτησε σημαντική παρακράτηση αμοιβών (προμηθειών) ύψους 12.000-15.000 Ευρώ τον μήνα.

73 - 449

Σύμφωνα με την πολιτική, η Zenith προβλεπόταν να εκδίδει τιμολόγια με ένα αντίγραφο της διαφήμισης ή μία λήψη από την ιστοσελίδα απευθείας προς το λογιστήριο της Novartis. Το λογιστήριο αντιστοιχούσε τα τιμολόγια στο πακέτο της Zenith. Η Zenith παρέχει στιγμιότυπα οθόνης ιστοσελίδων που δεν υπήρχαν στη Novartis.

Υπήρχε μία εξαίρεση στην τροποποίηση της παγκόσμιας συμφωνίας. Η Novartis μπορούσε να επιλέγει μικρότερους πωλητές εάν υπήρχε συνεργασία με μέσα ειδικευόμενα στην υγειονομική περίθαλψη. Οι μικροί πωλητές ζητούσαν να πληρώνονται απευθείας από την Novartis από την στιγμή που ο μέσος κύκλος πληρωμής προς τους πωλητές διαρκούσε εννέα μήνες όταν η πληρωμή προωθούνταν μέσω της Publicis Hellas αντί τεσσάρων μηνών, οσάκις η πληρωμή προωθούνταν απευθείας μέσω της Novartis.

Η ευθύνη (αρμοδιότητα) της Publicis Hellas συνίστατο στο αναζητά ψεύτικες ιστοσελίδες και απατηλές διαφημίσεις, που δεν υπήρχαν. Ειδικοί πωλητές λάμβαναν τιμολόγια μέσω της Publicis Hellas χωρίς τον πρόβοντα διαγνωστικό έλεγχο. Η Publicis ήταν υπεύθυνη να επαληθεύει τους πωλητές. Σε κάθε περίπτωση λάμβαναν 6% επιστροφή από όλες τις συναλλαγές. Η Publicis ανέβαζε στιγμιότυπα οθόνης των συγκεκριμένων διαφημίσεων και δεν έκανε περαιτέρω έρευνα στα μέσα ενημέρωσης ή περαιτέρω ανάλυση. Ο Πασσάς ήταν γνώστης της κουλτούρας της Publicis και αναβαθμίστηκε σε Πρόεδρο του γκρουπ. Ήταν πιθανό οι οικονομικοί διευθυντές της Publicis Hellas και της Novartis να είχαν μία εμπιστευτική συμφωνία πως αν ορισμένοι πωλητές είχαν κοκκινήσει, να επιτρέπουν την προώθηση των πληρωμών.

Η διαδικασία έγκρισης της Novartis για την πληρωμή των τιμολογίων είχε ως εξής:

1. Οι υπεύθυνοι αγοράς εισήγαγαν την πληροφορία στο σύστημα της Novartis.
2. Πρώτο στάδιο έγκρισης από τον διευθυντή του τμήματος αγοράς. Ο διευθυντής αυτός ήταν υπεύθυνος για άσκηση επίβλεψης, επικύρωση σχέσης πωλητών και είσοδο παραμέτρων στο σύστημα.
3. Δεύτερο στάδιο έγκρισης από τον διευθυντή του τμήματος εξόδων ή τον υπεύθυνο του τμήματος επικοινωνίας. Οι διευθυντές δεν δύναντο να εγκρίνουν τις δικές τους εισαγωγές.
4. Επόπτης διευθυντή κέντρου εξόδων.
5. Έγκριση από γενικό οικονομικό διευθυντή αν το ποσό υπερέβαινε τα 25.000 Ευρώ.

... και άλλες υπηρεσίες. Για παράδειγμα, μία εκδρομή οργανώθηκε σε ελληνικά νησιά για δημοσιογράφους. Υπήρχαν φωτογραφίες που λήφθηκαν κατά το ταξίδι και κύριος πωλητής ήταν ο FNU ΚΥΡΙΟΒΟΥΛΟΣ, διευθυντής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας (γνωστός στον συντάκτη ως Γιάννης Κυριόπουλος). Το ταξίδι περιελάμβανε αυξημένη τιμολόγηση ποσών μέσω της MINDWORK. Το αληθές ποσό του ξενοδοχείου και των γευμάτων ήταν το μισό από την αξία τιμολόγησης. Η MINDWORK ήταν ο οργανωτής και αποζημιώθηκε για την συμμετοχή στο συνέδριο. Το ποσό των 4.000 Ευρώ ήταν χαμηλό σε σχέση με τα ποσά προηγούμενων ετών.

NEW MEDICAL DEVELOPMENT

Ιδιοκτήτης της NEW MEDICAL DEVELOPMENT ήταν ο Μανώλης Βουλκίδης (γνωστός στον συντάκτη ως Εμμανουήλ Βουλκίδης). Ο Βουλκίδης ήταν το κεντρικό σημείο επαφής για το ξέπλυμα χρήματος για λειτουργίες της αγοράς. Η προηγούμενη εταιρία του Βουλκίδη ήταν η MEDICAL DEVELOPMENT, η οποία χρεοκόπησε. Μετά την πτώχευση της MEDICAL DEVELOPMENT, η NEW MEDICAL DEVELOPMENT ιδρύθηκε από τον γιο του Βουλκίδη, Θεόδωρο Βουλκίδη.

Η Novartis προσκάλεσε έναν αναγνωρισμένο δημοσιογράφο να συμμετάσχει σε ένα πάνελ κατά την προεκλογική περίοδο με κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ο Λιαρόπουλος ήταν μέλος του πολιτικού κόμματος ΔΡΑΣΗ. Ο Λιαρόπουλος συστήθηκε σαν πολιτική οντότητα που έκανε εκστρατεία κατά την διάρκεια του πάνελ. Ήταν άλλα τρία άτομα που συμμετείχαν στο πάνελ: Μανώλης Αγγελάκας (γνωστός στον συντάκτη ως Μανώλης Αγγελάκης), Υφυπουργός της Νέας Δημοκρατίας, Βασίλης Κοντοζαμάνης, υποψήφιος με τη Νέα Δημοκρατία, Αθηνά Δρέττα, Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Υγείας. Ο Κοντοζαμάνης δεν έλαβε κάποιο ποσό για την συμμετοχή του. Η Δρέττα ήταν υπεύθυνη για την αποζημίωση φαρμακευτικών προϊόντων.

ΠΙΤΣΙΛΙΔΗΣ

Οι πωλητές του Πιτσιλίδη ήταν ιατρικοί αρθρογράφοι. Ο Πιτσιλίδης είχε ένα σύνδεσμο να πληρώνει τους γιατρούς για την BAYER και υπήρχε ένας συγκεκριμένος προϋπολογισμός για τον Πιτσιλίδη. Ο Φρουζής κατηύθυνε τον Πιτσιλίδη. Ο πωλητής πήγε στους Γερμανούς εισαγγελείς για να συζητήσει ισχυρισμούς για ξέπλυμα χρήματος και πρακτικές της BAYER. Ο Πιτσιλίδης αποκλείστηκε από την εσωτερική ομάδα ελέγχου. Στον Πιτσιλίδη επιβλήθηκε πρόστιμο 1 εκατομμυρίου Ευρώ και η εταιρία του πτώχευσε. Λίγο μετά απεβίωσε ο ίδιος.

92-452

DIAGNOS PRESS

Η δραστηριότητα με την DIAGNOS PRESS επαναλήφθηκε στις οικονομικές ενημερώσεις σε μηνιαία βάση. Η έγκριση της δραστηριότητας γινόταν την ίδια ημέρα κάθε μήνα. Η εταιρία αυτή ήταν η μόνη εταιρία μέσω ενημέρωσης που είχε το δικό της κονδύλιο προϋπολογισμού. Οι δραστηριότητες (ποσά τιμολογίων) με την DIAGNOS PRESS αυξήθηκαν. Σε κάθε περίπτωση η DIAGNOS PRESS παρείχε υπηρεσίες στη Novartis. Για παράδειγμα η DIAGNOS PRESS έκανε μία διαφήμιση για την Novartis στην οποία η δίκαιη αγοραία αξία για το διαφημιστικό πλαίσιο ήταν 200 Ευρώ και η Novartis της κατέβαλε 1200 Ευρώ. Το ποσό τιμολογίου γενικά ήταν προσαυξημένο κατά έξι φορές σε σχέση με την αγοραία αξία της παρεχόμενης υπηρεσίας. Η Novartis και η DIAGNOS PRESS είχαν απευθείας σχέση τιμολόγησης που επέτρεπε ειδική μεταχείριση. Μέσω της απευθείας έκδοσης τιμολογίου δεν υπήρχε επιστροφή (χρέωση) 20% σε έναν ενδιάμεσο πωλητή και οι όροι πληρωμής ήταν εντός 60 ημερών αντί εντός 140 ημερών. Η πολιτική των όρων πληρωμής της Novartis κυμαινόταν στις 120 ημέρες.

MEDIAHOUSE

Η MEDIAHOUSE τραβούσε την κυκλοφορία οιαδήποτε διαφήμισης στο διαδίκτυο. Η MEDIAHOUSE παρείχε υπηρεσίες μέσω ενημέρωσης στην ανάλυση διαφήμισης σε σύγκριση με άλλες μεγάλες φαρμακευτικές εταιρίες. Η Novartis δεν πλήρωνε για ανάλυση μέσω καθώς οι διαφημίσεις καθορισμένης τιμής ήταν σπάνιες και υπήρχαν πλασματικές αγορές (εκροές). Η Novartis λάμβανε δωρεάν ανάλυση από τις εταιρίες για να καθορίσει την επίδραση της διαφήμισης.

Οι πωλητές παρείχαν στη Novartis καταλόγους τιμών που ήταν αυξημένοι. Η Novartis πλήρωνε το τιμολόγιο του πωλητή και την τιμή χωρίς να εκπονει περαιτέρω έρευνα για την αξία της διαφήμισης. Το τμήμα πηγών της Novartis ήταν υπεύθυνο για την επαλήθευση της ακρίβειας των δεδομένων και την αναζήτηση της συμβουλής της MEDIAHOUSE στη διαχείριση ασυμφωνιών (αποκλίσεων).

ΒΟΥΛΚΙΔΗΣ

Μεταξύ 2009-2014 ο Βουλκίδης ήταν η βασική εταιρία που ξέπλυνε χρήματα για το τμήμα πρόσβασης αγοράς της Novartis. Ο Βουλκίδης είχε μία μικρή εταιρία και παρείχε απατηλές υπηρεσίες ή παρήγαγε (εξέδιδε) αυξημένα τιμολόγια για την Novartis. Για παράδειγμα, ο Βουλκίδης έκανε μία ποδοσφαιρική διαφήμιση σε μία ιστοσελίδα για την

Ο Βουλκίδης τράβηξε μία φωτογραφία και την χρησιμοποίησε για πέντε συναπτά έτη. Αυτά τα χρήματα χρησιμοποιούνταν για την δωροδοκία κυβερνητικών αξιωματούχων.

Αυτό ήταν ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο και υποστηρίζεται ότι η Novartis γνώριζε ότι αυτή η δραστηριότητα συνεχιζόταν για πέντε χρόνια.

Η κύρια επαφή του Βουλκίδη ήταν με τον Φρουζή. Ο Βουλκίδης ξέπλενε χρήματα με την ίδια ικανότητα για το τμήμα διαβήτη της Novartis. Ο Σπύρος Σπυρόπουλος ήταν ο επικεφαλής του τμήματος διαβήτη. Διαχειρίστρια του διαβήτη ήταν η Ελένη Βαρδή. Ο Βουλκίδης έγινε δεκτός σαν πωλητής. Ο Σπυρόπουλος εναλλάχθηκε στο τμήμα οφθαλμολογίας υπό την Μαριάνθη Ψάχα, Διευθύντρια Οφθαλμολογίας. Ο Σπυρόπουλος ζήτησε από τον Βουλκίδη να ξεπλένει χρήματα για την οφθαλμολογία και η POSCHA (:) ενέκρινε τον Βουλκίδη. Ο εμπορικός διευθυντής για τον διαβήτη Νικόλαος Τσενεκίδης (γνωστός στον συντάκτη ως Νίκος Τσενεκίδης) γνώριζε επίσης για το ξέπλυμα χρήματος μέσω Βουλκίδη.

Ο Βουλκίδης εκτύπωσε ενημερωτικά φυλλάδια μία φορά και η τιμή διαμορφώθηκε με βάση τις ανάγκες του Φρουζή. Ο Βουλκίδης άλλαξε το ποσό τιμολογίου ή την τιμή των φυλλαδίων με βάση την απαίτηση του Φρουζή. Τα φυλλάδια αφορούσαν ένα ορφανό σκεύασμα για την ελονοσία και για την κλινική ογκολογία.

MSPS

Η MSPS ήταν η εταιρία που αντικαταστάθηκε από την PRESTIGE. Ιδιοκτήτρια της εταιρίας ήταν η Christina Hohlakidan, που ήταν φίλη του Φρουζή. Η MSPS καθιέρωσε την αύξηση πωλήσεων για την Novartis και προσέφερε παρακολούθηση μέσω ενημέρωσης με ένα μηνιαίο τέλος. Η παρακολούθηση μέσω ήταν μία ξεχωριστή συμφωνία. Η Novartis δεν συμμετείχε σε αυτή την συμφωνία, παρά μόνο σε μία περίπτωση ενός γεγονότος διαβήτη.

MAVIRKIOS

Το 2013, ο Φρουζής ήθελε τον Μαυίρκιο (γνωστό στον συντάκτη ως Παναγιώτης Μαυρίκος) να γίνει η επόμενη εταιρία ξέπλυματος χρήματος. Ο Μαυίρκιος είχε εμπλακεί στο σχέδιο δωροδοκίας. Ο Μαυίρκιος έβαλε διαφημιστικό χώρο σε ιστοσελίδες για την Novartis. Η Zenith Media ήταν υπεύθυνη για την παροχή ανάλυσης όλων των διαφημίσεων στα media.

B-454

Ο Μαυρίκιος ήταν η γέφυρα ανάμεσα στη Novartis και τους κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ο Μαυρίκιος είχε πρόσβαση σε 3-4 υπουργούς υγείας (ΟΥΖΙΟΥΣ, ΚΤΕΝΔΙΣ, ΜΥΡΟΚΟΥ και ΠΙΣΤΙΛΥΤΥ).

VIJAY IYENGAR (VIJAY)

Ο VIJAY ήταν ένας πρώην απασχολούμενος στην Novartis και ήταν γνώστης του μεγάλου προϋπολογισμού. Ο VIJAY ήρθε στη Novartis στην Ελλάδα το 2009 και μεταφέρθηκε στις ΗΠΑ τον Φεβρουάριο του 2011. Ο VIJAY ήταν ο επικεφαλής της ογκολογίας. Ο VIJAY είχε γνώση των μεθόδων που χρησιμοποιούνταν για το ξέπλυμα χρήματος της Novartis που χρησιμοποιούνταν για τις δωροδοκίες.

Για μία συνάντηση προϋπολογισμού το 2010, ο προϋπολογισμός ορίστηκε στο 1 εκατομμύριο Ευρώ συν 100.000-150.000 για πρόσβαση αγοράς για την ογκολογία. Ο VIJAY γνώριζε ότι ο Βουλκίδης ήταν ο κύριος πωλητής και ο VIJAY συναίνεσε στην έγκριση. Τα χρήματα που ο VIJAY ενέκρινε να ξεπλυθούν ήταν για εξασφάλιση προστασίας τιμής για τα σκευάσματα για την ογκολογία και τα ορφανά φάρμακα.

Ο VIJAY και ο Φρουζής είχαν εβδομαδιαίες συναντήσεις. Ο VIJAY είχε συναντήσεις με επικεφαλείς όπως ο GUIDO GUIDI, επικεφαλής της ογκολογίας στην Ευρώπη, Φρουζής και MIGUEL BERNABEU, επικεφαλής της πρόσβασης αγοράς στην Ευρώπη, οι οποίοι συζητούσαν τον προϋπολογισμό για την Ευρώπη, όρια έγκρισης και πρόσβαση αγοράς για την ογκολογία.

Η NOVARTIS και η ελάττωση τιμών

Οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι και ο Υπουργός Υγείας πληρώνονταν για την εγγραφή (εισαγωγή) νέων προϊόντων στην αγορά και την προστασία έναντι ελάττωσης τιμών. Το 2011-2012 η φαρμακευτική βιομηχανία είχε μεγάλες μειώσεις τιμών. Η Novartis δεν είχε τέτοια μείωση στα φάρμακα ογκολογίας και πολύ μικρές μειώσεις σε άλλα φάρμακα. Το πρώτο τρίμηνο του 2012, ο Φρουζής είχε μία συνάντηση με τον Υπουργό Υγείας στο γραφείο του. Ο Φρουζής παρακολουθούσε συναντήσεις εβδομαδιαίας πρόσβασης στην αγορά που καθόριζαν την καμπάνια. Ο Φρουζής συμβούλευε ώστε το τμήμα να καθορίζει, προϋπολογίζει και να καθορίζει την καμπάνια. Ο Georg Schroeckenfuchs έδωσε την τελική έγκριση για την καμπάνια. Η θέση της εταιρίας ήταν ότι μία επένδυση της τάξης των 150.000 Ευρώ σε έναν κυβερνητικό αξιωματούχο, είχε την δυνατότητα να σώσει πολλά εκατομμύρια Ευρώ (που θα χανόντουσαν) για την Novartis. Ο Φρουζής έλαβε 120.000 Ευρώ και 30.000 Ευρώ πήγαν στην ψευδή καμπάνια.

Ερωτηματολόγιο αντι-δωροδοκίας

Το ερωτηματολόγιο προωθούνταν σε όλους τους πωλητές που ακολουθούσαν τους νόμους φάρμακων και τους εργατικούς νόμους. Οι πωλητές κατά της δωροδοκίας δεν είχαν την κουλτούρα της εταιρίας να δίνουν στους πελάτες ή τους κυβερνητικούς αξιωματούχους παράνομες πληρωμές. Το ερωτηματολόγιο δίνονταν από το τμήμα πηγών στον πωλητή, όταν ο πωλητής ήταν στη διαδικασία να γίνει ένας προτιμώμενος προμηθευτής. Τα ερωτηματολόγια δεν πήγαζαν από μία συναλλαγή ενός τιμολογίου.

Το τμήμα πηγών διηύθυνε έναν έλεγχο οικονομικής υγείας (ευρωστίας) μέσω ενός εργαλείου ICAP που αποτιμούσε την οικονομική υγεία (φόροι, αποδοτικότητα, δικαστικές αποφάσεις, χρέη κλπ) των πωλητών. Η Novartis χρησιμοποιούσε έναν πωλητή και εργαζόμενους σε τρίτα μέρη προκειμένου να εκτιμηθεί η οικονομική υγεία των πωλητών. Μία κοινή πρακτική για τους γιατρούς, κυβερνητικούς αξιωματούχους και αρθρογράφους και την δωροδοκία τους ήταν να επιλέγουν μικρής αξίας εταιρίες ως πωλητές για ξέπλυμα χρήματος.

Οι εταιρίες δημοσίων εκδηλώσεων και σχέσεων ήταν το κυρίως χρησιμοποιούμενο όχημα για τις δωροδοκίες. Η ομάδα προσφοράς παρουσίαζε στον Φρουζή τα αποτελέσματα και τις συστάσεις των ερωτηματολογίων και ο Φρουζής τα ενέκρινε. Η πλειοψηφία της ομάδας προσφοράς περιελάμβανε τον Χρήστο Μπέλλο, Φαφύλα, Μαριλένα Σαλίχου και Ταμιολάκης.

Οι δύο τρόποι για να πληρώνονται οι αρθρογράφοι ήταν να τιμολογούν για υπηρεσίες και να δίνουν μαύρα χρήματα σε αυτούς. Ο Φρουζής ήταν σε επαφή με τους ιδιοκτήτες της PRESTIGE. Έτσι, υπήρχε πιθανότητα τα χρήματα να επιστρέψουν στον Φρουζή.

ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΝΓΓΕΛΗ

Η υπάλληλος του Φρουζή, Μαρία Μαραγγέλη, γνώριζε το σχέδιο δωροδοκίας. Η Μαραγγέλη έστειλε ηλεκτρονικά μηνύματα για λογαριασμό του Φρουζή και υπήρχε πιθανότητα να έχει ημερολόγια των χρημάτων που κατέχονταν από τον Βουλιόδη. Η Μαραγγέλη κρατούσε όλες τις σημειώσεις-ηλεκτρονικά μηνύματα του Φρουζή και ήξερε τα πάντα για τον Φρουζή.

ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΟΙ

T3 - 456

Υπήρχαν δύο κατηγορίες χονδρέμπορων. Απευθείας στα ελληνικά νοσοκομεία και στα ιδιωτικά φαρμακεία. Υπήρχε ένας σύνδεσμος μεταξύ των φαρμακοποιών και των χονδρέμπωρων της Novartis παρά το ότι τα φάρμακα είχαν διαφορετικές τιμές. Υφίστατο ένα ισχυριστό τμήμα μέσα στη Novartis που ήταν επιφορτισμένο με την αύξηση πωλήσεων για τα προς εξαγωγή φάρμακα σε τοπικές θυγατρικές. Υπό το Ελληνικό Δίκαιο, στους χονδρέμπωρους επιτρέπεται να ετάγουν φάρμακα. Πάντως έπρεπε να υπάρχει επαρκές απόθεμα για τους φαρμακοποιούς στην αγορά. Οι χονδρέμποροι δεν επιτρέπεται να προκαλέσουν έλλειψη στη χώρα. Οι χονδρέμποροι λάμβαναν 5-6% κέρδος από τα φαρμακεία. Σε κάθε περίπτωση, το περιθώριο κέρδους του χονδρέμπορου από τις εξαγωγές ήταν σε τριπλά νούμερα.

Ήταν πιθανόν ο Φρουζής να επέτρεπε στους χονδρέμπωρους να ετάγουν φάρμακα και να δίνουν μία προμήθεια στον Φρουζή. Ο Νικόλαος Σκανδαλάκης, διευθυντής διαχείρισης εμπορίας, είχε δυνατότητα γνώσης εάν σχέδια δωροδοκίας υπήρχαν μεταξύ των χονδρέμπωρων. Ο Φρουζής επέβλεπε το τμήμα διαχείρισης εμπορίας. Το 2014, ο Riccardo Cavenari προσάρμοσε την οργανωτική διάρθρωση της Novartis. Ο Cavenari μετακίνησε το τμήμα διαχείρισης εμπορίας από τον Φρουζή και το έδωσε στην Μαριάνθη Ψάχα, επικεφαλής της Οφθαλμολογίας. Αυτό προκάλεσε μία σύγκρουση συμφερόντων καθώς η Ψάχα ευνοούσε την οφθαλμολογία σε σχέση με άλλα τμήματα.

ΤΣΙΝΕΚΙΔΗΣ

Ο Τσινεκίδης εισήλθε στην Novartis στην Ελλάδα το 2010 ως ο εμπορικός διαχειριστής (υπεύθυνος) του Galign, ενός φαρμάκου για τον διαβήτη, που ήταν και το πιο δημοφιλές στην Ελλάδα. Το 2011 ο Τσινεκίδης αναβαθμίστηκε σε διάφορες θέσεις στη Βασιλεία και κατέληξε ως ο Ευρωπαίος επικεφαλής σπάνιας ασθένειας. Ο Τσινεκίδης ενεπλάκη στη δωροδοκία γιατρών, που μεταφραζόταν σε τακτικές στρατηγικής και συγκεκριμένες παρουσιάσεις με Powerpoint. Για κάθε γιατρό, υπήρχε μία επιστροφή στην επένδυση που χρησιμοποιούσε για ψευδείς σπουδές. Οι γιατροί πληρώνονταν με μαύρα χρήματα.

Ο Τσινεκίδης αναφερόταν στον JIAN SCHLUECHTER, επικεφαλής αγοράς πρωτοβάθμιας περίθαλψης στη Βασιλεία. Η ομάδα διαχείρισης επικοινωνούσε την επένδυση στους γιατρούς, σε δωροδοκίες και ψευδείς σπουδές με σκοπό την αύξηση πωλήσεων. Τηρούνταν πρακτικά σε ορισμένες συναντήσεις. Υπήρχαν δύο τύποι προγραμμάτων, Α και Β. Τα προγράμματα Α πληρώνονταν από ελληνικές πηγές και τα

πληρώνονταν από τη Βασιλεία. Για παράδειγμα το 2008 και το 2009 οι
παρακαλούμε Β πληρώνονταν από την συμπλήρωση (παρακολούθηση) ψευδών σπουδών.
Πολλοί έλαβαν μαύρα χρήματα από την συμπλήρωση (παρακολούθηση) ψευδών σπουδών.
Στις περισσότερες περιπτώσεις, ήταν κοινή πρακτική για τους αντιπροσώπους πωλήσεων να
συμπληρώνουν τις έρευνες.

ΚΑΘΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

Ο Σαρλικιώτης ρώτησε όλους τους εργαζόμενους πού βρίσκονταν όλα τα έγγραφα
και τα laptop που σχετιζονταν με τις ψευδείς σπουδές ώστε να τα καταστρέψει. Τα έγγραφα
που ανακτήθηκαν μεταφέρθηκαν στη Βασιλεία καθώς η πηγή της πληρωμής ήταν του
σχεδίου Β και η Βασιλεία ήταν αρμόδια για όλες τις εγκρίσεις. Ο σκοπός ήταν να
αποφευχθεί εσωτερικός έλεγχος και αναφοράς ΒΡΟ. Ο πανικός κράτησε δύο ή τρεις ημέρες
και άνθρωποι κατέστρεψαν (;) έγγραφα. Όλοι οι εργαζόμενοι της Novartis είχαν πρόσβαση
σε έναν ηλεκτρονικό φάκελο στον κοινόχρηστο δίσκο (G Drive). Είχε την ικανότητα
απομακρυσμένα να κάνει τον κοινόχρηστο δίσκο να εξαφανισθεί. Το τμήμα τεχνολογίας της
πληροφορίας κατέστρεψε τον φάκελο G Drive. Αντίγραφο μνήμης σκληρού δεν
κυκλοφόρησε για καταστροφή εγγράφων.

Η Novartis διηύθυνε τις καθαρές ημέρες. Οι καθαρές ημέρες αποτελούνταν από
οδηγίες προς τους εργαζόμενους ώστε να καταστρέψουν συγκεκριμένα έγγραφα από το
τμήμα πληροφορίας της τεχνολογίας. Οι καθαρές ημέρες ξεκίνησαν ως λαμβάνουσες χώρα
μία φορά το χρόνο και επεκτάθηκαν σε δύο και τρεις φορές ετησίως. Οι διευθυντές του
τμήματος πληροφορίας της τεχνολογίας πήγαιναν από γραφείο σε γραφείο και κατηύθυναν
τους εργαζόμενους στην καταστροφή συγκεκριμένων στοιχείων. Κανείς δεν αμφισβήτησε
τις οδηγίες του τμήματος. Οι εργαζόμενοι παρέλαβαν ένα ηλεκτρονικό μήνυμα με τον τίτλο
'καθαρή ημέρα' από το τμήμα τεχνολογίας της πληροφορίας της Ελλάδας. Οι καθαρές
ημέρες έτρεχαν στην Ελλάδα έως και τον Ιούλιο του 2017. Το θέμα της εκκαθάρισης είχε να
κάνει με έγγραφα σχετιζόμενα με τις πληρωμές γιατρών.

Νομική Υπηρεσία

Πρεσβεία Ηνωμένων Πολιτειών,

Αθήνα, Ελλάδα

... τα δύο εκ είναι τα μόνα που σχετίζονται με όλα και διάφορα γκρουπ εμπλεκόμενων
 που αλληλεπιδρούν και έτσι επιτυγχάνουμε τους φιλόδοξους στόχους για τον επικεφαλής
 της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Προσπερνώντας, μέσω ενός γρήγορου υπολογισμού θα αντιληφθείτε εύκολα ότι η ανταπόδοση
 ενός τέτοιου σχεδίου είναι που το καθιστά άξιο επένδυσης.

Παρακαλώ έχετε κατά νου πως ειδικά τον επόμενο χρόνο χρειάζομαι συμμάχους από όλα
 τα πολιτικά κόμματα και τα στελέχη τους, με τον συνασπισμό να είναι αναμενόμενος.
 Ακόμη, στο Q1, οι εκλογές στο ΣΦΕΕ θα χρειαστούν μία πρόσθετη στήριξη από την πλευρά
 μας.

Τέλος, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι είμαι πλήρως ευθυγραμμισμένος πως όλοι ερούμε
 σαν ομάδα, και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να χαιρετίσω όποτε βλέπω πως με ένα μικρό
 ποσό ο επικεφαλής της Επιτροπής Ανταγωνισμού μπορεί να προσεγγιστεί, φέρνοντας πίσω
 τεράστια οφέλη.

Ευχαριστώ για την σκέψη

Κ.

ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	LE311	A11	B12
Διαφήμιση	286.572,4	313.104,0	289.438,2
Έξοδα τρίτων μερών	39.532,8	58.494,3	45.814,0
Σφραγίδες και φόροι	12.660,0	12.320,2	14.164,9
Ψυχαγωγία-εκπαίδευση	49.295,2	49.295,2	51.363,6
Χρεώσεις	19.387,4	14.319,4	23.534,6
Άλλα έξοδα	-1.480,0	-3.588,6	-1.708,4
Υποτίμηση	1.786,3	632,3	459,6
Έξοδα προσωπικού	425.360,7	414.195,5	394.309,4
Ταξίδια	10.568,0	12.281,1	12.198,5
Βοηθήματα	2.336,5	3.838,1	-5.463,6
Σύνολο	846.019,3	874.891,4	824.110,7

Διαφημίσεις/Έρευνα αγοράς

B-474

Εκπαίδευση και δημόσια ημέρα προσφοράς

Σε σχέση με το προσωπικό

Περιλαμβ. αμοιβές, δώρα, αυτοκίνητα, τηλέφωνα

Κόστος κέντρου ΜΑ

GMG020	LE311	A11	B12
Διαφήμιση	432.112,6	428.062,1	436.433,8
Έξοδα τρίτων μερών	38.796,6	81.835,3	42.248,4
Σφραγίδες και φόροι	14.869,6	18.668,9	13.007,9
Ψυχαγωγία-εκπαίδευση	19.662,0	31.358,2	18.704,2
Χρεώσεις	58.621,6	62.167,1	58.520,2
Άλλα έξοδα	-1.107,1	-12.221,9	1.183,8
Υποτίμηση	2.393,0	1.821,7	1.925,6
Συντήρηση	1.300,0	658,3	797,9
Έξοδα προσωπικού	968.973,1	1.005.155,1	1.025.195,7
Ταξίδια	60.299,5	61.755,5	72.544,2
Βοηθήματα	81.476,0	80.046,6	62.790,7
Σύνολο	1.677.397,1	1.759.307,0	1.733.352,4

Διαφημίσεις, COSMOS, Έρευνα αγοράς κλπ

Εκπαίδευση εκτός περιοχής και συγκρότηση ομάδων

Σε σχέση με το προσωπικό

Περιλαμβ. αμοιβές, δώρα, αυτοκίνητα, τηλέφωνα

Παρακολούθηση: 181678043

Φάκελος: NK-2057320 s.142

Προτεραιότητα :

Ημερομηνία: 13-Δεκ-2017

Νομική Υπηρεσία

Πρεσβεία Ηνωμένων Πολιτειών

Αθήνα, Ελλάδα

Γενική Εισαγγελέας Ελένη Τουλουπάκη

Γραφείο Εισαγγελέως

Μονάδα κατά της Διαφθοράς

Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδας, Τμήμα κατά της Διαφθοράς

Με την επιφύλαξη τυχόν (ειδικής) πρόβλεψης ή κατόπιν χορήγησης αδειας από το Αρχηγείο του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών, οι πληροφορίες του παρόντος εγγράφου προορίζονται μόνο για πληροφοριακούς και καθοδηγητικούς σκοπούς και δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνησή σας σε οιοδήποτε ποινικές διαδικασίες ούτε να προωθηθούν σε άλλη Κυβέρνηση, πρόσωπο ή οντότητα ή να χρησιμοποιηθούν σε ανοιγείς ποινικές διαδικασίες (περιλαμβανομένης αλλά όχι μόνο σε σχέση με επίσημη ποινική διαδικασία ή απευθείας επαφή με τα προαναφερόμενα πρόσωπα ή οντότητες ή τους συνεργάτες τους) έχοντας ως βάση τις πληροφορίες του παρόντος εγγράφου.

Αιτηθείσα πληροφορία LEGAT (Ελλάδα).

Με την επιφύλαξη τυχόν (ειδικής) πρόβλεψης ή κατόπιν χορήγησης αδειας από το Αρχηγείο του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών, οι πληροφορίες του παρόντος εγγράφου προορίζονται μόνο για πληροφοριακούς και καθοδηγητικούς σκοπούς και δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνησή σας σε οιοδήποτε ποινικές διαδικασίες ούτε να προωθηθούν σε άλλη Κυβέρνηση, πρόσωπο ή οντότητα ή να χρησιμοποιηθούν σε ανοιγείς ποινικές διαδικασίες (περιλαμβανομένης αλλά όχι μόνο σε σχέση με επίσημη ποινική διαδικασία ή απευθείας επαφή με τα προαναφερόμενα πρόσωπα ή οντότητες ή

B-492

τους συνεργάτες τους) έχοντας ως βάση τις πληροφορίες του παρόντος εγγράφου χωρίς τη ρητή έγκριση του FBI (Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών).

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδας μπορεί να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αυτού του εγγράφου για την εφαρμογή του νόμου και αποδευκτικούς λόγους που αφορούν μόνο τα ακόλουθα φυσικά πρόσωπα:

- Κωνσταντίνος (Κώστας) Φρουζής
- Εμμανουήλ Βουλκίδης
- Θεόδωρος Βουλκίδης
- Νίκος Μανιαδάκης
- Νίκος Μανιάς
- Σταυρούλα (Λίνα) Νικολοπούλου
- Γιάννης Στουρνάρας

Οι πληροφορίες του παρόντος εγγράφου βασίζονται σε εξέταση μαρτύρων, έγγραφα και λοιπού υλικού που αποκτήθηκε από το FBI, όπως και σε πληροφόρηση παρασχεθείσα από την NVG (Novartis Greece), η οποία συνεργάζεται κατά την έρευνα. Η έρευνα είναι εν εξελίξει και το FBI, όπως και οι εισαγγελείς των ΗΠΑ δεν έχουν καταλήξει σε πραγματικά ή νομικά συμπεράσματα. Έτσι, το περιεχόμενο (του παρόντος εγγράφου) αποτελεί πληροφόρηση για την οποία το FBI έχει στην κατοχή του αποδευκτικό υλικό και δεν θα έπρεπε να εκληφθεί σαν τελικό πραγματικό συμπέρασμα.

Με βάση τις πληροφορίες που έχουν ανληθεί κατά την έρευνα μέχρι τώρα, εμφανίζεται η Sandoz να έχει συμμετάσχει σε τέσσερα σχέδια δωροδοκίας με τα οποία χρηματίστηκαν ιατροί. Τα σχέδια δωροδοκίας είναι τα ακόλουθα:

1. Εθνικό συνέδριο και πολυτελή ταξίδια.
2. Ηλεκτρονικά πάνελ.
3. Δημιουργία απατηλών τιμολογίων υπό την καθοδήγηση του Προέδρου της Sandoz.
4. Απευθείας πληρωμή στους ιατρούς.

B-453

Σχέδιο δωροδοκίας 1: Εθνικό Συνέδριο και Πολυτελή Ταξίδια.

Η Sandoz παρείχε στους γιατρούς τα έξοδα εγγραφής για Εθνικά Συνέδρια και πολυτελή ταξίδια ως εργαλείο διαπραγμάτευσης περισσότερων συνταγογραφήσεων της Novartis. Η Sandoz διοργάνωνε ομάδες συζήτησης που παρείχαν στους γιατρούς πληροφορίες για την εταιρία, μαζί με ένα σαββατοκύριακο ψυχαγωγίας. Ο σκοπός του ταξιδιού ήταν να εξασφαλίσουν περισσότερη συνταγογράφηση προϊόντων της Novartis από τους γιατρούς. Αν ο γιατρός δεν συμφωνούσε να συνταγογραφήσει περισσότερα σκευάσματα της Novartis, τότε δεν του επιτρεπόταν να λάβει μέρος στο ταξίδι.

Το έτος 2010 ή το 2011, έλαβε χώρα ένα συνέδριο στη Νέα Υόρκη, όπου μία ομάδα 50-60 γιατρών, που ειδικότερα συνταγογραφούσαν το Onbrez, συμμετείχαν. Οι γιατροί που συμμετείχαν προέρχονταν από την Ελλάδα. Η ημερήσια διάταξη προωθούνταν μόνο στο προσωπικό που συμμετείχε με σκοπό να 'τους λαδώσουν' στο Μανχάταν. Τα ονόματα των ιατρών είχαν καταχωρηθεί στα περιφερειακά σχέδια. Οι εργαζόμενοι στην Sandoz είχαν μία πιστωτική κάρτα American Express, η οποία χρησιμοποιούνταν για όλα τα γεύματα και την ψυχαγωγία των ιατρών. Υπήρχε περίπτωση οι γιατροί να προκαταβάλουν τα χρήματα για το συνέδριο και να αποζημιωθούν από την Sandoz μέσω απατηλών τιμολογίων. Η Sandoz ήταν προσεκτική με τα συνέδρια και τις ομάδες συζήτησης στις ΗΠΑ καθώς οι ΗΠΑ είχαν την φήμη του αυστηρού.

Το 2012, ο Δρ Αλέξανδρος Καλκάνης παρακολούθησε το Παγκόσμιο Συνέδριο για το Άσθμα και COPD στη Νέα Υόρκη. Ο Καλκάνης συνταγογραφούσε το Onbrez για τη Novartis. Η Sandoz δεν πλήρωσε για το ταξίδι του ιατρού (εισιτήρια ή ξενοδοχείο) γιατί ο γιατρός ήταν ήδη στις ΗΠΑ για μία προσωρινή αποστολή εκπαίδευσης. Η Novartis έστειλε τον Καλκάνη στο συνέδριο γιατί τα έξοδα εγγραφής ήταν υψηλά και η Novartis ήθελε να διατηρήσει τον αριθμό συνταγογραφήσεων του Καλκάνη. Ήταν κοινή πρακτική για τη Novartis να πληρώνει τα έξοδα εγγραφής για τους γιατρούς προκειμένου να συμμετάσχουν στο συνέδριο εξαιτίας της επιστημονικής φύσης της πληροφορίας που παρουσιαζόταν. Ο Καλκάνης παρακολούθησε το συνέδριο και δεν ήταν ομιλητής. Ο Καλκάνης είχε στενή σχέση με τον Σταύρο Ντογιάκο (Σταύρο), πλέον εκτελεστικό διευθυντή του οφθαλμολογικού τμήματος της Novartis στις ΗΠΑ.

Ο Σταύρος ήταν ο απευθείας αναφέρων στον Jan Schluechter, τον γενικό διευθυντή εμπορικής προώθησης της Novartis. Ο Γεώργιος Ζαρκαλής, Διευθυντής Πωλήσεων, απευθείας αναφερόταν στον Σταύρο. Ο Σταύρος κατήρτιζε όλα τα σχέδια με τα οποία

B-494

χρήματα δίδονταν στους γιατρούς. Το 2009 ο Σταύρος ήταν ο διευθυντής σχεδίου για το Disona και μετά ανέλαβε για το Onbrez για ένα έτος.

Ο Σταύρος επινόησε το πρόγραμμα της Novartis 'ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ' (EXACTLY). Το EXACTLY ήταν ένα από τα μέσα πληρωμής ιατρών. Το πρόγραμμα ξεκίνησε ως μία ΦΑΣΗ 4 μιας ψευδοούς κατάρτισης-σπουδής, που κατέβαλε στους γιατρούς 3.000-4.000 Ευρώ για κάθε πρόγραμμα. Το πρόγραμμα ήταν για κάθε ένα ξεχωριστά σκεύασμα της Novartis. Για παράδειγμα, στο πρόγραμμα EXACTLY, τρεις αντιπρόσωποι πωλήσεων πήγαν στον ίδιο γιατρό για τρία διαφορετικά φάρμακα.

Οι γιατροί έπρεπε να συνταγογραφήσουν φάρμακα της Novartis για να πληρωθούν. Τα χρήματα που δίδονταν στους γιατρούς από το πρόγραμμα EXACTLY ερχόντουσαν απευθείας από το επιτελείο της Novartis στη Βασιλεία της Ελβετίας, γνωστά ως B-Money. Ομοίως, σε σχέση με τα ηλεκτρονικά πάνελ, οι αντιπρόσωποι πωλήσεων συμπλήρωναν ερωτηματολόγια έρευνας αγοράς για τους γιατρούς, ώστε να πληρωθούν. Η Ελένη Βάρδη, μία εργαζόμενη στο τμήμα προώθησης (marketing), επιθεωρούσε και ενέκρινε τις συμπληρωθείσες έρευνες και προωθούσε τις πληρωμές στους γιατρούς.

Το πρόγραμμα EXACTLY σταμάτησε αιφνιδίως και ο Σταύρος διηύθυνε τον επαναπροσδιορισμό όλων των εγγράφων του EXACTLY. Ο Αντώνης Werner Σαρλικιώτης σχεδίαζε να καταστρέψει έγγραφα ερευνών ώστε να αποκλείσει τυχόν αποκαλύψεις. Ένας κατάλογος καταρτίσθηκε από το Τμήμα Πληροφορίας της Τεχνολογίας της Sandoz. Το Τμήμα αυτό ανέλυσε τα έγγραφα που είχαν αποθηκευθεί σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές αντιπροσώπων πωλήσεων και διευθυντών πωλήσεων. Ο Αλέξανδρος Μπούλλιας και ο FNU Κοντανίκος ήταν υπεύθυνοι για τον κατάλογο της ηλεκτρονικής πληροφορίας.

Τα έγγραφα καταστράφηκαν καθώς το EXACTLY ήταν το μεγαλύτερο σχέδιο πληρωμής μαύρων χρημάτων στους γιατρούς που εκπονήθηκε από την Novartis. Το σχέδιο ήταν τόσο μεγάλο και γιγαντώθηκε πολύ γρήγορα. Τα αποτελέσματα και η αύξηση του μεγέθους δεν είχαν βάσιμη εξήγηση και ήταν λιγότερο υπερασπίσιμα, γεγονός που οδήγησε στην καταστροφή του αποδεικτικού υλικού. Το πρόγραμμα EXACTLY επέτρεπε στους αντιπροσώπους και στους διευθυντές πωλήσεων να 'σπρώχνουν' τρία σκεύασμα της Novartis σε κάθε γιατρό. Το κεντρικό επιτελείο της Novartis προέβλεπε τα χρήματα που θα καταβάλλονταν στους γιατρούς στο πλαίσιο του σχεδίου EXACTLY. Η καταστροφή των εγγράφων στόχευε στην απόκρυψη του προγράμματος από τους Έλληνες ρυθμιστές, όχι από το επιτελείο της Novartis.

Η Μαριάνθη
οικογένεια
ή για
π

B-495

Η Μαριάνθη Ψάχα πήγε στο Κιότο της Ιαπωνίας μαζί με 120 γιατρούς για επτά ημέρες. Οι οικογένειες των γιατρών δεν παρακολούθησαν το συνέδριο. Δεν υπήρχε καμία εκπαίδευση ή γνώση κατά την διάρκεια του συνεδρίου. Οι γιατροί επισκέφθηκαν το συνέδριο την πρώτη ημέρα για να λάβουν το πρόγραμμα του συνεδρίου και την τελευταία ημέρα για να παραλάβουν το πιστοποιητικό παρακολούθησης. Η Sandoz πλήρωσε περίπου 5.000 Ευρώ για κάθε γιατρό που αναλύσαν σε 3.000 Ευρώ για μετάβαση και ξενοδοχείο και 2.000 Ευρώ για δραστηριότητες. Το κόστος επιμεριζόταν μεταξύ διαφόρων κέντρων εξόδων στα οικονομικά αρχεία της Sandoz.

Η Sandoz έλαβε περισσότερες από 100 συνταγογραφήσεις από καθένα εκ των γιατρών που συμμετείχαν στο συνέδριο του Κιότο.

Η Sandoz πλήρωσε για μία εβδομαδιαία διάρκεια ομάδα συζήτησης για ένα επιλεγέν γκρουπ ιατρών και έκανε όλες τις συμφωνίες. Ένας ψυχολόγος παρουσίαζε μία δίωρη παρουσίαση στους γιατρούς. Ο ψυχολόγος ήταν εκεί για να εκτιμήσει συμπεριφορές και χρησιμοποιήθηκε ως δικαιολογία για να έρθουν οι γιατροί σε ένα θέρετρο. Τα επιστημονικά αποτελέσματα και αναφορές της δίωρης παρουσίασης επικοινωνούνταν ώστε η Sandoz να αποφύγει εντοπισμό από τον ΕΟΦ. Οι εναπομείνουσες δραστηριότητες του σαββατοκύριακου ήταν διαφορετικοί τύποι ψυχαγωγίας για τους γιατρούς που πληρώνονταν από την Sandoz. Η Sandoz παρείχε όλα τα γεύματα για τα μέλη της ομάδας συζήτησης. Τα σαββατοκύριακα οργανώνονταν σε διαδραστικά γκρουπ και οι γιατροί ενθαρρύνονταν να φέρουν και τις οικογένειές τους. Οι λογαριασμοί και τα τιμολόγια που σχετίζονται με τις ομάδες συζήτησης αποδεικνύουν ότι δεν υπήρχαν επιστημονικά γεγονότα.

Οι γιατροί που μετείχαν στις ομάδες συζήτησης εκτός πόλης συμφωνούσαν στον ορισμό αριθμού συνταγογραφήσεων που έπρεπε να εξασφαλισθεί εκ των προτέρων. Οι διάλογοι για τις αναμενόμενες συνταγογραφήσεις γίνονταν προσωπικά στα γραφεία του κάθε γιατρού. Κάποιες εκ των συνταγών έπρεπε να γραφούν πριν τις ομάδες συζήτησης και οι υπόλοιπες γράφονταν μετά.

Σχέδιο 2-Ηλεκτρονικά πάνελ

Τα ηλεκτρονικά πάνελ ήταν ένα πρόγραμμα που εκπόνησε η Novartis. Ο στόχος του προγράμματος ήταν η συγκέντρωση πληροφοριών για ιατρικούς σκοπούς και την διεύθυνση έρευνας marketing. Οι επιλεγέντες ιατροί που συμμετείχαν στην έρευνα προώθησης αποζημιώνονταν. Τα ηλεκτρονικά πάνελ δημιουργήθηκαν ώστε να δίνονται

B- 496

χρήματα σε γιατρούς ως δωροδοκία επί σκοπώ αύξησης των συνταγογραφήσεων. Αυτό το πρόγραμμα χρησιμοποιήθηκε για την αύξηση πωλήσεων των σκευασμάτων της Novartis. Στους γιατρούς γνωστοποιούνταν ότι θα λάμβαναν μία έρευνα για διερεύνηση αγοράς και όταν ολοκληρωνόταν η έρευνα, θα γινόταν και η πληρωμή.

Οι γιατροί γενικά πληρώνονταν εντός χρονικού διαστήματος ενός μηνός από την ολοκλήρωση της έρευνας. Οι χειρόγραφες έρευνες μερικές φορές συμπληρωνόντουσαν από τους αντιπροσώπους πωλήσεων. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων συμβούλευαν τους γιατρούς στην συμπλήρωση των ηλεκτρονικών ερευνών. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων της Sandoz πήγαιναν στους γιατρούς (στα ιατρεία) και συζητούσαν για τις παραμέτρους των δωροδοκιών. Οι αντιπρόσωποι ενημέρωναν τους γιατρούς ότι θα έπαιρναν 500-1000 Ευρώ για συγκεκριμένο αριθμό συνταγογραφήσεων φαρμάκων της Novartis. Ο μέσος όρος που πληρωνόταν σε κάθε γιατρό την φορά ήταν 500 Ευρώ. Ο λόγος ήταν ότι τα 1000 Ευρώ θα φάνταζαν ιδιαίτερος μεγάλο και ύποπτο ποσό για έρευνα αγοράς. Η συνταγογράφηση για κάθε γιατρό ήταν ένας μέσος όρος 1.5 κουτιά.

Η Sandoz επικοινωνήσε τον λόγο των ηλεκτρονικών πάνελ σε ένα τακτικό σχέδιο που έδειξε ότι τα ηλεκτρονικά πάνελ προορίζονταν να παράσχουν έρευνα από την ελληνική αγορά φαρμάκων για τα γενόσημα. Τα γενόσημα απειλούσαν την αγορά των φαρμάκων της Novartis. Δεν υπήρχε καμία αξία στις πληροφορίες που ελήφθησαν μέσω των ερευνών.

Η Sandoz αρχικά ήθελε να δωροδοκήσει 400 γιατρούς κατά την πραγμάτωση του προγράμματος ηλεκτρονικού πάνελ. Αυτό έγινε με διάφορους τρόπους. Το πρώτο κύμα περιελάμβανε 100 γιατρούς και το δεύτερο κάτι περισσότερο από 100 γιατρούς. Οι γιατροί είχαν την δυνατότητα να λαμβάνουν πολλαπλές πληρωμές σε κάθε κύμα. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων λάμβαναν ένα ποσό για το σύνολο που θα δίδονταν στους γιατρούς.

Η Sandoz διέκρινε ελκυστικούς γιατρούς εφαρμόζοντας ένα σύστημα κατάταξης. Οι γιατροί χωρίζονταν σε κατηγορία Α, Β ή Γ με βάση τον αριθμό των ασθενών που κάθε γιατρός θεραπεύε με φάρμακα της Novartis. Οι γιατροί μετά χωριζόντουσαν σε υποκατηγορία 1, 2 ή 3. Η υποκατηγορία βασιζόταν στη σχέση που είχε ο γιατρός με την Novartis. Στην πρώτη κατηγορία ανήκαν οι γιατροί 'φίλοι' της Novartis, στη δεύτερη αυτοί που ήταν στη μέση και στην τρίτη, ανήκαν αυτοί που δεν ήταν φίλοι με την Novartis. Οι γιατροί της κατηγορίας 1 είχαν την δυναμική της αύξησης των προϊόντων της Novartis. Όπως και να χει, οι γιατροί αυτοί γενικά συνταγογραφούσαν περισσότερα προϊόντα της Pfizer ή της Bayer. Το

πρόγραμμα ηλεκτρονικών πάνελ A1, A2 και A3. Η Sandoz πάνελ 29

B- 497

πρόγραμμα ηλεκτρονικού πάνελ επικεντρωνόταν κυρίως στους γιατρούς της κατηγορίας A1, A2 και A3.

Η Sandoz χρησιμοποιούσε έναν πωλητή, τον Zeincro, για το πρόγραμμα ηλεκτρονικού πάνελ. Η συνήθης διαδικασία έρευνας προώθησης περιλάμβανε την επιλογή από τον Zeincro ιατρών χωρίς η εταιρία να γνωρίζει τις ταυτότητές τους και αποστολή σε αυτούς μίας τυχαίας έρευνας. Πάντως η Sandoz όριζε τα ποσά που θα καταβάλλονταν και προωθούσε τη λίστα στον Zeincro. Η Sandoz κοινοποιούσε την λίστα των επιλεγέντων ιατρών και τα ποσά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι αντιπρόσωποι πωλήσεων βοηθούσαν τους γιατρούς στην συμπλήρωση της έρευνας ή το 80% περίπου συμπληρωνόταν από τους ίδιους τους αντιπροσώπους. Ο Zeincro γνωστοποιούσε στους αντιπροσώπους πωλήσεων της Sandoz ότι ο συγκεκριμένος γιατρός είχε πληρωθεί. Ο αντιπρόσωπος πωλήσεων θα πίεζε τον γιατρό για τις συνταγογραφήσεις μετά την προώθηση της πληρωμής. Η διαπραγμάτευση επέιχε θέση συμφωνίας μεταξύ του Zeincro και του γιατρού αντί της Sandoz και του γιατρού.

Ο Zeincro χρησιμοποιούνταν ως όχημα δωροδοκίας. Τα ποσά που ο Zeincro πλήρωνε στους πωλητές (εμπόρους) δεν ήταν μαύρα χρήματα γιατί τα χρήματα δίδονταν στους γιατρούς για έρευνα προώθησης. Η έρευνα δεν άξιζε 500-1000 Ευρώ και χρειάζονταν μόνο δέκα λεπτά για να συμπληρωθεί από τους γιατρούς.

Τα συμπληρωθέντα στοιχεία από τους γιατρούς χρησιμοποιούνταν προς επιβεβαίωση του αριθμού των συνταγογραφήσεων του κάθε γιατρού. Οι γιατροί δεν είχαν την δυνατότητα να καθορίσουν τον αριθμό συνταγογραφήσεων που περιέγραψαν. Ήταν παράνομο υπό το Ελληνικό Δίκαιο για τους γιατρούς να παρέχουν πληροφορίες συνταγών στους αντιπροσώπους πωλήσεων αφ'ής στιγμής περιλαμβανόντουσαν και πληροφορίες των ασθενών. Από την στιγμή που η διαπραγμάτευση συνιστούσε συμφωνία, ο γιατρός υποχρεούνταν να επιδείξει στον αντιπρόσωπο πωλήσεων τον αριθμό συνταγογραφήσεων. Το 2009, όταν η Novartis ήταν κάτω από τεράστια πίεση, οι αντιπρόσωποι πωλήσεων υποχρέωσαν τους γιατρούς να δώσουν τηλεφωνικούς αριθμούς ασθενών στους αντιπροσώπους. Οι αντιπρόσωποι επικοινωνούσαν με τους ασθενείς για να επιβεβαιώσουν ότι οι τελευταίοι λάμβαναν φάρμακα της Novartis. Οι αντιπρόσωποι μιλούσαν με τους ασθενείς χωρίς την έγκριση των ιατρών.

Το πρόγραμμα ηλεκτρονικού πάνελ διευθύνονταν από τον Γεώργιο Σιμεολόρδη, διευθυντή της Sandoz. Όλες οι επαφές με τον Zeincro γίνονταν μέσω Σιμεολόρδη. Δεν υπήρχαν

B-498
επιστημονικοί διευθυντές ή ιατρικοί σύμβουλοι που να ασχολούνται με αυτό το πρόγραμμα.

Τα αποτελέσματα ερευνών ηλεκτρονικού πάνελ αποστέλλοντο στο Διευθυντή Marketing στην Sandoz με την μορφή αναφοράς. Η αναφορά γινόταν για κάλυψη των ιχνών του σχεδίου δωροδοκίας. Δεν υπήρχε απόδειξη ότι τα αποτελέσματα της έρευνας ελέγχονταν. Σαν γενική πρακτική, ο Διευθυντής Marketing έβαζε την αναφορά στην άκρη, καθώς δεν υπήρχε κέρδος από αυτή. Τα αποτελέσματα δεν γνωστοποιούνταν ποτέ σε άλλους εργαζόμενους της Sandoz ή εντός του τμήματος. Ένα παράδειγμα μίας αρμόζουσας εταιρικής πρακτικής θα ήταν η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η Novartis διεξήγαγε μία νόμιμη έρευνα για υπέρταση COPD. Τα αποτελέσματα αυτής συζητήθηκαν σε συναντήσεις πωλήσεων. Η Sandoz δεν είχε σε ισχύ σπουδές marketing. Οι μόνες σπουδές που έγιναν για την Sandoz ήταν μέσω ηλεκτρονικών πάνελ και ήταν "βρώμικες έρευνες". Όλες οι σπουδές έρευνας που πραγματοποιήθηκαν μέσω πωλήσεων ήταν ψευδείς.

Ο Zeincro θα έπρεπε να εκδώσει τιμολόγια πληρωμής στους γιατρούς για τις έρευνες προώθησης αλλά η Sandoz εξέδιδε τιμολόγια προς τους γιατρούς.

Υπάρχουν περισσότεροι από 57,000 εν ενεργεία γιατροί στην Ελλάδα. Μία οπτική όλου του χρήματος που εισήλθε στην αγορά και ο πιθανός έλεγχος της αγοράς ήταν σε μία αναφορά. Η αναφορά ήταν δυναμική και όλοι οι αντυπρόσωποι πωλήσεων είχαν πρόσβαση στο σύστημα. Οι αντυπρόσωποι πωλήσεων δεν είχαν πρόσβαση στο να επεξεργασθούν τα νούμερα του εγγράφου κατά τη διάρκεια του τριμήνου. Στο τέλος του τριμήνου το σύστημα SRM άνοιγε το έγγραφο προς επεξεργασία για μία εβδομάδα. Οι αντυπρόσωποι και διευθυντές πωλήσεων ενημέρωναν το έγγραφο εντός της εβδομάδας για να επιβεβαιώσουν ότι τα χρήματα πήγαν στους κατάλληλους γιατρούς.

Εντός των εγγράφων Excel της Microsoft, υπήρχαν κρυμμένα, φύλλα, στήλες και σειρές (ταξινόμησεις). Τα κρυμμένα φύλλα, στήλες, σειρές περιείχαν φόρμες και υπολογισμούς καθορισμού κατά πόσο το συνολικό ποσό κατανομής (διασποράς) ήταν το ορθό. Οι κρυμμένες φόρμες επίσης μετέδιδαν τους αριθμούς σε άλλα φύλλα Excel της Sandoz. Αυτό το έγγραφο επιβεβαίωνε ότι οι γιατροί κατηγορίας A1, A2 και A3 είχαν έναν ικανό αριθμό επισκέψεων από διευθυντές και αντυπρόσωπους πωλήσεων εντός του τριμήνου. Σε κάθε περιφερειακό σχέδιο, υπήρχε μία κρυφή ετικέτα στο έγγραφο του Excel με την ονομασία

γιατροί που
διασφάλιση ότι υπήρ
Το σύστημα Φ
αναλυόταν
ετήσιος
πεύ

B-499

γιατροί' που αποτελούσε σύνδεσμο ανάμεσα σε διαφορετικά Excel. Αυτό υπήρχε προς διασφάλιση ότι υπήρχε μία κοινή γλώσσα ανάμεσα στα διαφορετικά φύλλα Excel.

Το σύστημα Φαραιώ περιελάμβανε πληροφορίες πωλήσεων για εμφάνιση αγορών και αναλυόταν ώστε να καταστεί βέβαιο ότι κάθε αντιπρόσωπος πωλήσεων άγγιζε τον στόχο. Ο ετήσιος στόχος της Sandoz ήταν 12% ως μερίδιο αγοράς. Αν ο αντιπρόσωπος πωλήσεων δεν πετύχαινε τον στόχο, λάμβανε μία φτωχή αναφορά δράσης.

Ο Ευθύμιος Νικολόπουλος, (γνωστός στον συντάκτη ως Ευθύμιος Νικολόπουλος) διευθυντής Πωλήσεων και Λειτουργικού Marketing της Novartis, μπορεί να επιβεβαιώσει τις πολιτικές της εταιρίας και τις διαδικασίες για το προαναφερθέν σχέδιο.

Η Susanne Gruber ήταν η επικεφαλής του Τμήματος Πωλήσεων και Λειτουργικού Marketing της Novartis, μέχρι το 2010. Το τμήμα αυτό συμπεριέλαβε δεδομένα, marketing και σχέδια τακτικής και περιφερειακά σχέδια για την Sandoz. Η Gruber προώθησε τον Χαράλαμπο Γιαννούλη να την αντικαταστήσει.

Επιπλέον των ερευνών marketing με ηλεκτρονικά πάνελ, οι αντιπρόσωποι πωλήσεων προμήθευαν τα νοσοκομεία με εξοπλισμό δωρεάν ως αντάλλαγμα για τις αυξημένες συνταγογραφήσεις.

Σχέδιο Δωροδοκίας 3. Ψευδή Τιμολόγια.

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2016, η Sandoz ξόδεψε 15.000 Ευρώ σε ψευδή τιμολόγια για την παραγωγή διαφημιστικών εντύπων. Ο πωλητής κρατούσε το 10% και χρησιμοποιούσε το υπόλοιπο για να πληρώσει τους γιατρούς που η Sandoz αναγνώριζε. Η ηγετική ομάδα ήθελε τον Αθανασιάδη να καλύπτει τις δωροδοκίες ως νόμιμα έσοδα (ελεύθερη μετάφραση).

Σχέδιο 4. Απευθείας πληρωμή των γιατρών

Το πρώτο άγνωστο όνομα, ο Πιτσιλίδης, κρατούσε όλα τα αρχεία και ενέκρινε όλες τις πληρωμές. Ο Πιτσιλίδης ζητούσε από τους διευθυντές πωλήσεων την λίστα όλων των γιατρών που έπρεπε να πληρωθούν. Τον Σεπτέμβριο του 2013 η Sandoz σταμάτησε την προώθηση με ηλεκτρονικά πάνελ. Η ηγετική ομάδα της Sandoz, είχε μία επαφή κατά την οποία ζήτησε από όλους τους περιφερειακούς διευθυντές πωλήσεων να παρέχουν λίστα των γιατρών της κατηγορίας Α. Τους ενημέρωσε ότι τα ηλεκτρονικά πάνελ ήταν μία παράνομη μέθοδος και ότι οι γιατροί θα πληρώνονται απευθείας από τον Πιτσιλίδη.

Πώληση της Sandoz.

B- 500

Η Novartis σκόπευε να πωλήσει την Sandoz. Η εταιρία διωροδόκησε γιατρούς ώστε μελλοντικοί αγοραστές να έχουν την εντύπωση ότι η Sandoz ήταν πιο επικερδής. Η εταιρία ήθελε να αυξήσει το μερίδιο αγοράς στην Ελλάδα (και) να φανεί πιο ελκυστικό.

Προϋπολογισμός

Η Βασιλεία ενέκρινε τον προϋπολογισμό της Novartis σε μία προσέγγιση προς τα κάτω. Η Ελλάδα είχε μεγαλύτερα διαφημιστικά έξοδα από την Γαλλία ή την Γερμανία. Ο προϋπολογισμός του τμήματος επικοινωνίας ενισχύθηκε σημαντικά, ιδίως για έξοδα προώθησης. Το αρχικό ποσό για τον προϋπολογισμό ήταν περίπου 40,000 Ευρώ. Το ποσό αυξήθηκε στα 500,000 Ευρώ, επιπλέον στα 500,000 Ευρώ για την πρόσβαση στην αγορά με ένα επιπρόσθετο κονδύλιο για πρόσβαση αγοράς στον τομέα της ογκολογίας. Ο προϋπολογισμός αναθεωρούνταν κάθε έξι μήνες σύμφωνα με την πολιτική της εταιρίας. Η εταιρία είχε συναντήσεις επιθεώρησης επιχειρηματικότητας κατά τις οποίες κάθε επικεφαλής τομέα συνομιλούσε με τον Eric Cornut, Επικεφαλής του Περιφερειακού Τμήματος Φαρμάκων της Ευρώπης και Γενικό Εμπορικό Διευθυντή, για τη γενική εικόνα των δράσεων που λάμβαναν χώρα και οργανώνονταν για κάθε τομέα. Γίνονταν συζητήσεις για τις μεθόδους που απέδιδαν και για ζητήματα που έπρεπε να επιλυθούν για κάθε τμήμα.

PUBLICIS HELLAS

Μία παγκόσμια συμφωνία προμήθειας πραγματοποιήθηκε η οποία επικεντρώθηκε στις επαφές με πωλητές μέσων (media). Η παγκόσμια συμφωνία δημιούργησε έναν κεντρικό πωλητή, την Publicis Hellas, την οποία όλες οι φαρμακευτικές εταιρίες κάθε χώρας χρησιμοποιούσαν για διαφημίσεις. Ο Πρόεδρος της Publicis ήταν ο Αντόας Πασσάς (γνωστός στον συντάκτη ως Αντώνης Πασσάς). Η Publicis Hellas ήταν η πατρική εταιρία της Zenith Media. Η Αντιγόνη Γαλάνη ήταν η Αντιπρόεδρος της Zenith Media. Σύμφωνα με τη διάρθρωση της εταιρίας, κάτω από την Zenith Media, ήταν η INKAN. Η INKAN στόχευε στις ψηφιακές διαφημίσεις και αργότερα, πτώχευσε. Ο ιδιοκτήτης της Publicis Hellas ήταν ο Θωμάς Αντωνιάδης. Το ιδανικό αποτέλεσμα ήταν οι φαρμακευτικές εταιρίες να αποκτήσουν καλύτερες τιμές για διαφήμιση.

Το 2014, το Τμήμα Αγοράς της Novartis πίεζε ώστε να κατέχει όλα τα μέσα μέσω της Publicis Hellas. Υπήρχε μία φήμη ότι η Publicis Hellas χρησιμοποιούσε την Zenith Media σαν όχημα ώστε να χειραγωγεί την αγορά χρησιμοποιώντας μικρότερες εταιρίες για επιχειρήσεις. Οι μικρότερες εταιρίες λάμβαναν στο τέλος του έτους επιστροφές χρημάτων. Η Zenith Media

B- 501

χρέωσε την Novartis με τέλος διεκπεραίωσης 6%. Η Zenith Media απευθύνθηκε στις άλλες εταιρίες media και ζήτησε ποσοστό 20%. Αυτή ήταν κοινή πρακτική στη βιομηχανία μέσων στην Ελλάδα. Η Publicis Hellas επίσης ζήτησε σημαντική παρακράτηση αμοιβών (προμηθειών) ύψους 12.000-15.000 Ευρώ τον μήνα.

Σύμφωνα με την πολιτική, η Zenith προβλεπόταν να εκδίδει τιμολόγια με ένα αντίγραφο της διαφήμισης ή μία λήψη από την ιστοσελίδα απευθείας προς το λογιστήριο της Novartis.

Το λογιστήριο αντιστοιχούσε τα τιμολόγια στο πακέτο της Zenith. Η Zenith παρείχε στιγμιότυπα οθόνης ιστοσελίδων που δεν υπήρχαν στη Novartis.

Υπήρχε μία εξαίρεση στην τροποποίηση της παγκόσμιας συμφωνίας. Η Novartis μπορούσε να επιλέγει μικρότερους πωλητές εάν υπήρχε συνεργασία με μέσα ειδικευόμενα στην υγειονομική περίθαλψη. Οι μικροί πωλητές ζητούσαν να πληρώνονται απευθείας από την Novartis από την στιγμή που ο μέσος κύκλος πληρωμής προς τους πωλητές διαρκούσε εννέα μήνες όταν η πληρωμή προωθούνταν μέσω της Publicis Hellas αντί τεσσάρων μηνών, οσάκις η πληρωμή προωθούνταν απευθείας μέσω της Novartis.

Η ευθύνη (αρμοδιότητα) της Publicis Hellas συνίστατο στο αναζητά ψεύτικες ιστοσελίδες και απατηλές διαφημίσεις, που δεν υπήρχαν. Ειδικοί πωλητές λάμβαναν τιμολόγια μέσω της Publicis Hellas χωρίς τον πρόπονα διαγνωστικό έλεγχο. Η Publicis ήταν υπεύθυνη να επαληθεύει τους πωλητές. Σε κάθε περίπτωση λάμβαναν 6% επιστροφή από όλες τις συναλλαγές. Η Publicis ανέβαζε στιγμιότυπα οθόνης των συγκεκριμένων διαφημίσεων και δεν έκανε περαιτέρω έρευνα στα μέσα ενημέρωσης ή περαιτέρω ανάλυση. Ο Πασσάς ήταν γνώστης της κουλτούρας της Publicis και αναβαθμίστηκε σε Πρόεδρο του γκρουπ. Ήταν πιθανό οι οικονομικοί διευθυντές της Publicis Hellas και της Novartis να είχαν μία εμπιστευτική συμφωνία πως αν ορισμένοι πωλητές είχαν κοκκινήσει, να επιτρέπουν την προώθηση των πληρωμών.

Η διαδικασία έγκρισης της Novartis για την πληρωμή των τιμολογίων είχε ως εξής:

1. Οι υπεύθυνοι αγοράς εισήγαγαν την πληροφορία στο σύστημα της Novartis.
2. Πρώτο στάδιο έγκρισης από τον διευθυντή του τμήματος αγοράς. Ο διευθυντής αυτός ήταν υπεύθυνος για άσκησης επίβλεψης, επικύρωση σχέσης πωλητών και είσοδο παραμέτρων στο σύστημα.

B- 503

Ιδιοκτήτης της MINDWORK ήταν η Σταυρούλα Νικολοπούλου (Λίνα) (γνωστή στον συντάκτη ως Σταυρούλα Νικολοπούλου). Η Λίνα ήταν η σύζυγος του πρώην Υπουργού Οικονομικών και κεντρικού τραπεζίτη της Ελλάδας Γιάννη Στουρνάρα (γνωστός στον συντάκτη ως Γιάννης Στουρνάρας). Ο Στουρνάρας ήταν ο κεντρικός τραπεζίτης στην Ελλάδα από τον Ιούνιο του 2012 έως το τέλος του 2013. Ο Στουρνάρας ίδρυσε την IOBE, που ήταν ινστιτούτο που ανέλυε τις οικονομικές τάσεις και παρείχε ακριβές σπουδές στη ΣΒΙΕ φαρμακευτικών τάσεων. Η MINDWORK πραγματοποίησε πληρωμές σε φαρμακευτικές εταιρίες για την Novartis. Η MINDWORK χρησιμοποιήθηκε για παροχή συμβουλών, έρευνα αγοράς και άλλες υπηρεσίες. Για παράδειγμα, μία εκδρομή οργανώθηκε σε ελληνικά νησιά για δημοσιογράφους. Υπήρχαν φωτογραφίες που λήφθηκαν κατά το ταξίδι και κύριος ομιλητής ήταν ο FNU ΚΥΡΙΟΒΟΥΛΟΣ, διευθυντής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας (γνωστός στον συντάκτη ως Γιάννης Κυριόπουλος). Το ταξίδι περιελάμβανε αυξημένη τιμολόγηση ποσών μέσω της MINDWORK. Το αληθές ποσό του ξενοδοχείου και των γευμάτων ήταν το μισό από την αξία τιμολόγησης. Η MINDWORK ήταν ο οργανωτής και αποζημιώθηκε για την συμμετοχή στο συνέδριο. Το ποσό των 4.000 Ευρώ ήταν χαμηλό σε σχέση με τα ποσά προηγούμενων ετών.

NEW MEDICAL DEVELOPMENT

Ιδιοκτήτης της NEW MEDICAL DEVELOPMENT ήταν ο Μανώλης Βουλκίδης (γνωστός στον συντάκτη ως Εμμανουήλ Βουλκίδης). Ο Βουλκίδης ήταν το κεντρικό σημείο επαφής για το ξέπλυμα χρήματος για λειτουργίες της αγοράς. Η προηγούμενη εταιρία του Βουλκίδη ήταν η MEDICAL DEVELOPMENT, η οποία χρεοκόπησε. Μετά την πτώχευση της MEDICAL DEVELOPMENT, η NEW MEDICAL DEVELOPMENT ιδρύθηκε από τον γιο του Βουλκίδη, Θεόδωρο Βουλκίδη.

Η Novartis προσκάλεσε έναν αναγνωρισμένο δημοσιογράφο να συμμετάσχει σε ένα πάνελ κατά την προεκλογική περίοδο με κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ο Λιαρόπουλος ήταν μέλος του πολιτικού κόμματος ΔΡΑΣΗ. Ο Λιαρόπουλος συστήθηκε σαν πολιτική οντότητα που έκανε εκστρατεία κατά την διάρκεια του πάνελ. Ήταν άλλα τρία άτομα που συμμετείχαν στο πάνελ: Μανώλης Αγγελάκας (γνωστός στον συντάκτη ως Μανώλης Αγγελάκης), Υφυπουργός της Νέας Δημοκρατίας, Βασίλης Κοντοζαμάνης, υποψήφιος με τη Νέα Δημοκρατία, Αθηνά Δρέττα, Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Υγείας. Ο Κοντοζαμάνης δεν έλαβε κάποιο ποσό για την συμμετοχή του. Η Δρέττα ήταν υπεύθυνη για την αποζημίωση φαρμακευτικών προϊόντων.

B- 504

ΠΙΤΣΙΛΙΔΗΣ

Οι πωλητές του Πιτσιλίδη ήταν ιατρικοί αρθρογράφοι. Ο Πιτσιλίδης είχε ένα σύνδεσμο να πληρώνει τους γιατρούς για την BAYER και υπήρχε ένας συγκεκριμένος προϋπολογισμός για τον Πιτσιλίδη. Ο Φρουζής κατηύθυνε τον Πιτσιλίδη. Ο πωλητής πήγε στους γερμανούς εισαγγελέες για να συζητήσει ισχυρισμούς για ξέπλυμα χρήματος και πρακτικές της BAYER. Ο Πιτσιλίδης αποκλείστηκε από την εσωτερική ομάδα ελέγχου. Στον Πιτσιλίδη επιβλήθηκε πρόστιμο 1 εκατομμυρίου Ευρώ και η εταιρία του πτώχευσε. Λίγο μετά απεβίωσε ο ίδιος.

DIAGNOS PRESS

Η δραστηριότητα με την DIAGNOS PRESS επαναλήφθηκε στις οικονομικές ενημερώσεις σε μηνιαία βάση. Η έγκριση της δραστηριότητας γινόταν την ίδια ημέρα κάθε μήνα. Η εταιρία αυτή ήταν η μόνη εταιρία μέσω ενημέρωσης που είχε το δικό της κονδύλιο προϋπολογισμού. Οι δραστηριότητες (ποσά τιμολογίων) με την DIAGNOS PRESS αυξήθηκαν. Σε κάθε περίπτωση η DIAGNOS PRESS παρείχε υπηρεσίες στη Novartis. Για παράδειγμα η DIAGNOS PRESS έκανε μία διαφήμιση για την Novartis στην οποία η δίκαιη αγοραία αξία για το διαφημιστικό πλαίσιο ήταν 200 Ευρώ και η Novartis της κατέβαλε 1200 Ευρώ. Το ποσό τιμολογίου γενικά ήταν προσαυξημένο κατά έξι φορές σε σχέση με την αγοραία αξία της παρεχόμενης υπηρεσίας. Η Novartis και η DIAGNOS PRESS είχαν απευθείας σχέση τιμολόγησης που επέτρεπε ειδική μεταχείριση. Μέσω της απευθείας έκδοσης τιμολογίου δεν υπήρχε επιστροφή (χρέωση) 20% σε έναν ενδιάμεσο πωλητή και οι όροι πληρωμής ήταν εντός 60 ημερών αντί εντός 140 ημερών. Η πολιτική των όρων πληρωμής της Novartis κυμαίνονταν στις 120 ημέρες.

MEDIAHOUSE

Η MEDIAHOUSE τραβούσε την κυκλοφορία οιαδήποτε διαφήμισης στο διαδίκτυο. Η MEDIAHOUSE παρείχε υπηρεσίες μέσω ενημέρωσης στην ανάλυση διαφήμισης σε σύγκριση με άλλες μεγάλες φαρμακευτικές εταιρίες. Η Novartis δεν πλήρωνε για ανάλυση μέσω καθώς οι διαφημίσεις καθορισμένης τιμής ήταν σπάνιες και υπήρχαν πλασματικές αγορές (εκροές). Η Novartis λάμβανε δωρεάν ανάλυση από τις εταιρίες για να καθορίσει την επίδραση της διαφήμισης.

Οι πωλητές παρείχαν στη Novartis καταλόγους τιμών που ήταν αυξημένοι. Η Novartis πλήρωνε το τιμολόγιο του πωλητή και την τιμή χωρίς να εκπονεί περαιτέρω έρευνα για την αξία της διαφήμισης. Το τμήμα πηγών της Novartis ήταν υπεύθυνο για την επαλήθευση της

B- 505

ακρίβειας των δεδομένων και την αναζήτηση της συμβουλής της MEDIAHOUSE στη διαχείριση ασυμφωνιών (αποκλίσεων).

ΒΟΥΛΚΙΔΗΣ

Μεταξύ 2009-2014 ο Βουλκίδης ήταν η βασική εταιρία που ξέπλυνε χρήματα για το τμήμα πρόσβασης αγοράς της Novartis. Ο Βουλκίδης είχε μία μικρή εταιρία και παρείχε απατηλές υπηρεσίες ή παρήγαγε (εξέδιδε) αυξημένα τιμολόγια για την Novartis. Για παράδειγμα, ο Βουλκίδης έκανε μία ποδοσφαιρική διαφήμιση σε μία ιστοσελίδα για την Novartis. Ο Βουλκίδης τράβηξε μία φωτογραφία και την χρησιμοποίησε για πέντε συναπτά έτη. Αυτά τα χρήματα χρησιμοποιούνταν για την δωροδοκία κυβερνητικών αξιωματούχων.

Αυτό ήταν ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο και υποστηρίζεται ότι η Novartis γνώριζε ότι αυτή η δραστηριότητα συνεχιζόταν για πέντε χρόνια.

Η κύρια επαφή του Βουλκίδη ήταν με τον Φρουζή. Ο Βουλκίδης ξέπλυνε χρήματα με την ίδια ικανότητα για το τμήμα διαβήτη της Novartis. Ο Σπύρος Σπυρόπουλος ήταν ο επικεφαλής του τμήματος διαβήτη. Διαχειρίστρια του διαβήτη ήταν η Ελένη Βαρδή. Ο Βουλκίδης έγινε δεκτός σαν πωλητής. Ο Σπυρόπουλος εναλλάχθηκε στο τμήμα οφθαλμολογίας υπό την Μαριάνθη Ψάχα, Διευθύντρια Οφθαλμολογίας. Ο Σπυρόπουλος ζήτησε από τον Βουλκίδη να ξεπλένει χρήματα για την οφθαλμολογία και η POSHA (;) ενέκρινε τον Βουλκίδη. Ο εμπορικός διευθυντής για τον διαβήτη Νικόλαος Τσενεκίδης (γνωστός στον συντάκτη ως Νίκος Τσενεκίδης) γνώριζε επίσης για το ξέπλυμα χρήματος μέσω Βουλκίδη.

Ο Βουλκίδης εκτύπωσε ενημερωτικά φυλλάδια μία φορά και η τιμή διαμορφώθηκε με βάση τις ανάγκες του Φρουζή. Ο Βουλκίδης άλλαξε το ποσό τιμολογίου ή την τιμή των φυλλαδίων με βάση την απαίτηση του Φρουζή. Τα φυλλάδια αφορούσαν ένα ορφανό σκεύασμα για την ελονοσία και για την κλινική ογκολογία.

MSPS

Η MSPS ήταν η εταιρία που αντικαταστάθηκε από την PRESTIGE. Ιδιοκτήτρια της εταιρίας ήταν η Christina Hohlakidan, που ήταν φίλη του Φρουζή. Η MSPS καθιέρωσε την αύξηση πωλήσεων για την Novartis και προσέφερε παρακολούθηση μέσωσν ενημέρωσης με ένα μηνιαίο τέλος. Η παρακολούθηση μέσωσν ήταν μία ξεχωριστή συμφωνία. Η Novartis δεν συμμετείχε σε αυτή την συμφωνία, παρά μόνο σε μία περίπτωση ενός γεγονότος διαβήτη.

MAVIRKIOS

B- 506

Το 2013, ο Φρουζής ήθελε τον Μαυρίκιο (γνωστό στον συντάκτη ως Παναγιώτης Μαυρίκος) να γίνει η επόμενη εταιρία ξεπλύματος χρήματος. Ο Μαυρίκος είχε εμπλακεί στο σχέδιο δωροδοκίας. Ο Μαυρίκος έβαλε διαφημιστικό χώρο σε ιστοσελίδες για την Novartis. Η Zenith Media ήταν υπεύθυνη για την παροχή ανάλυσης όλων των διαφημίσεων στα media.

Ο Μαυρίκος ήταν η γέφυρα ανάμεσα στη Novartis και τους κυβερνητικούς αξιωματούχους. Ο Μαυρίκος είχε πρόσβαση σε 3-4 υπουργούς υγείας (ΟΥΖΙΟΥΣ, ΚΤΕΝΔΙΣ, ΜΥΡΟΚΟΥ και ΡΙΣΤΙΛΙΤΥ).

VIJAY IYENGAR (VIJAY)

Ο VIJAY ήταν ένας πρώην απασχολούμενος στην Novartis και ήταν γνώστης του μεγάλου προϋπολογισμού. Ο VIJAY ήρθε στη Novartis στην Ελλάδα το 2009 και μεταφέρθηκε στις ΗΠΑ τον Φεβρουάριο του 2011. Ο VIJAY ήταν ο επικεφαλής της ογκολογίας. Ο VIJAY είχε γνώση των μεθόδων που χρησιμοποιούνταν για το ξέπλυμα χρήματος της Novartis που χρησιμοποιούνταν για τις δωροδοκίες.

Για μία συνάντηση προϋπολογισμού το 2010, ο προϋπολογισμός ορίστηκε στο 1 εκατομμύριο Ευρώ συν 100.000-150.000 για πρόσβαση αγοράς για την ογκολογία. Ο VIJAY γνώριζε ότι ο Βουλκίδης ήταν ο κύριος πωλητής και ο VIJAY συναίνεσε στην έγκριση. Τα χρήματα που ο VIJAY ενέκρινε να ξεπλυθούν ήταν για εξασφάλιση προστασίας τιμής για τα σκευάσματα για την ογκολογία και τα ορφανά φάρμακα.

Ο VIJAY και ο Φρουζής είχαν εβδομαδιαίες συναντήσεις. Ο VIJAY είχε συναντήσεις με επικεφαλείς όπως ο GUIDO GUIDI, επικεφαλής της ογκολογίας στην Ευρώπη, Φρουζής και MIGUEL BERNABEU, επικεφαλής της πρόσβασης αγοράς στην Ευρώπη, οι οποίοι συζητούσαν τον προϋπολογισμό για την Ευρώπη, όρια έγκρισης και πρόσβαση αγοράς για την ογκολογία.

Η NOVARTIS και η ελάττωση τιμών

Οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι και ο Υπουργός Υγείας πληρώνονταν για την εγγραφή (εισαγωγή) νέων προϊόντων στην αγορά και την προστασία έναντι ελάττωσης τιμών. Το 2011-2012 η φαρμακευτική βιομηχανία είχε μεγάλες μειώσεις τιμών. Η Novartis δεν είχε τέτοια μείωση στα φάρμακα ογκολογίας και πολύ μικρές μειώσεις σε άλλα φάρμακα. Το πρώτο τρίμηνο του 2012, ο Φρουζής είχε μία συνάντηση με τον Υπουργό Υγείας στο γραφείο του. Ο Φρουζής παρακολουθούσε συναντήσεις εβδομαδιαίας πρόσβασης στην αγορά που καθόριζαν την καμπάνια. Ο Φρουζής συμβούλευε ώστε το τμήμα να καθορίζει,

προϋπολογισμού
της τάξης των
σώσει πολλά
120.000 €
Ερωτή

3- 507

προϋπολογίζει και να καθορίζει την καμπάνια. Η θέση της εταιρίας ήταν ότι μία επένδυση της τάξης των 150.000 Ευρώ σε έναν κυβερνητικό αξιωματούχο, είχε την δυνατότητα να σώσει πολλά εκατομμύρια Ευρώ (που θα χανόντουσαν) για την Novartis. Ο Φρουζής έλαβε 120.000 Ευρώ και 30.000 Ευρώ πήγαν στην ψευδή καμπάνια.

Ερωτηματολόγιο αντι-δωροδοκίας

Το ερωτηματολόγιο προωθούνταν σε όλους τους πωλητές που ακολουθούσαν τους νόμους ισότητας και τους εργατικούς νόμους. Οι πωλητές κατά της δωροδοκίας δεν είχαν την κουλτούρα της εταιρίας να δίνουν στους πελάτες ή τους κυβερνητικούς αξιωματούχους παράνομες πληρωμές. Το ερωτηματολόγιο δίνονταν από το τμήμα πηγών στον πωλητή, όταν ο πωλητής ήταν στη διαδικασία να γίνει ένας προτιμώμενος προμηθευτής. Τα ερωτηματολόγια δεν πήγαζαν από μία συναλλαγή ενός τιμολογίου.

Το τμήμα πηγών διηύθυνε έναν έλεγχο οικονομικής υγείας (ευρωστίας) μέσω ενός εργαλείου ICAP που αποτιμούσε την οικονομική υγεία (φόροι, αποδοτικότητα, δικαστικές αποφάσεις, χρέη κλπ) των πωλητών. Η Novartis χρησιμοποιούσε έναν πωλητή και εργαζόμενους σε τρίτα μέρη προκειμένου να εκτιμηθεί η οικονομική υγεία των πωλητών. Μία κοινή πρακτική για τους γιατρούς, κυβερνητικούς αξιωματούχους και αρθρογράφους και την δωροδοκία τους ήταν να επιλέγουν μικρής αξίας εταιρίες ως πωλητές για ξέπλυμα χρήματος.

Οι εταιρίες δημοσίων εκδηλώσεων και σχέσεων ήταν το κυρίως χρησιμοποιούμενο όχημα για τις δωροδοκίες. Η ομάδα προσφοράς παρουσίαζε στον Φρουζή τα αποτελέσματα και τις συστάσεις των ερωτηματολογίων και ο Φρουζής τα ενέκρινε. Η πλειοψηφία της ομάδας προσφοράς περιελάμβανε τον Χρήστο Μπέλλο, Φαφίλα, Μαριλένα Σαλίχου και Ταμιολάκης.

Οι δύο τρόποι για να πληρώνονται οι αρθρογράφοι ήταν να τιμολογούν για υπηρεσίες και να δίνουν μαύρα χρήματα σε αυτούς. Ο Φρουζής ήταν σε επαφή με τους ιδιοκτήτες της PRESTIGE. Έτσι, υπήρχε πιθανότητα τα χρήματα να επιστρέψουν στον Φρουζή.

ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΝΓΓΕΛΗ

Η υπάλληλος του Φρουζή, Μαρία Μαραγγέλη, γνώριζε το σχέδιο δωροδοκίας. Η Μαραγγέλη έστειλε ηλεκτρονικά μηνύματα για λογαριασμό του Φρουζή και υπήρχε πιθανότητα να έχει ημερολόγια των χρημάτων που κατέχονταν από τον Βουλκίδη. Η

B. 508

Μαραγγέλη κρατούσε όλες τις σημειώσεις-ηλεκτρονικά μηνύματα του Φρουζή και ήξερε τα πάντα για τον Φρουζή.

ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΟΙ

Υπήρχαν δύο κατηγορίες χονδρέμπωρων: Απευθείας στα ελληνικά νοσοκομεία και στα ιδιωτικά φαρμακεία. Υπήρχε ένας σύνδεσμος μεταξύ των φαρμακοποιών και των χονδρεμπόρων της Novartis παρά το ότι τα φάρμακα είχαν διαφορετικές τιμές. Υφίστατο ένα ξεχωριστό τμήμα μέσα στη Novartis που ήταν επιφορτισμένο με την αύξηση πωλήσεων για τα προς εξαγωγή φάρμακα σε τοπικές θυγατρικές. Υπό το Ελληνικό Δίκαιο, στους χονδρεμπόρους επιτρεπόταν να εξάγουν φάρμακα. Πάντως έπρεπε να υπάρχει επαρκές απόθεμα για τους φαρμακοποιούς στην αγορά. Οι χονδρέμπωροι δεν επιτρεπόταν να προκαλέσουν έλλειψη στη χώρα. Οι χονδρέμπωροι λάμβαναν 5-6% κέρδος από τα φαρμακεία. Σε κάθε περίπτωση, το περιθώριο κέρδους του χονδρέμπωρου από τις εξαγωγές ήταν σε τριπλά νούμερα.

Ήταν πιθανόν ο Φρουζής να επέτρεπε στους χονδρέμπωρους να εξάγουν φάρμακα και να δίνουν μία προμήθεια στον Φρουζή. Ο Νικόλαος Σκανδρέας, διευθυντής διαχείρισης εμπορίας, είχε δυνατότητα γνώσης εάν σχέδια δωροδοκίας υπήρχαν μεταξύ των χονδρεμπόρων. Ο Φρουζής επέβλεπε το τμήμα διαχείρισης εμπορίας. Το 2014, ο Riccardo Cavenari προσαρμοσε την οργανωτική διάρθρωση της Novartis. Ο Cavenari μετακίνησε το τμήμα διαχείρισης εμπορίας από τον Φρουζή και το έδωσε στην Μαριάνθη Ψάχα, επικεφαλής της Οφθαλμολογίας. Αυτό προκάλεσε μία σύγκρουση συμφερόντων καθώς η Ψάχα ευνοούσε την οφθαλμολογία σε σχέση με άλλα τμήματα.

ΤΣΕΝΕΚΙΔΗΣ

Ο Τσενεκίδης εισήλθε στην Novartis στην Ελλάδα το 2010 ως ο εμπορικός διαχειριστής (υπεύθυνος) του Galvus, ενός φαρμάκου για τον διαβήτη, που ήταν και το πιο δημοφιλές στην Ελλάδα. Το 2011 ο Τσενεκίδης αναβαθμίστηκε σε διάφορες θέσεις στη Βασιλεία και κατέληξε ως ο Ευρωπαίος επικεφαλής σπάνιας ασθένειας. Ο Τσενεκίδης ενεπλάκη στη δωροδοκία γιατρών, που μεταφραζόταν σε τακτικές στρατηγικής και συγκεκριμένες παρουσιάσεις με Powerpoint. Για κάθε γιατρό, υπήρχε μία επιστροφή στην επένδυση που χρησιμοποιούσε για ψευδείς σπουδές. Οι γιατροί πληρώνονταν με μαύρα χρήματα.

Ο Τσενεκίδης αναφερόταν στον JAN SCHLUECHTER, επικεφαλής αγοράς πρωτοβάθμιας περίθαλψης στη Βασιλεία. Η ομάδα διαχείρισης επικοινωνούσε την επένδυση στους γιατρούς, σε δωροδοκίες και ψευδείς σπουδές με σκοπό την αύξηση πωλήσεων. Τηρούνταν

B-509
πρακτικά σε ορισμένες συναντήσεις. Υπήρχαν δύο τύποι προγραμμάτων, Α και Β. Τα προγράμματα Α πληρώνονταν από ελληνικές πηγές και τα προγράμματα Β πληρώνονταν από τη Βασιλεία. Για παράδειγμα το 2008 και το 2009 οι γιατροί έλαβαν μαύρα χρήματα από την συμπλήρωση (παρακολούθηση) ψευδών σπουδών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ήταν κοινή πρακτική για τους αντιπροσώπους πωλήσεων να συμπληρώνουν τις έρευνες.

ΚΑΘΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

Ο Σαρλικιώτης ρώτησε όλους τους εργαζόμενους που βρίσκονταν όλα τα έγγραφα και τα laptop που σχετίζονταν με τις ψευδείς σπουδές ώστε να τα καταστρέψει. Τα έγγραφα που ανακτήθηκαν μεταφέρθηκαν στη Βασιλεία καθώς η πηγή της πληρωμής ήταν του σχεδίου Β και η Βασιλεία ήταν αρμόδια για όλες τις εγκρίσεις. Ο σκοπός ήταν να αποφευχθεί εσωτερικός έλεγχος και αναφοράς BPO. Ο πανικός κράτησε δύο ή τρεις ημέρες και άνθρωποι κατέστρεψαν (;) έγγραφα. Όλοι οι εργαζόμενοι της Novartis είχαν πρόσβαση σε έναν ηλεκτρονικό φάκελο στον κοινόχρηστο δίσκο (G Drive). Είχε την ικανότητα απομακρυσμένα να κάνει τον κοινόχρηστο δίσκο να εξαφανισθεί. Το τμήμα τεχνολογίας της πληροφορίας κατέστρεψε τον φάκελο G Drive. Αντίγραφο μνήμης σκληρού δεν κυκλοφόρησε για καταστροφή εγγράφων.

Η Novartis διηύθυνε τις καθαρές ημέρες. Οι καθαρές ημέρες αποτελούνταν από οδηγίες προς τους εργαζόμενους ώστε να καταστρέψουν συγκεκριμένα έγγραφα από το τμήμα πληροφορίας της τεχνολογίας. Οι καθαρές ημέρες ξεκίνησαν ως λαμβάνουσες χώρα μία φορά το χρόνο και επεκτάθηκαν σε δύο και τρεις φορές ετησίως. Οι διευθυντές του τμήματος πληροφορίας της τεχνολογίας πήγαιναν από γραφείο σε γραφείο και κατηύθυναν τους εργαζόμενους στην καταστροφή συγκεκριμένων στοιχείων. Κανείς δεν αμφισβήτησε τις οδηγίες του τμήματος. Οι εργαζόμενοι παρέλαβαν ένα ηλεκτρονικό μήνυμα με τον τίτλο 'καθαρή ημέρα' από το τμήμα τεχνολογίας της πληροφορίας της Ελλάδας. Οι καθαρές ημέρες έτρεχαν στην Ελλάδα έως και τον Ιούλιο του 2017. Το θέμα της εκκαθάρισης είχε να κάνει με έγγραφα σχετιζόμενα με τις πληρωμές γιατρών.

Με Τιμή

Αριστέιδης Παπαδάκος

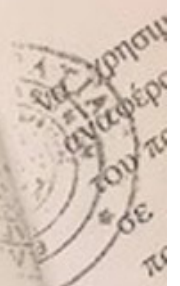
Νομική Υπηρεσία

Πρεσβεία Ηνωμένων Πολιτειών, Αθήνα, Ελλάδα

(16) 4-57 24
ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ

Στην ...Αθήνα., σήμερα, την ...15 του μήνα Ιανουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Παρασκευή και ώρα 10.45... ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και των Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών και Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρων Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε ο κατωτέρω σημειούμενος μάρτυρας, ο οποίος δυνάμει της υπ' αριθ. 1/2018 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ εγγράμματος, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

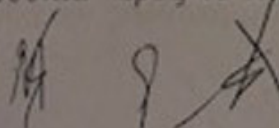
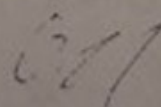
Επειτα ο εξεταζόμενος αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως: Σε συνέχεια της προηγούμενης κατάθεσής μου σας γνωρίζω ότι ο Α. Λοβέρδος και οι Κωνσταντίνος Φρουζής είχαν απευθείας επικοινωνία μεταξύ τους μέσω των προσωπικών τους emails. Από τη στιγμή που είχαν τέτοια επικοινωνία στα προσωπικά τους emails αυτό μεταφράζεται στο ότι είχαν να πουν κάτι μεταξύ τους που δεν ακολουθούσε την επίσημη υπηρεσιακή οδό. Είχαν τακτική επαφή και διαζώσης. Χαρακτηριστική περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης της Νοβάρτις Ελλάς ήταν η εκ μέρους του άνω Υπουργού, όταν πήγε στο Υπουργείο Υγείας, έκδοση δελτίου τιμών τον Αύγουστο του έτους 2011 οπότε τιμολογήθηκαν το GILENYA και το TASIGNA 150. Για μεγάλο χρονικό διάστημα δεν είχε κυκλοφορήσει και δεν είχε τιμολογηθεί κανένα άλλο φάρμακο κατά



σύσταση της τρόικας προκειμένου να μην αυξηθεί η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη. Για να επιταχυνθεί η τιμολόγηση των ανωτέρω φαρμάκων χρησιμοποιήθηκαν μεταξύ άλλων και οι δημοσιογράφοι της εφημερίδας ΒΗΜΑ 1] Νίκος Χασαπόπουλος, κουμπάρος του Ανδρέα Λοβέρδου και 2] Έλενα Φυντανίδου. Συγκεκριμένα κατόπιν εντολής της νοβάρτις Ελλάς συστάθηκε τον Ιούλιο του έτους 2011, ένα μήνα πριν την έκδοση του ΦΕΚ για τα ανωτέρω προϊόντα, η εταιρεία PRESTIGE, με αντικείμενο δημόσιες σχέσεις και διαφήμιση. Η συγκεκριμένη εταιρεία έλαβε από τη Νοβάρτις Ελλάς έργα συνολικού ύψους 200.000 ευρώ, σε διάρκεια μιας διετίας προκειμένου μεταξύ άλλων α] να προωθηθεί σε επίπεδο δημοσιότητας η κατ' εξαίρεση τιμολόγηση των ανωτέρω προϊόντων μέσα στον Αύγουστο του 2011, β] να καλλιεργηθεί η θετική πολιτική εικόνα του Α. Λοβέρδου, γ] να καλλιεργηθεί ομοίως η θετική εικόνα του Κων/νου Φρουζή ως υποψηφίου για την προεδρία του ΣΦΕΕ (έγινε πρόεδρος του ΣΦΕΕ το Μάρτιο του έτους 2012). Όταν ο Φρουζής εκλέχτηκε πρόεδρος του ΣΦΕΕ η PRESTIGE ανέλαβε και τις δημόσιες σχέσεις του ΣΦΕΕ. Η PRESTIGE ανήκε στην ουσία στους Χασαπόπουλο και Φυντανίδου. Διαχειριστής ήταν ο σύζυγος της Φυντανίδου, Θεολόγος Παναγιωτίδης, ο οποίος είχε την πλήρη διαχείριση της εταιρείας. Είναι χαρακτηριστικό ότι ως έδρα της PRESTIGE είχε οριστεί η διεύθυνση όπου εδρεύει η μεγαλύτερη προμηθεύτρια της Νοβάρτις Ελλάς, η εταιρεία διοργάνωσης ταξιδίων FREI. Περαιτέρω πρέπει να αναφερθεί ότι είχε κανονιστεί συνάντηση Λοβέρδου Φρουζή μάλλον στην οικία του Χασαπόπουλου. Το ραντεβού, στο οποίο παραβρέθηκαν οι Φρουζής Χασαπόπουλος και Λοβέρδος, έλαβε χώρα το καλοκαίρι του 2011 και σιγουρα πριν την έκδοση του ΦΕΚ για το GILENYA και το TASIGNA. Γνωρίζω ότι ο Λοβέρδος για τη συγκεκριμένη περίπτωση δωροδοκήθηκε. Πιθανολογώ ότι η δωροδοκία μεθοδεύτηκε ως εξής. Στις 21.07.2011 και ώρα 20.52 μ.μ εστάλη μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον αντιπρόεδρο Κων/νο Φρουζή προς τον τότε πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο της Νοβάρτις Ελλάς Arnout Ploos van Amstel και τον τότε Οικονομικό Δ/ντη της Νοβάρτις Ελλάς Miguel Freire με τίτλο "Please take into account" (Παρακαλώ λάβετε υπόψη). Πιθανολογώ, δεδομένης της ώρας, ότι το μήνυμα εστάλη από το κινητό τηλέφωνο του Φρουζή λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αυτός δεν γνώριζε

(Handwritten signatures)

να χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό υπολογιστή. Στο συγκεκριμένο μήνυμα αναφέρονταν τα εξής: Ο αντιπρόεδρος ζητούσε να λάβει έκτακτη αύξηση του προϋπολογισμού του τμήματός του, ύψους 200.000 ευρώ (100.000 ευρώ σε δυο συγκεκριμένα κέντρα κόστους του τμήματος) για τον προϋπολογισμό του έτους 2012. Ο Φρουζής ζητά με επιμονή αυτή την αύξηση του προϋπολογισμού έτσι ώστε η εταιρεία να πετύχει τους φιλόδοξους στόχους της. Σημειώνεται ότι αναφέρει ότι το συγκεκριμένο ποσό θα έχει πολύ μεγάλη ανιαποδοτικότητα με βάση τον οικονομικό δείκτη ROI (RETURN ON INVESTMENT). Ο Φρουζής επίσης αναφέρει ότι χρειάζεται συμμαχίες από όλα τα πολιτικά κόμματα και τους σχετικούς τομεάρχες υγείας διότι διέβλεπε ότι η επόμενη κυβέρνηση θα ήταν κυβέρνηση συνεργασίας. Ένας επιπλέον λόγος που ζητά επιπλέον χρηματοδότηση είναι οι εκλογές του ΣΦΕΕ που θα ελάμβαναν χώρα το πρώτο τρίμηνο του 2012. Συμπερασματικά ο Φρουζής αναφέρει ότι οι τρεις τους (Φρουζής, Arnout Ploos van Amstel, Miguel Freire) οφείλουν να ενεργούν ως μια ομάδα και τους επισημαίνει την τεράστια ανταποδοτικότητα που θα φέρει στην εταιρεία η συγκεκριμένη "επένδυση". Την ίδια μέρα και συγκεκριμένα στις 21.19 μμ ο Arnout Ploos van Amstel απάντησε θετικά αναφέροντας ότι υποστηρίζει τη συγκεκριμένη ενέργεια και τη χαρακτηρίζει πολύ σημαντική για τα οικονομικά αποτελέσματα της επόμενης χρονιάς. Με βάση το κέρδος που είχε η Νοβάρτις από την πρόωρη κυκλοφορία των ανωτέρω φαρμάκων στην Ελλάδα, με βάση το γεγονός ότι η μητρική Νοβάρτις είχε τεράστιο όφελος εκ του ότι με τον τρόπο αυτό η Ελλάδα καθίστατο χώρα αναφοράς των ανωτέρω προϊόντων για 29 άλλες χώρες ανεβάζοντας έτσι την τιμή που θα έπαιρναν εκεί τα ίδια προϊόντα, με βάση το γεγονός ότι πρόκειται για Υπουργό, θεωρώ ότι το ύψος του δώρου που έλαβε για τη συγκεκριμένη περίπτωση ο Λοβέρδος δεν είναι κάτω του ποσού των 200.000 ευρώ συνολικά. Εξάλλου επί υπουργίας του η Νοβάρτις Ελλάς δωροδόκησε κατ' επανάληψη και εν γνώσει του (ενν του Α. Λοβέρδου), το σύμβουλό του, Νικόλαο Μανία, ο οποίος ήταν αρμόδιος για να περνάει τις τιμές των φαρμάκων στο λογισμικό που είχε ο ίδιος δημιουργήσει, με χρηματοδότηση της Νοβάρτις Ελλάς. Με αυτό τον τρόπο ο Μανίας καθόριζε τις τιμές όλων των φαρμάκων της αγοράς. Η δωροδοκία προς το Μανία γινόταν μεταξύ άλλων και μέσω συμβάσεων

A - 20

παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που έχει συνάψει η Νοβάρτις Ελλάς με την εταιρεία συμφερόντων του (έδρα Σκωτία) MINTE LTD. Πιστεύεται ότι για τον ίδιο λόγο δωροδοκήθηκε και ο προϊστάμενος Υπουργός Α. Λοβέρδος και θεωρώ αδύνατο, για τους λόγους που προανέφερα, να έλαβε ως δώρο ποσό κάτω των 200.000 ευρώ. Εξάλλου περί το μήνα Απρίλιο του έτους 2012 είχε τεθεί στο υπουργείο Υγείας από τον τότε Γενικό Γραμματέα Δημόπουλο το ζήτημα να εγκριθεί η χρήση του ανταγωνιστικού φαρμακευτικού προϊόντος AVASTIN (της εταιρείας ROCHE) στις περιπτώσεις πάθησης της ωχράς κηλίδας, όπου γίνεται χρήση του LUCENTIS (NOVARTIS). Για να γίνει αυτό εφικτό απαιτούνταν υπουργική απόφαση. Η νοβάρτις ΕΛΛΑΣ, προκειμένου να μην προχωρήσει αυτό δωροδόκησε τον Υπουργό Υγείας Α. Λοβέρδο με το ποσό των 70.000 ευρώ περίπου. Συγκεκριμένα το ποσό των 100.000 ευρώ μεταφέρθηκε από τον προϋπολογισμό του τμήματος οφθαλμολογίας της Νοβάρτις Ελλάς στο τμήμα πρόσβασης (MARKET ACCESS) και αφού ξεπλύθηκε μέσω διαφόρων διαφημιστικών εταιρειών, μεταξύ των οποίων οι ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ, ΕΤΗΟΣ MEDIA, ΠΑΝΜΑΡ, ΠΙΤΣΙΛΙΔΗΣ Α.Ε., εν συνεχεία, αφού παρακρατήθηκε χοντρικά το 30% του ποσού από τις άνω εταιρείες, επιστράφηκε στο Φρουζή το ποσό των 70.000 ευρώ, το οποίο ο τελευταίος παρέδωσε δια ζώσης στον Υπουργό. Θέλω να προσθέσω ότι στο οικονομικό έτος 2012 και πιο συγκεκριμένα το μήνα Μάρτιο ζητήθηκε από την ανώτατη Διοίκηση της Νοβάρτις Ελλάς επιπλέον ποσό 500.000 ευρώ για ειδικές δραστηριότητες του τμήματος πρόσβασης (MARKET ACCESS). Αυτές όπως αναγράφεται αφορούν επηρεασμό κρατικών αξιωματούχων για θέματα που αφορούσαν στην εταιρεία. Ειδικότερα αναφέρονται 1) η εισαγωγή προϊόντων στη θετική λίστα αποζημίωσης, 2) ένταξη προϊόντων στη λίστα του ν 3816, που συνεπάγεται και την αυτόματη πλήρη αποζημίωσή τους, 3) Διομάρφωση κατευθύντηριων οδηγιών των ασφαλιστικών ταμείων σε θέματα συνταγογράφησης, 4) Επιρροή της Επιτροπής Τιμών Φαρμάκων και άλλα θέματα πολιτικών υγείας. Τα πρόσωπα που αναφέρονται, κατόπιν υπόδειξης του Φρουζή, υπό την ένδειξη project (έργο) για υπουργεία είναι τα εξής: Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Υγείας Πολύζος, υπεύθυνος για τη νοσοκομειακή πολιτική, Γενικός Γραμματέας Δημόπουλος υπεύθυνος

9 / X

20

για τα φάρμακα και τη δ
Επιτροπής στο υπουργ
ΚΕΕΛΠΝΟ, Αθηνά
αρμόδια για θέμα
Εργασίας, Κ
Δημητρακόπου
Πλασκοβίτ
Από το
F-ελάθη

σύ
v

4-21

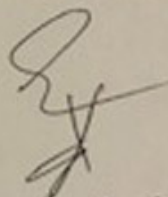
για τα φάρμακα και τη δημόσια υγεία, η κα Δέδε, αξιωματούχος, πρόεδρος Επιτροπής στο υπουργείο Υγείας, η Μένη Μαλλιώρα αξιωματούχος του ΚΕΕΛΠΝΟ, Αθηνά Δρέττα, Γενική Γραμματέας Υπουργείου Εργασίας, αρμόδια για θέματα αποζημίωσης φαρμάκων, Κουτρουμάνης, υπουργός Εργασίας, Κομηνός Γενικός Γραμματέας Υπουργείου Ανάπτυξης, Δημητρακόπουλος, Κακαζιάνης, στελέχη του υπουργείου Ανάπτυξης, Γλασκοβίτης, Γενικός Γραμματέας και Βενιζέλος Υπουργός Οικονομικών. Από το ανωτέρω ποσό των 500.000 ευρώ το ποσό των 300.000 ευρώ εκπλύθηκε μέσω και των προαναφερόμενων διαφημιστικών εταιρειών.

Επιφυλάσσομαι να συνεχίσω την κατάθεσή μου Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ...10.45 ώρα και περατώθηκε την 16.00 της 15.01.2018. Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:

Ο εξετασθείς



Οι Εισαγγελείς



Ακριβές υπηρεσιακό αντίγραφο
5.2.2018
ΓΓΓ Γραμματέας

Μέννη Δέσποινα

A-43

20



ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ (Κ.Π.Δ.)

Α-39

Στην Αθήνα, σήμερα, την 2 του μήνα Φεβρουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Παρασκευή και ώρα 11.20π.μ. ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και του Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρου Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε ο κατωτέρω σημειούμενος μάρτυρας, ο οποίος δυνάμει της υπ' αριθ. 1/2018 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία ΜΑΞΙΜΟΣ ΣΑΡΑΦΗΣ εγγράμματος, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

Επειτα ο εξεταζόμενος αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Γνωρίζετε ποιοι ήταν οι άμεσοι συνεργάτες του Υπουργού Υγείας Άδωνι Γεωργιάδη και αν θα μπορούσαν να γνωρίζουν σχετικά με τον χώρο του φαρμάκου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Γνωρίζω ότι άμεση συνεργάτιδα του Υπουργού ήταν η κα Κατραβά, με την οποία η Νοβάρτις, μέσω του τμήματος market access, του οποίου προϊστάτο ο Κων/νος Φρουζής, είχε επίσημη και ανεπίσημη επικοινωνία μέσω e mails εταιρικών και προσωπικών και μέσω

11-40

τηλεφωνημάτων. Πιο συγκεκριμένα η κα Κατραβά, πέρα από τα υπηρεσιακά της καθήκοντα λειτουργούσε ως η εξ απορρήτων συνεργάτιδα του Υπουργού, έστειλε και λάμβανε τακτικά και ιδίως εντατικά τον Ιούλιο του 2013, ήτοι έναν περίπου μήνα πριν την έκδοση του δελτίου τιμών (τον Αύγουστο του 2013), με το οποίο ο Υπουργός προέβη σε αυξήσεις τιμών των φαρμάκων της εταιρείας, γεγονός, για το οποίο σας έχω καταθέσει ήδη, για λογαριασμό του, ηλεκτρονική αλληλογραφία στον προσωπικό της ηλεκτρονικό λογαριασμό και όχι στον επίσημο του Υπουργείου. Οι επικοινωνίες αυτές γίνονταν προκειμένου η κα Κατραβά να κανονίζει τις απόρρητες συναντήσεις του Φρουζή εκ μέρους της Νοβάρτις με τον Υπουργό. Αντικείμενο αυτών των συναντήσεων πιθανολογώ ότι ήταν το 'κλείσιμο' συμφωνιών μεταξύ της εταιρείας και του Υπουργού, προκειμένου ο τελευταίος να λαμβάνει ευνοϊκές για την εταιρεία πολιτικές αποφάσεις. Αυτό το βασίζω στο γεγονός ότι οι πιο τακτικές επικοινωνίες γίνονταν μέσω των προσωπικών τους ηλεκτρονικών λογαριασμών και μέσω ανταλλαγής μηνυμάτων στα προσωπικά τους τηλέφωνα και όχι μέσω των επίσημων υπηρεσιακών λογαριασμών του Υπουργείου. Θέλω επίσης να σας καταθέσω ότι, όπως είναι ευρέως γνωστό, ο Υπουργός Άδωνις Γεωργιάδης, χρησιμοποιούσε ως μέθοδο ξεπλύματος των χρημάτων που λάμβανε ως δώρα από τη Νοβάρτις, εκδοτικές του δραστηριότητες, καθώς και υπηρεσίες προβολής μέσω τηλεπωλήσεων και διοργάνωσης εκδηλώσεων, σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και την ανάλυση της αρχαιοελληνικής γραμματείας. Με το δεδομένο ωστόσο ότι η επένδυση της τηλεπώλησης των βιβλίων ήταν δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με το μέγεθος της επιχείρησής του, συμπεραίνω ότι τα έσοδα από τις πιο πάνω δραστηριότητες είναι προφανώς εικονικά και συνδέονται με το ξέπλυμα παράνομων χρημάτων.

4-211

ΕΡΩΤΗΣΗ: Στην από 15-1-2018 κατάθεσή σας, αναφέρατε ότι το μήνα Μάρτιο του οικονομικού έτους 2012 ζητήθηκε από την ανώτατη Διοίκηση της Νοβάρτις επιπλέον ποσό 500.000 ευρώ, μεταξύ άλλων, για επηρεασμό κρατικών αξιωματούχων για θέματα που αφορούσαν στην εταιρεία, μάλιστα δε, αναφέρατε και τα πρόσωπα αυτά. Γνωρίζετε εάν οι αναφερόμενοι αξιωματούχοι έλαβαν πράγματι τα ποσά που ζητήθηκαν για τον επηρεασμό τους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τους συγκεκριμένους αξιωματούχους επισκεπτόταν και δωροδοκούσε ο Κωνσταντίνος Φρουζής για λογαριασμό της εταιρείας, όπως επικοινωνούσε στη στενή ομάδα των συνεργατών του και σε μέλη της ανώτατης Διοίκησης. Τα αναφερόμενα χρηματικά ποσά που δόθηκαν, είναι ενδεικτικά και αφορούν αυστηρά το Τμήμα Market Access. Στην πορεία του εκάστοτε οικονομικού έτους εκταμιεύονταν από τους προϋπολογισμούς των εμπορικών τμημάτων για κάθε φάρμακο, επιπλέον ποσά, πολλαπλάσια του αρχικού-ενδεικτικού προϋπολογισμού. Οι τρόποι χρηματισμού των κρατικών αξιωματούχων, αφορούσαν αδιαφανείς συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, ταξίδια στο εξωτερικό και απευθείας χρήματα από τα μαύρα ταμεία της εταιρείας. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και για το οικονομικό έτος 2011 με την ίδια μεθοδολογία, καθώς και για τα επόμενα έτη. Για το έτος 2011, ο προϋπολογισμός που ζητήθηκε από την ανώτατη Διοίκηση της Νοβάρτις για τις ίδιους σκοπούς και ιδίως για τον επηρεασμό των κρατικών αξιωματούχων, ήταν αρχικά 445.000 ευρώ. Τα αναφερόμενα πρόσωπα ήταν τα ίδια με όσα σας κατέθεσα στην από 15-1-2018 κατάθεσή μου, επιπλέον δε αυτών ήταν και οι Ιωάννης Στουρνάρας ως Διευθυντής του ΙΟΒΕ. Επίσης στο έτος αυτό αναφέρεται και το ΚΕΕΛΠΝΟ ότι χρηματοδοτήθηκε από την εταιρεία NOVARTIS VACCINES και DIAGNOSTICS (εταιρεία του ομίλου Novartis), η οποία κατέβαλε απευθείας χρήματα σε αξιωματούχους του ΚΕΕΛΠΝΟ για την υπόθεση των

2

9-42

βολίων για την πανδημία H1N1, για την οποία σας έχω
ταθέσει ήδη. Σημειώνω, ότι στην περίπτωση του
ΕΕΛΠΝΟ, δεν αναφέρεται συγκεκριμένο ποσό που δόθηκε,
αντίθεση με όλους τους άλλους κρατικούς αξιωματούχους,
ότι είχε μεριμνήσει για τη συγκεκριμένη δωροδοκία, η
τρική εταιρεία του τομέα εμβολίων, NOVARTIS VACCINES
DIAGNOSTICS, με έδρα την Σιέννα της Ιταλίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Στην από 18-1-2018 κατάθεσή σας, αναφέρατε
τον Μάρτιο με Απρίλιο του έτους 2014 κυκλοφόρησαν νέα
άρμακα της Νοβάρτις, ενώ αποκλείστηκαν ανταγωνιστικά
άρμακα της εταιρείας GENESIS PHARMA. Γνωρίζετε ποιος
αν ο τότε υπεύθυνος εταιρικών υποθέσεων της εταιρείας
genesis;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ. Ναι, γνωρίζω ότι ήταν ο κ. Κυριάκος
περμπεριάν.

Άλλο τίποτα δεν έχω να προσθέσω και υπογράφω.

Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ώρα 11.20
και περατώθηκε την ώρα 14.00 της 2-2-2018.

Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία
αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως
κολούθως:

Ο Εξετασθείς




Κληρονομακό αντίγραφο
5.2.2018
Μέντη Δόσποιντα

Οι Εισαγγελείς

Α-77

(30)



ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ (Κ.Π.Δ.)

Στην ...Αθήνα., σήμερα, την ...25 του μήνα Νοέμβρη του έτους 2017, ημέρα της εβδομάδας Σάββατο και ώρα 16.30.... ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και των Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών και Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρων Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε η κατωτέρω σημειούμενη μάρτυρας, η οποία δυνάμει της υπ' αριθ. 12/2017 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΕΛΕΣΗ εγράμματη, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

Έπειτα η εξεταζόμενη αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

Διορθωτικά όσον αφορά στα όσα έχω αναφέρει στην από 06.11.2017 ένορκη κατάθεσή μου για την τιμή του φαρμάκου GALVUS σας αναφέρω ότι η αρχική του τιμή

Α [Signature] X [Signature] [Signature]

1-78
ήταν στο ύψος των 150 ευρώ περίπου, όπου και παρέμεινε αδικαιολόγητα, ενώ έπρεπε να μειωθεί στο ύψος περίπου των 100 ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ Σε συνέχεια των από 06 και 08.11.2017 ενόρκων καταθέσεών σας, παρακαλούμε να μας διευκρινήσετε τον τρόπο που διοχετευόταν το χρήμα από την εταιρεία **NOVARTIS** προς τους αποδέκτες δωροδοκούμενους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ σε αντίθεση με τις άλλες χώρες η νοβάρτις Ελβετίας τιμολογούσε τα προϊόντα που παρέδιδε στη **NOVARTIS HELLAS** με τιμή πολλαπλάσια. Από το υπερβάλλον αυτό ποσό τροφοτείτο ο λογαριασμός **NOVARTIS PHARMA AG** και καταβάλλονταν χρήματα καταρχήν σε ιατρούς (του δημοσίου και ιδιώτες) και σε νοσοκομεία ως δήθεν αμοιβή για κλινικές μελέτες, οι οποίες ως επί το πλείστον (ποσοστό περίπου 70%) ήταν εικονικές και κάλυπταν δωροδοκίες ιατρών ένεκα υπερσυνταγολόγησης. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις τέτοιας εικονικότητας ήταν οι περιπτώσεις α] του φαρμάκου για την υπέρταση **DIOVAN** (2012), για την κλινική μελέτη του οποίου καταβλήθηκε το ποσό περίπου των 4 εκατ. ευρώ. Για τη συγκεκριμένη περίπτωση παρουσιάστηκαν περίπου 20.000 με 40.000 περίπου περιπτώσεις ασθενών, αριθμός εξωπραγματικός σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρώπης με πολύ μεγαλύτερο πληθυσμό. β] περίπτωση της κλινικής μελέτης **STAR**, για την οποία καταβλήθηκε συνολικά ποσό 500.000 ευρώ, περίοδο 2011 -2012, με

1-79

Δείγμα ασθενών περίπου 6.500. Οι εντολές για την καταβολή των ποσών - αμοιβών στους συμμετέχοντες στις κλινικές μελέτες δίνονταν με εντολή των αρμοδίων υπαλλήλων της NOVARTIS HELLAS μέσω web banking και τα χρήματα διοχετεύονταν πάντα από τον προαναφερόμενο λογαριασμό NOVARTIS PHARMA AG απευθείας στους λογαριασμούς των δωροδοκουμένων αποδεκτών. Τα έντυπα (ενοίδει τιμολογίου), βάσει των οποίων γίνονταν οι πληρωμές στους ιατρούς, εν συνεχεία αποστέλλονταν στη μητρική εταιρεία στη Ελβετία και σε σύντομο σχετικά χρονικό διάστημα καταστρέφονταν. Περαιτέρω από τον ίδιο τελευταίο λογαριασμό τροφοδοτείτο ο κεντρικός λογαριασμός της NOVARTIS HELLAS στη citibank. Τα χρήματα αυτά αφού διανέμονταν στα διάφορα brands (προιοντικά τμήματα) της εταιρείας, προκειμένου να προωθηθούν εν συνεχεία στους δωροδοκούμενους κρατικούς αξιωματούχους, καταβάλλονταν ως αμοιβή σε εταιρείες διαφημιστικές, επικοινωνίας, εκδοτικές, συμβουλευτικές, ένεκα παροχής υπηρεσιών, οι οποίες κατά ποσοστό περίπου 95% δεν παρέχονταν πραγματικά (εικονικότητα). Τέτοιες εταιρείες ενδεικτικά είναι οι α) ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΙΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ, Παναγιώτου 63 Παπάγου, β) ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ, Λεωφ. Βουλιαγμένης 88, Ελληνικό, γ) ΓΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΕ, Μινιακ 5 Αθήνα, δ) ΔΕΣΥΠΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Ολυμπιάδος αριθμ. 10-12, Παγκράτι, ε) ΡΙΧΕΛ ΠΛΑΝΤ ΕΡΕΝΙΚ ΔΕΣΥΠΡΗΣ, Λεωφ. Μεσογείων 401, Αγία Παρασκευή, στ) ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ,

A R \$ G.P.G

Α-80
Ανατολής 2 -4, Χαλάνδρι, ζ] ΝΕΕΣ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
ΕΠΕ, Βριλήσσια. η] PRODIR SA, νήσοι Κειμαν, ΡΟ ΒΟΧ
580 RIVERA. Οι ανωτέρω εταιρείες επέστρεφαν τα χρή-
ματα στον κ. Φρουζή, ο οποίος αφού παρακρατούσε το
δικό του "μερίδιο", εν συνεχεία κατέβαλε μεγάλα χρημα-
τικά ποσά ως δωροδοκίες σε κρατικούς αξιωματούχους,
με τον τρόπο που σας έχω περιγράψει. Ενδεικτικά ο
πρώην υπουργός Α. Λοβέρδος απαιτούσε τα χρήματα να
του καταβάλλονται πάντα σε βαλίτσα.

Σε συνέχεια των όσων σας έχω αναφέρει για κατα-
βολές χρηματικών ποσών σε πολιτικά πρόσωπα σας α-
ναφέρω τα εξής. Ο πρόεδρος του ΕΟΦ το έτος 2009, κ.
Κοντοζαμάνης δωροδοκήθηκε με μεγάλο χρηματικό
ποσό προκειμένου να δώσει σε σύντομο χρονικό διά-
στημα την ένδειξη/έγκριση του ΕΟΦ για το εμβόλιο της
γρίπης των χοίρων τύπου Η1Ν1. Παράλληλα εκδόθηκαν
δύο διαδοχικές αποφάσεις του τότε Υπουργού Υγείας Δ.
Αβραμόπουλου για την κάλυψη της ανάγκης να αγορα-
στούν εμβόλια. Η δεύτερη μάλιστα απόφαση λήφθηκε
χωρίς να έχουν εξαντληθεί τα αποθέματα από την πρώτη
παρτίδα. Ο Δ. Αβραμόπουλος έλαβε για το λόγο αυτό με-
γάλο χρηματικό ποσό, οπωσδήποτε άνω των 200.000
ευρώ, με τον τρόπο που σας έχω ήδη περιγράψει. Και ο
συγκεκριμένος τέως Υπουργός Υγείας προωθούσε τα
συμφέροντα της νοβάρτις όπως σας έχω περιγράψει και
για τους λοιπούς Υπουργούς Υγείας, ένεκα πάντα χρημα-
τικών ανταλλαγμάτων (δωροληψίας). Εξυπηρετούσε ό-

Α

9

Α

Ε/04

4-81

μως κατά κύριο λόγο και πάντα έναντι χρηματικών ανταλλαγμάτων τα συμφέροντα της εταιρείας ΦΑΡΜΑ-ΣΕΡΒ - ΛΙΛΛΥ ΑΕΒΕ.

Επιφυλάσσομαι να συνεχίσω την κατάθεσή μου

Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ...16.30.... ώρα και περατώθηκε την 19.10 της 08.11.2017.

Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:

Η εξετασθείσα

Οι Εισαγγελείς

AS

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]



Ακριβές υπηρεσιακό αντίγραφο
5.2.2018

Ο/Η Γραμματέας

[Handwritten signature]
Μέντη Δέσποινι

3η Α-98
ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ (ΚΠΔ)

Στην ...Αθήνα., σήμερα, την ...28 του μήνα Ιανουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Κυριακή και ώρα 15.30.... ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και των Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών και Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρων Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε η κατωτέρω σημειούμενη μάρτυρας, η οποία δυνάμει της υπ' αριθ. 12/2017 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΕΛΕΣΗ εγράμματη, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

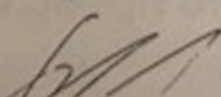
Έπειτα η εξεταζόμενη αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

Σε σχέση με τα όσα ανέφερα στην από 8-11-2017 ένορκη κατάθεσή μου αναφορικά με χρήματα που δόθηκαν σε εταιρεία συμφερόντων της συζύγου του



8





Α-99

Νικολάου Μανιαδάκη, θέλω να διευκρινίσω ότι εκ παραδρομής ανέφερα την περίοδο υπουργίας Λοβέρδου 2012-2013, ενώ το σωστό είναι ότι ήταν Υπουργός Υγείας από την 7-9-2010 έως την 17-5-2012. Επίσης, θέλω να διευκρινίσω ότι το ποσό που ανέφερα ότι έλαβε ο Μανιαδάκης, το έλαβε όχι από την εταιρεία ΨΗΜΙΤΗΣ ΑΕ, όπως ανέφερα αρχικά, αλλά από την εταιρεία της συζύγου του με την επωνυμία 'Χρυσάνθη Φαρμάκη και Σια ΕΕ'. Επιπλέον, τα ποσά που είχα αναφέρει στην από 8-11-2017 κατάθεσή μου ότι έλαβε ο Νικόλαος Μανιαδάκης, τού δόθηκαν από την Νοβάρτις όχι ως αντάλλαγμα για δικές του ενέργειες, αλλά προκειμένου να μεσολαβήσει ώστε να έρθει σε επαφή ο Φρουζής με τον Υπουργό και τα αρμόδια υπηρεσιακά όργανα στον τομέα του φαρμάκου. Δεν γνωρίζω περισσότερες λεπτομέρειες, αυτό όμως που γνωρίζω με βεβαιότητα είναι ότι ο Φρουζής είχε προσληφθεί από τη Νοβάρτις λόγω της ικανότητάς του να προσεγγίζει απευθείας ο ίδιος τα πολιτικά πρόσωπα και τους αρμόδιους κρατικούς αξιωματούχους, ως χαρακτήρας δε ο ίδιος ήταν συγκεντρωτικός, ήθελε να έχει τον απόλυτο έλεγχο στις σχέσεις του με τα πολιτικά πρόσωπα, προκειμένου να καρπώνεται ο ίδιος, παράλληλα με τη Νοβάρτις, το αντίστοιχο όφελος από τις παράνομες αποφάσεις των πολιτικών προσώπων. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο Φρουζής επικοινωνούσε με τον Υπουργό Λοβέρδο στο προσωπικό του e mail και στο προσωπικό του κινητό τηλέφωνο. Θέλω να σας αναφέρω επίσης ότι

✱ 9 ✱ 6

ο Λοβέρδος πέρα από τα χρήματα που λάμβανε με βαλιτσάκι (χέρι με χέρι), χρησιμοποιούσε επιπλέον και μια εταιρεία, όπως είχε αναφερθεί από τον Φρουζή, με την επωνυμία 'computer team' η οποία ήταν συμφερόντων του, αλλά δεν φαινόταν ο ίδιος. Η εταιρεία αυτή είχε αναλάβει συμβατικά το εννιαίο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Υγείας επί ημερών Λοβέρδου και μέχρι σήμερα, και από ότι γνωρίζω μέσω αυτής νομιμοποιούσε μέρος από τα παράνομα χρήματα που λάμβανε ο Λοβέρδος. Επίσης, συμπληρωματικά με όσα σας έχω ήδη καταθέσει σε σχέση με την προσωπική επικοινωνία του Φρουζή με τον Υπουργό Αδωνι Γεωργιάδη, αναφέρω ότι ο κ. Γεωργιάδης είχε δώσει στον Φρουζή το προσωπικό του e mail, ώστε να αποφεύγουν την χρήση του υπηρεσιακού e mail του Υπουργείου. Η διεύθυνση του e mail αυτού, είναι adonis@otenet.gr και το κινητό του τηλέφωνο 6972869869.

ΕΡΩΤΗΣΗ. Στην από 1-12-2017 ένορκη κατάθεσή σας, αναφέρατε ότι περί τα μέσα του έτους 2013 ο Φρουζής συναντήθηκε με τον τότε πρωθυπουργό της χώρας, Αντώνη Σαμαρά στο Μέγαρο Μαξίμου, έχοντας μαζί του μια μαύρη βαλίτσα γεμάτη με δεσμίδες χαρτονομισμάτων τα οποία παρέδωσε στον τότε πρωθυπουργό. Πώς κανονίστηκε η συγκεκριμένη συνάντηση και πώς γνωρίζετε ότι τα χρήματα παραδόθηκαν στον Αντώνη Σαμαρά? **ΑΠΑΝΤΗΣΗ.** Μια εβδομάδα περίπου πριν τη συνάντηση, ο Φρουζής είχε συναντηθεί με τον στενό συνεργάτη του Αντώνη Σαμαρά, Δημητριο Πτωχό, με τον

(Handwritten signatures)

Α - 101
οποίον είχε αναπτύξει επαφή. Ακολούθως, μέσω της γραμματέως του γραφείου του Σαμαρά στο Μέγαρο Μαξίμου, κλείστηκε το ραντεβού, μεσημβρινές ώρες (14.00-15.00). Ζητήθηκε από τον Φρουζή να φέρει μαζί του την αστυνομική του ταυτότητα ώστε να του επιτραπεί η είσοδος στο Μέγαρο Μαξίμου, ενώ σε δεύτερη επικοινωνία, ο Φρουζής, ζήτησε να του επιτραπεί η είσοδος με αυτοκίνητο (αν θυμάμαι καλά μάρκας BMW, χρώματος μαύρου) και για τον λόγο αυτόν έδωσε και τον αριθμό της πινακίδας του. Φεύγοντας ο Φρουζής από τα γραφεία της Νοβάρτις στη Μεταμόρφωση Αττικής, έχοντας τοποθετήσει τη βαλίτσα με τα χρήματα που σας έχω περιγράψει, στον χώρο αποσκευών του αυτοκινήτου, και ενώ μεσολάβησε χρονικό διάστημα περίπου μίας ώρας, ενημέρωσε την γραμματεία του γραφείου του Πρωθυπουργού στο Μέγαρο Μαξίμου, ότι επίκειται άμεσα η αφιξή του εκεί, ώστε να του επιτραπεί η είσοδος στον χώρο στάθμευσης του Μεγάρου.

Επιφυλάσσομαι να συνεχίσω την κατάθεσή μου

Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την ...15.30 ώρα και περατώθηκε την 20.15 της 28.01.2018.

Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:

Η εξετασθείσα

Οι Εισαγγελείς

ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ
ΜΕΝΤΗ ΔΕΣΚΟΙΝΑ
5.2.2018
ΟΜ Γραμματείας
Μέντη Δέσκοινα

Σ
Σ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΝΟΡΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑ (ΚΠΔ)

Στην Αθήνα, σήμερα, την 4 του μήνα Φεβρουαρίου του έτους 2018, ημέρα της εβδομάδας Κυριακή και ώρα 18.50 ενώπιον εμού της Ελένης Τουλουπάκη, Εισαγγελέως Εγκλημάτων Διαφθοράς στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και των Χρήστου Ντζούρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών και Στυλιανού Μανώλη, Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών, Επίκουρων Εισαγγελέων Εγκλημάτων Διαφθοράς, εμφανίσθηκε η κατωτέρω σημειούμενη μάρτυρας, η οποία δυνάμει της υπ' αριθ.12/2017 Διάταξης του κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.2928/2001 «Προστασία Μαρτύρων», «...η κατάθεση με μη αναγραφή στην έκθεση εξέτασης του ονόματος, του τόπου γέννησης, κατοικίας και εργασίας, του επαγγέλματος και της ηλικίας...» εξετάζεται υπό την κωδική ονομασία ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΕΛΕΣΗ εγράμματη, με διεύθυνση επικοινωνίας Τμήμα Προστασίας Μαρτύρων, Αθήνα, Λεωφόρος Αλεξάνδρας 173, Τ.Κ.11522.

Έπειτα η εξεταζόμενη αφού ρωτήθηκε αν προτιμά να δώσει θρησκευτικό όρκο μας δήλωσε ότι επιθυμεί να δώσει όρκο, έδωσε τον προβλεπόμενο από τα άρθρα 218 και 219 παρ1 του Κ.Π.Δ. όρκο και στη συνέχεια εξετάζεται ως ακολούθως:

Σε συνέχεια της ένορκης κατάθεσής μου, σας γνωρίζω συμπληρωματικά τα κάτωθι. Όπως σας έχω αναφέρει σε προηγούμενη κατάθεσή μου, ο κ. Φρουζής είχε πολύ

A

P

X

6/11

A-103

στενή σχέση με τον κ. Άδωνι Γεωργιάδη και είχε πολύ συχνές συναντήσεις, τόσο με τον πιο πάνω Υπουργό, όσο και με άλλους κρατικούς αξιωματούχους, οι οποίοι προωθούσαν τα συμφέροντα της Νοβάρτις. Γνωρίζω, συγκεκριμένα ότι ο κ. Φρουζής συναντήθηκε με τον Άδωνι Γεωργιάδη την 9-9-2013 στο Υπουργείο Υγείας και την επόμενη ημέρα (10-9-2013) είχε συνάντηση επίσης στο Υπουργείο με τον Άδωνι Γεωργιάδη και τον Ιωάννη Στουρνάρα. Επίσης συνάντηση με τον κ. Γεωργιάδη ο κ. Φρουζής είχε και την 30-9-2013, όπως προκύπτει από σχετικές σημειώσεις του κ. Φρουζή, όπου σε αυτές ανέφερε ότι έκλεισε ραντεβού με τον Γεωργιάδη 30/9 μισή ώρα μετά από την κανονική. Η σημείωση αυτή σήμαινε ότι η συνάντηση αυτή έλαβε χώρα μισή ώρα μετά από την κύρια συνάντηση του Υπουργού με τον Φρουζή και με εκπροσώπους άλλων φαρμακευτικών εταιρειών, με σκοπό σε αυτήν να βρίσκεται μόνος του με τον Υπουργό, ώστε να μπορέσει να του παραδώσει τα χρήματα που είχε μαζί του στο βαλιτσάκι, όπως σας έχω ήδη καταθέσει. Σημειώνω ότι ο Φρουζής σε ιδιόχειρες σημειώσεις του αναφέρεται σε συνάντηση 30 λεπτών και με τον Ιωάννη Στουρνάρα. Κι εδώ δηλαδή φαίνεται η ίδια τακτική του Φρουζή, όπως και με τον Γεωργιάδη, για την παράδοση των χρημάτων δωροδοκίας, όπως σας έχω καταθέσει ήδη. Θέλω επίσης να σας αναφέρω, ότι στις αρχές του έτους 2014, ο κ. Γεωργιάδης παρέδωσε στον Φρουζή εμπιστευτικό ανεπίσημο έγγραφο, με το οποίο τον ενημέρωνε για τις δαπάνες που θα έκανε το

Υπουργείο
χώρο του
claw bar
συμμετ
φαρμ
φα
π

A O V

Υπουργείο Υγείας το πρώτο τετράμηνο του 2014 στον χώρο του φαρμάκου, για τα ποσά του rebate και του claw back των φαρμακευτικών εταιρειών, για τις συμμετοχές των ασφαλισμένων στην αγορά των φαρμάκων, για τις συνταγογραφήσεις των γενοσήμων φαρμάκων και για τα φάρμακα υψηλού κόστους, ήτοι πληροφορίες για ενέργειες του Υπουργείου, που δεν θα έπρεπε να γνωρίζει ο Φρουζής. Επίσης, ο κ Φρουζής είχε συνάντηση την 26-9-2013 με τον Δημήτριο Πτωχό, στενό συνεργάτη του πρώην πρωθυπουργού, Αντώνη Σαμαρά, στο γραφείο του τελευταίου (πρώην πρωθυπουργού), καθώς επίσης και την 18-10-2013 είχε δεύτερη συνάντηση με τον Δημήτριο Πτωχό, στο Μέγαρο Μαξίμου. Την 21-10-2014 ο Φρουζής είχε συνάντηση με τον Παπασταύρου, επίσης στενό συνεργάτη του Αντώνη Σαμαρά. Την 15-1-2014, την 1-4-2014 και την 14-10-2014 είχε συνάντηση με τον Δημήτριο Κοντό, τότε πρόεδρο του ΕΟΠΥΥ. Την 3-4-2014 είχε συνάντηση στον 1ο όροφο του Μεγάρου Μαξίμου και την 14-4-2014 στην Λ. Αθηνών 110, 5ος όροφος με τον Χρύσανθο Λαζαρίδη, επίσης στενό συνεργάτη του Αντώνη Σαμαρά, είχε μάλιστα και την διεύθυνση του ηλεκτρονικού του ταχυδρομείου που είναι lazarch@primeminister.gr. Την 8-4-2014 είχε συνάντηση με τον Ιωάννη Στουρνάρα στην οδό Νίκης αρ. 4-6 6ος όροφος και την 30-4-2015 συνάντηση με τον ίδιον, στην Εθνική Τράπεζα. Την 9-4-2014 είχε συνάντηση με τον κ. Λιντζέρη, τότε πρόεδρο του ΕΟΦ. Την 11-4-2014 είχε συνάντηση με τον Γεώργιο

Α

2

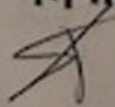
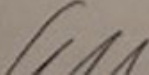
X

6.11

105

ΤΟΝ
ΦΡΟΥΖΗ
ΝΑ

Προβόπουλο, στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία. Επίσης,
 την 14-2-2014, ο κ. Φρουζής είχε επαφή με τον Αντώνη
 Σαρλικιώτη, με θέμα το **HARVARD PROJECT**, για το
 οποίο σας έχω ήδη καταθέσει. Σκοπός της επαφής αυτής,
 ήταν να κάνουν έναν απολογισμό της πορείας του
 προγράμματος αυτού. Όλες οι πιο πάνω συναντήσεις του
 Κωνσταντίνου Φρουζή με τους προαναφερθέντες
 κρατικούς αξιωματούχους, αναφέρονται σε ημερολόγιο
 που τηρούσε ο Φρουζής. Θέλω επίσης να σας αναφέρω
 τον τρόπο με τον οποίον ο Φρουζής έγινε πρόεδρος του
 ΣΦΕΕ, προκειμένου να καταδειχθεί η επιδίωξη του κ.
 Φρουζή στην προώθηση των συμφερόντων της
 Νοβάρτις. Σύμφωνα με το καταστατικό του ΣΦΕΕ για να
 εκλεγεί κάποιος πρόεδρος, έπρεπε να κατέχει θέση
 διευθύνοντος συμβούλου φαρμακευτικής εταιρείας. Ο κ.
 Φρουζής, ωστόσο, κατά την υποβολή της υποψηφιότητάς
 του για την θέση του προέδρου του ΣΦΕΕ το έτος 2011,
 ήταν αντιπρόεδρος της Νοβάρτις και επικεφαλής του
 Τμήματος Market Access και ως εκ τούτου δεν πληρούσε
 τις τυπικές προϋποθέσεις. Για τον λόγο αυτό, συνέταξε
 σχετική επιστολή την οποία απέστειλε στον ΣΦΕΕ και
 στην οποία αναφερόταν ότι με την πιο πάνω ιδιότητά του
 (γενικού διευθυντή) εκπροσωπεί νόμιμα την εταιρεία σε
 όλους τους φορείς και τις αρχές, ώστε να φαίνεται ότι
 δήθεν ενεργεί ως πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος
 της Νοβάρτις και ότι συνεπώς πληροί τις τυπικές
 προϋποθέσεις για την συμμετοχή του στην εκλογική
 διαδικασία. Μάλιστα τελικά εξελέγη πρόεδρος του ΣΦΕΕ

Α 9 /  

τον Μάρτιο του 2012. Μάλιστα την 15-10-2012, ο Φρουζής οργάνωσε συνάντηση στον ΣΦΕΕ προκειμένου να αλλάξει το καταστατικό προς όφελός του, τέθηκε δε ο επιπλέον όρος στο καταστατικό να εξακολουθεί να είναι πρόεδρος του ΣΦΕΕ, ακόμη και αν άλλαζε φαρμακευτική εταιρεία.

ΕΡΩΤΗΣΗ. Γνωρίζετε εάν ο Κωνσταντίνος Φρουζής θα είχε λόγους να διαφύγει από την χώρα, ενόψει της εμπλοκής του στην υπόθεση της Νοβάρτις;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ. Γνωρίζω ότι ο κ. Φρουζής ταξιδεύει συχνά στο εξωτερικό και διατηρεί τραπεζικό λογαριασμό σε Ελβετική Τράπεζα με αρκετά μεγάλο χρηματικό ποσό. Επίσης διατηρεί γνωριμίες με ισχυρούς ανθρώπους στο εξωτερικό, που λόγω της μεγάλης οικονομικής τους επιφάνειας θα μπορούσαν να τον βοηθήσουν να διαφύγει.

ΕΡΩΤΗΣΗ. Σε σχέση με τα πρόσωπα που μας αναφέρατε ότι έχουν χρηματισθεί, γνωρίζετε αν οι χρηματισμοί έγιναν απευθείας ή και με μεσολάβηση τρίτων προσώπων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ. Γνωρίζω ότι ο Φρουζής έκανε τους χρηματισμούς χέρι με χέρι ο ίδιος. Στην περίπτωση όμως του Άδωνι Γεωργιάδη, γνωρίζω ότι εκτός από τις φορές που ο ίδιος ο Φρουζής τον χρημάτισε απευθείας (χέρι με χέρι), σε τρεις περιπτώσεις, τα χρήματα έλαβε για λογαριασμό του Γεωργιάδη η ιδιαίτερα γραμματέας του Βασιλική Κατραβά, εντός κίτρινων φακέλων, μια φορά εντός του ξενοδοχείου Λίντρα Μάριος όπου η ανωτέρω

*

P

*

Γα

Δ/ 107

έλαβε το ποσό των 70.000 ευρώ, το οποίο προοριζόταν για την ανακαίνιση της οικίας του Άδωνι Γεωργιάδη, και τις άλλες δύο φορές εντός του Υπουργείου Υγείας, όπου έλαβε 50.000 ευρώ και 20.000 ευρώ, αντίστοιχα, περίπου. Άλλο πρόσωπο για το οποίο γνωρίζω με βεβαιότητα ότι έχει χρηματισθεί κατ' επανάληψη με δεσμίδες χρημάτων εντός κίτρινων φακέλων σε μαύρες τσάντες, την περίοδο από το έτος 2010 έως το έτος 2013, ήταν ο Ροβέρτος Σπυρόπουλος, τέως Διοικητής του ΙΚΑ. Ο συγκεκριμένος έλαβε από τον Φρουζή για λογαριασμό της Νοβάρτις συνολικά 600.000 ευρώ το ελάχιστον, προκειμένου να προωθήσει τις τιμές και την αποζημίωση των φαρμάκων, έχοντας την σχετική αρμοδιότητα. Ο χρηματισμός του γινόταν στο γραφείο του στο ΙΚΑ από τον ίδιον τον Φρουζή, πάντοτε για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της Νοβάρτις. Τουλάχιστον μια φορά, τα χρήματα δεν δόθηκαν στα χέρια του, αλλά σε υπάλληλο της γραμματείας του, μέσα σε κίτρινο φάκελο, καθόσον ο ίδιος βρισκόταν σε σύσκεψη και δεν μπορούσε να διακόψει. Πιστεύω ότι η συγκεκριμένη υπάλληλος δεν γνώριζε το περιεχόμενο του φακέλου, ο οποίος περιείχε ποσό περίπου 30.000 ευρώ.

Δεν έχω κάτι άλλο να προσθέσω και υπογράφω.

Η σύνταξη της παρούσας έκθεσης άρχισε την 18.50 ώρα και περατώθηκε την 21.40 της 4.2.2018.

Προς πίστωση συντάχθηκε η παρούσα έκθεση, η οποία αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε υπογράφεται ως ακολούθως:

(Handwritten signatures)

4-108

Η εξετασθείσα

Οι Εισαγγελείς

A

2
X
Y

